

NOUL LITERATOR

CULTURĂ • ARTĂ • LITERATURĂ

An XV, Nr. 57, martie 2025

APARE SUB EGIDA UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA – FILIALA CRAIOVA

NOUL LITERATOR

Revistă trimestrială de cultură

Nr. 57, martie 2025

**APARE SUB EGIDA UNIUNII SCRITORILOR DIN
ROMÂNIA – FILIALA CRAIOVA**

Asociația Culturală „Noul Literator”

Director fondator: NICOLAE PETRE VRÂNCEANU

Președinte de onoare GHEORGHE DĂNIȘOR

Președinte CONSTANTIN PĂDUREANU

Vicepreședinte ȘTEFAN VLĂDUȚESCU

Secretar GEORGE GEAFIR

CONSILIUL REDACȚIONAL

Aurel Maria Baros

Ștefan Borbely

Florian Copcea

Dan Ionescu

Ioan Lascu

Gelu Negrea

Tudor Nedelcea

Florentin Popescu

REDACTORI ASOCIAȚI

Pr. Theodor Damian

Mihaela Albu

Mihai Antonescu

Marian Barbu

Daniel Corbu

Mihai Firică

Spiridon Popescu

Camelia Zăbavă

REDACȚIA

Constantin Pădureanu - Redactor-șef

Mircea Pospai - Redactor-șef adjunct

Virgil Dumitrescu - Secretar general de redacție

Ion R. Popa - Redactor

Victor Martin - Redactor

George Geafir - Redactor

ADRESA REDACȚIEI

Craiova, Dolj, Str. V. Alecsandri, nr.22

Constantin Pădureanu, Tel.: 0723.172.217

Constantin Pădureanu: constantinpadureanu@yahoo.com

ADMINISTRAȚIA ASOCIAȚIEI:

Florin Danciu, Tel.: 0744.699.152

Ilustrațiile copertelor:

Picturi de Iulia Șchiopu

Prezentare grafică & DTP

edituragrafix@gmail.com

Mulțumim susținătorilor revistei NOUL LITERATOR, un proiect cultural craiovean
al Asociației Culturale NOUL LITERATOR Craiova (ACNL).

Opiniile exprimate în materialele publicate aparțin exclusiv autorilor.

© Asociația Culturală „Noul Literator”

Revista poate fi citită pe site-ul www.revistanoulliterator.ro

ISSN 2069-339

Gelu Negrea

OMENIREA, ÎNCOTRO?

În urmă cu vreo 10 ani, am publicat în revista Luceafărul de dimineață un text pe care, cu unele amendamente, l-am reluat ulterior în volumul *Voluptatea fricii* (Editura Academiei Române, 2017). Ideea articolului cu pricina era, pe scurt, aceea că nici de-a lungul istoriei și nici în zilele noastre, omenirea nu a reușit să formuleze un răspuns acceptabil la o întrebare simplă, dar fundamentală: încotro se îndreaptă lumea?

Pornisem de la o istorioară nostimă, dar și grav-sapientială care circulă prin fabuloasa lume a șahului. Zice-se că, într-un club de profil, un grup de pasionați ai celui mai fascinant joc inventat vreodată de mintea umană se chinuia zgomotos să rezolve o problemă: cum se poate da mat cu un număr limitat de piese (n-are importanță câte și care), pornindu-se dintr-o anumită poziție. Figurile erau mutate febril de colo colo pe tablă, fiecare clubman venea cu câte o idee sau mai multe, toate dovedindu-se, matematic, inoperante. Iritați, jucătorii se întorceau cu o perseverență vecină cu încăpățănarea la poziția inițială și tot așa, iar și iar, tentativa era reluată d'a capo fără osteneală, dar și fără vreun rezultat: dezlegarea problemei refuza să se lase întrezărită, ceea ce amplifică progresiv enervarea generală. Fiindcă toți știau că soluția există, totuși.

La un moment dat, în club a intrat un mare campion, căruia i s-a cerut ajutorul – evident, după ce a fost pus la curent cu datele afurisitei probleme. Marele campion a rămas un timp pe gânduri, după care a măturat cu dosul palmei piesele de pe tablă, iar apoi le-a așezat direct în dispozitiv de mat, spunând: „Uite, aici trebuie ajuns!”. Găsirea mutărilor necesare configurării poziției căutate s-a dovedit, după aceea, floare la ureche.

Este posibil ca din această întâmplare să fi fost extras, ulterior, unul din principiile de bază ale șahului: mai bine să ai un plan de joc greșit, decât să n-ai niciunul! Din păcate, pe meleagurile noastre carpato-danubiano-pontice, cuvântul „plan” s-a demonetizat prin abuz într-un timp istoric care l-a împins în lehamite și bășcălie, deși nu prea erau motive, termenul având acope-

rire cu asupra de măsură în realitatea socio-economică a acelor vremuri nu foarte îndepărtate. După Revoluție, „plan” a fost înlocuit cu „proiect”, însă abuzul a continuat, dar nu în revoluția limbă de lemn comunistă, ci în expansiva limbă de plastic democratic, made in UE.

Abordând ideea de proiect și cheștiunea necesității imperioase a proiectelor atât în viața monadelor mici – indivizi, grupuri, comunități, națiuni – cât și în aceea a monadei mari, care este umanitatea se cuvine să recunoaștem că, la această oră, omenirea nu dispune de o țintă, de un ideal al devenirii, de un target ontologic. Supraviețuirea nu reprezintă un obiectiv, iar democrația, ca însumare (aritmetică ori vectorială) a libertăților individuale este, mai curând, o formă de sabotare din interior a ideii de viitor. Aristotel știa ce știa când, în *Politica*, atrăgea atenția asupra primejdiei ca democrația să eșueze în tirania arbitrariului mulțimii. Nici Nikolai Berdiaev nu greșea atrăgând atenția că, spre deosebire de dictatură, care își asumă explicit un teleos (benefic sau dimpotrivă – nu asta este în discuție acum!), democrația plutește cam fără busolă pe valurile/vânturile istoriei. De aici și propensiunea filozofului rus către statul religios. Teleologia face, de altfel, diferența dintre politică și religie – implacabil în favoarea celei din urmă pentru că ea fixează din start un reper motivațional, indiferent cât este acesta de nebulos sau de neverosimil în ordine seculară. Viața veșnică, împărăția lui Dumnezeu, paradisul post-mortem, cei 1.000 de ani de pace ulterioari revenirii pe pământ a lui Mesia sunt tot atâtea corporalizări imagologice ale luminiței de la capătul tunelului existențial. Nu strălucesc ele prin precizie și se dispensează cam prea ușor de argumente susținătoare, dar rămân, oricum, preferabile mărșăluirii oarbe în necunoscut. Religia își administrează superior atuurile, strategia sa este mai inteligentă și mai persuasivă pentru că stabilește, precum campionul de șah, poziția finală, lăsându-le oamenilor o relativă libertate în alegerea tacticii, procedurilor, căilor și mijloacelor prin care pot accede la ea. Orice drum este însă mai ușor de străbătut atunci când știi încotro duce, unde se sfârșește și ce te așteaptă la capătul lui.

Acest adevăr banal este eludat cu nonșalanță în spațiul profan, unde datele problemei se inversează contraproductiv. În absența definirii unui scop, a unui proiect aferent și consubstanțial lui, proclamarea și cultivarea libertății ca primă opțiune

ne și ca valoare fundamentală riscă să transforme fireasca dinamică a evoluției lumii într-o eternă tatonare dezordonată, într-o cruciadă a indeterminării, plasată sub zodia labilă a hazardului.

Convingerea cvasiunanimă că viitorul se naște fără cezariană, pe cale naturală, ca rezultat al metabolismului imanent al timpului în mers care este istoria, nu ține de adevăr, ci de inerție leneșă și prejudecată interesată, ambele antrenând, în pendant, felurite himere lenitive și mistificări relaxante. Ideea organicității fluxului temporal, de pildă, este corectă doar până la punctul în care decade în axioma comodă conform căreia edificarea viitorului este condiționată de cunoașterea și valorificarea învățăturilor trecutului. Inexact și fără alt rost decât justificarea culpabilei rămăneri în captivitatea aceluiași integraționism factual confecționat ad-hoc în siajul unui fals pragmatism desprins din coasta androgenă a fatalismului istoric. Repetabilul recurs la experiența trecutului este steril, retrograd, generator de frâne, complexe și inhibiții – un performant anihilator de impulsuri vitale, de inițiative și proiecte melioriste, o variantă a nostalgiei după fericirea iluzorie din ipotetica vârstă de aur a umanității. Lungul drum al lumii dinspre începuturi către prezent n-a produs decât, cel mult, oboseală istorică, mizantropie și derută.

Viitorul există ca șansă de construcție doar în condițiile decuplării programatice a prezentului (a oricărui prezent) de mistica trecutului (a oricărui trecut). Poate suna prozaic și brutal atingător la coarda sensibilă a memoriei noastre afective, însă nu poți păși înainte cu gâtul strâmb și privirea răsucită către înapoi pentru că riști să cazi în fel de fel de gropi nostalgic-futuriste. Oglinda retrovizoare este un obiect util, dar nu ea propulsează autoturismul spre înainte. Afirmatia unui Lucian Boia – publicist de succes, specializat în tabloidizarea istoriei – „Prezentul este opera trecutului” a fost aplaudată naiv, cu toate că este fundamental falsă. Comodă și neproblematică, dar falsă. Prezentul este, de fapt, opera viitorului – a dorințelor, aspirațiilor, speranțelor, a gândirii prospective, a capacității de a visa și de a înfăptui vise. Pe scurt, opera proiecțiilor către înainte și a proiectelor aferente.

Prezentul nu este capătul dinspre final al trecutului, ci capătul dinspre start al viitorului. Nu putem face nimic pentru trecut pentru că el este finit și imuabil: nu poate fi nici schimbat, nici îmbogățit sau sărăcit. Este inert și steril – nu pro-

duce nimic și în nici un caz, prezent. Poate doar nostalgie, însă nostalgia este o banală întoarcere sentimentală în trecut și nimic mai mult.

Prezentul nu este rezultanta istorică a trecutului, opera sau oglinda lui, ci povestea felului în care un om, o comunitate restrânsă sau un întreg popor își gândește și își făurește viitorul. Doar aparent oamenii trăiesc în prezent. În realitate, gândurile lor, intențiile, chiar și gesturile lor cotidiene țin de viitor. Tot ce fac oamenii vizează obținerea unui rezultat care, în primă instanță, nu este altceva decât gând despre ce va fi. Prezentul este partea intențională din viitorul care devine trecut și anume segmentul de timp necesar viitorului pentru a se transforma în trecut. Marx avea dreptate enunțând că ne despărțim de trecut răsând. Ar fi avut și mai multă dacă preschimba constatarea în imperativ. Atenție, însă: în această propoziție esențială a Marelui Bărbos, accentul cade pe delimitare, pe abandonarea magiei pernicioase a trecutului, nicidecum pe hohotul de râs, fie el oricât de defulant și de eliberator.

Oamenii sunt în eroare străduindu-se să deducă din istorie (ca versiune formalizată a trecutului) seturi operaționale de îndreptare etică, pachete de principii de predictibilitate planetară, pattern-uri de evoluție sau reguli de management al proiectelor cu bătaie lungă. Nu vor obține decât reduplicări cosmetizate, adaptări și raționalizări artizanale ale unor modele expirate, optimizări pasagere ale inerțiilor forjate în timp care îi vor ține legați de mâini și de picioare sub apăsarea eleatului deja conștient, nefertil și inhibant. Soluția este alta. Una radicală și noocratică: elaborarea, ab ovo, a unei paradigme de evoluție ideale – utopice, chiar – pe baza unui target aspirațional global, defalcat pe subdiviziuni sectoriale și urmărirea sa neabătută în perspectivă trans-generaționistă. Este datoria, dacă nu cumva obligația expresă a minților luminate ale Terrei și a puternicilor care gestionează destinele lumii să stopeze actuala mișcare browniană a istoriei, să contureze o direcție rațională de construcție viitoare și, implicit, să confere vieții pământenilor un sens al evoluției și existenței. Altfel, omenirea va continua să orbecăie în degringoladă pe cărările întortocheate ale propriei deveniri, să miște haotic la nesfârșit piesele de pe imaginara tablă de șah a planetei fără certitudinea că le va plasa vreodată norocos în poziția câștigătoare. Asta ar presupune o planetă debasată de logica cuplurilor de forțe antagoniste

ce se malaxează reciproc în perpetua retorică (și practică) a confruntării, o planetă a ecumenismului religios, a convergenței sistemelor politice și a pantonomiei rațiunii salvatoare. Iar acestea ar presupune, la rândul lor, abandonarea discriminărilor de toate felurile (istorice, geografice, politice, naționaliste, religioase, ideologice...) sub care întârzie omul și conștientizarea condiției sale planetare.

Interconectarea informațională din zilele noastre, expandată la dimensiuni mondiale, poate fi un prim pas spre conturarea unui flux orientat către viitor, indiferent că faptul va fi fiind sau nu rezultatul materializării unei intenții și asumării unui target stocastic. Desigur, preferabil – și, prin aceasta, infinit mai lucrativ – ar fi să nu rămână la mâna hazardului și spontaneității. Numit globalizare, definit în termeni mai mult sau mai puțin preciși, amestecând consecințe nefaste ori dimpotrivă, fenomenul are părțile lui, vorba nemuritorului Pirgu, personajul lui Mateiu Caragiale din *Craii de Curtea Veche*. Pornit de la mondializarea comunicării, el nu se limitează la atât, penetrând viața planetei în toată complexitatea și varietatea ei. Interdependențele despre care vorbeau încă acum două decenii Robin Cohen și Paul Kennedy în *Global Sociology* țineseama, în egală măsură, de particularism și de planetarism, așezând într-o ecuație fiabilă interfețele dintre etnic (național) și universal (global). Cu obligatoria atenuare a primului prin cedări masive în favoarea celui de al doilea. Acceptarea și însușirea ideii că valorile comune sunt mai importante și mai de viitor decât cele care marchează diferențele ar reprezenta un câștig substanțial al mentalului și mentalității lumii. Procesul de extensie globală, conform formulei lui Anthony Giddens, a unui pattern, a unui model sau a unui canon existent deja ori care va să se structureze în timp ar constitui, de asemenea, o premisă majoră pentru convergența naționalismelor de tot felul într-un trend global în măsură să lamineze progresiv diferențele și diferențierile de orice gen și factură, conferind omului planetar rolul și șansa de a furniza un sens istoriei lumii.

Tudor Nedelcea

**VASILE
CÂRLOVA**

Poetu l., sufletului mâhnit

Vasile Cârlova a scris (sau mai bine zis, ni s-a păstrat sigur) doar cinci poezii, suficiente pentru tânărul poet să atragă atenția ilustrilor săi contemporani: Ion Heliade-Rădulescu (în „Curierul românesc”, 1830), Iancu Văcărescu, N. Bălcescu, Al. Odobescu, D. Bolintineanu, Gr. Alexandrescu. El face parte din galeria tinerilor poeți, morți de timpuriu (Traian Demetrescu, N. Labiș, la noi, Keats, Lermontov, Trakul la străini). A avut un destin „rupt”, cum l-a definit Nichita Stănescu, considerându-l „primul ins în care se încearcă geniul poeziei pe aceste țărâ-muri”. Mihai Cimpoi vorbește despre „legendaritatea personalității sale lirice”, despre „momentele și locurile” („ruinurile”) cu rol determinant în constituirea discursului său mitopo(i)etic (Mihai Cimpoi, „sufletului mâhnit”, Târgoviște, Editura Biblioteca / Chișinău, Editura Vasile Cârlova. Poetul Cartdidoc, 2010).

Vasile Cârlova s-a născut la 4 februarie 1809 la Buzău într-o familie de mici boieri. Tatăl, Ioniță Cârlova, vel-medelnicer și ispravnic, moare timpuriu, când fiul său abia împlinise opt ani. Mama, Sevastița, era fiica clucerului Vasile Locusteanu, părăsind și ea această lume, la cei 18 ani ai fiului său. Legenda sa începe cu numele familiei, după genealogistul I.C. Filitti, numele lor era Vernescu, după numele localității omonime, Cârlova fiind o poreclă (de la „cârlomanî” = moșneni).

Orfan, crește în casele bucureștene ale mătușii sale, Elena, unde-și începe studiile, în grecește și franceză, fiind coleg cu Grigore Alexandrescu, continuate, se pare, la „Sfântul Sava” (1825-1826), la 17 ani începând să scrie în grecește, apoi în românește la îndemnul lui Voinescu II. Cea dintâi poezie, *Păstorul întristat*, e publicată în „Curierul românesc” din 8 mai 1830, pusă ulterior pe muzică de Anton Pann, în vol. *Spitalul amorului sau Cântătorul dorului* (vol. 1, 2. 1850). În următorul an, 1828, la 19 ani, scrie *Rugăciune (pentru Patrie)*, publicată postum, în „Curie-

„rul românesc” din 4 septembrie 1839, inspirată de *Meditațiile poetice* ale lui Alphonse-Marie Lamartine (1790- 1869). Demn de semnalat este faptul că marele poet francez în calitate de ministru de Externe în a doua Republică Franceză, după 1848, are relații fructuoase și benefice cu revoluționarii români, motiv pentru care pe frontispiciul clădirii Institutului de Editură și Arte Grafice „Scrișul românesc” din strada Mihai Viteazul, nr. 4 din Craiova, apare chipul său alături de alți voievozi români.

În „Curierul românesc” din 1830 îi este publicată celebra poezie *Ruinurile Târgoviștii*, comentată elogios de I.H. Rădulescu („*geniul său cel poetic făgăduiește mult pentru literatura română cea atât de frumoasă sub pana lui*”). În anul următor, 1831 scrie *Marșul românilor* sau *Odă oștirii române cu ocazia înălțării steagului național la 1831* (difuzată în foi volante), an în care se înrolează ca sublocotenent de cavalerie în oștirea (miliția) națională. Impresionat de acest marș, C. Negruzzi scrie *Marșul lui Bogdan Dragoș*, devenit oficial marș național al Armatei române.

Moare în 1831, din cauza unei pneumonii sau a unei febre tifoide la Craiova, fiind înmormântat în curtea Bisericii „Madona Dudu”. În lipsa documentelor oficiale, legenda înfloarește; moartea lui este înconjurată de un mister, fiind datorată, se zice, unei muze craiovence la care poetul a venit de la Târgoviște la Craiova: a transpirat, a făcut aprindere de plămâni și și-a sfârșit viața pe pământ. „*Dar știți ce frumoasă era iubita lui Cârlova? se întreabă Marin Sorescu în ediția bibliofilă Vasile Cârlova, Ruinurile Târgoviștii* (Craiova, Scrișul românesc, 1975). *Iată că, «nălucul minții» se confundă cu chipul iubitei spre care aleargă, aleargă primenit («Mihnea încalecă, calul său tropotă...», știți dumneavoastră) străbătând, într-un ceas decenii de romantism. Câte file s-or fi rupt din această carte, de-a rămas atât de subțire?»*.”

Într-un volum mai puțin cunoscut, apărut postum, *Biblioteca de poezie românească. Comentarii și antologie* (ediție îngrijită de Mihaela Constantinescu și Virginia Sorescu, București, Editura Creuzet, 1997), Marin Sorescu comentează în stilul său caracteristic, inconfundabil: „*Ideea de avânt frânt poate fi ilustrată perfect de destinul lui Vasile Cârlova. Era cât pe ce să ajungă un poet. Era cât pe ce să se entuziasmeze de niște schimbări demne de a entuziasma. Era cât pe ce să fie cu adevărat trist și cu adevărați, prelungi fiori metafizici. Dar n-a fost să fie, cum*

ar spune Constantin Noica. Poetul descalecă de pe pegasul său inspirat, coborând anonim pe pământ, lăsând dârlogii pe seama altora, care nu mai știu să încalce cu atâta sprinteneală. Evident, n-au fost de vină osmanlâii. În destinul său s-a strecurat poate o picătură dintr-o otrăvă istorică, a neșansei. A luptei cu neșansa, a învingerii ei «la puncte», cu sacrificiul vieții [...]

Poezia concentrată a lui Cârlova e ca o palmă. Strângându-se, devine pumn. A bătut cu el la poarta de bronz a literelor române (care după ce au fost de lemn sunt statornic de plumb). Mâna întinsă îi arată liniile norocului, pulverizate pe toate cele cinci degete. Cinci poezii, cinci degete. Ah, poezia îi venea ca o mânășă! Ar fi scris mai mult, dar s-a pierdut. (Ce nu se pierdea în țara vraiște de pe la 1830?)”. (Biblioteca de poezie românească, p. 133). Concluzia soresciană este impecabilă: „*El inaugurează în literatura română seria poezilor morți foarte tineri, la care începutul aproape se confundă cu sfârșitul. Contează, ca la alergările de viteză, fracțiunile de secundă. Ce să mai spun? Mă opresc aici*””. (p. 134).

Cele cinci poezii cârlovene păstrate au trezit imediat interesul contemporanilor, dar și al urmașilor, destinul său fiind „nefrânt” în posteritate, cum precizează Mihai Cimpoi, care „*a continuat să-i înalțe o statuie de poet care se înalță la baza singularității opusă Lumii și Altora, destinului «rupt» al geniului*”, care a provocat „*tristețe națională*” (Nichita Stănescu). Vasile Cârlova culege aprecieri în epocă: M. Kogălniceanu („*multe bucăți de o adevărată poezie*”), N. Bălcescu („*Cârlova, floare a poeziei, june cu inimă de foc. Ca o cometă trecătoare tu strălucești un minut peste România uimită și încântată de lucirea ta*”), D. Bolintineanu („*marșul său nemuritor la armata română. Poezia luă atunci o întipărire română, patriotică, energică*”), Eminescu („*L-ale țării flamuri negre, Cârlova oastea cheamă / În prezent vrăjește umbre dintr-al secolilor plan*”), N. Iorga (Cârlova împreună „*entuziasmul romantic*”, „*idealismul curat*” cu „*patriotismul războinic de ostaș începător al unei oștiri nouă*”), Garabet Ibrăileanu („*acest temperament romantic l-a îndreptat în chip hotărâtor spre Lamartine, adică spre poezia nouă*”), Ovid Densusianu („*Nimeni până la Cârlova nu reușise să dea poeziei noastre suflul inspirației moderne [...]* Apare de la început ca întâiul reprezentant al romantismului bine afir-

mat”), G. Călinescu („Originală este amestecarea
„Idea lui Cârlova nu este atât efermitatea
civilizațiilor, cât valoarea instructivă a ruinelor”), D. Murărașu („cel dintâi poet modern”), Șerban Cioculescu („Cârlova e, așadar, un virtuos, care a stăpânit mai multe instrumente: naiul păstoresc, trâmbița de fanfară ostășească, violoncelul grav, prima vioară și orga profundă”), G. Ivașcu („Creația poetică a lui Cârlova vestește neîntârziata și adâncă transformare a literaturii române”), Al. Piru („Însă Cârlova, primul poet modern, a murit prea tânăr”), Nichita Stănescu („Tânărul bărbat Cârlova, cel care cu el domniei sale talent ne însoțește tristețea, cel căruia îi amirosim mersul cuvintelor”), Marin Sorescu („Cu Cârlova, eul poetic devine credibil. Sentimentele asunate cu un simț impecabil «pe mucăa cea mai înaltă», Cârlova e un poet adevărat”), N. Manolescu („V. Cârlova arată posterității o fizionomie romantică [...] și are locul meritat în poezia noastră de început”) etc.

Am preluat selectiv aceste citate din recentul volum, marca Mihai Cimpoi, *Vasile Cârlova*.

rea lamartinismului cu idilicul gessnerian”, Poetul „sufletului mâhnit”, cea mai documentată monografie dedicată poetului târgoviștean. Savantul de la Chișinău analizează critic și în context european creația redusă, dar adâncă, a autorului *Ruinurile Târgoviștii*, aducând în discuție la addenda, și poeziile atribuite (dar neconfirmate) lui Vasile Cârlova: *Chemarea patriei*, *Trei panduri*, *Răsunetul unui fluer*, *Parapon I*, *Parapon II*, dar și un studiu, inedit, al studentului Eugen Ionescu despre Grigore Alexandrescu, de fapt un referat susținut în seminarul condus de M. Dragomirescu din decembrie 1928.

În cele 220 pagini dedicate celor cinci poezii cârlovene, Mihai Cimpoi este autorizat să afirme: „Majoritatea istoriilor literare îl fixează pe Vasile Cârlova ca inaugurator al romantismului și prevestitor al întregii evoluții a liricii românești. Taxat și drept preromantic, presimbolist, este, în fond, un preexistentialist în sens că dă expresie «sufletului mâhnit», fiind – probabil – cel mai profund poet elegiac de până la Eminescu”.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Varujan Vosganian, Casian Maria Spiridon și Florentin Palaghia

**PREMII ȘI LAUREAȚI, LA GALA
SCRIITORILOR DIN OLTENIA 2024**

Filiala Craiova a Uniunii Scriitorilor din România a decernat premiile anuale și premii speciale, la Gala scriitorilor din Oltenia 2024, eveniment care s-a desfășurat în Sala Oglinzilor a Muzeului de Artă din Craiova joi 21 noiembrie 2024, ora 11.00. Amfitrionul galei a fost Mihai Firică, președintele Filialei Craiova a Uniunii Scriitorilor din România.

Cu această ocazie, într-un eveniment care a cuprins momente artistice unanim apreciate, au fost decernate Premiile anuale pentru lucrările publicate în 2023, premiile oferite de Comitet de Conducere, premiile speciale ANUC Dolj și diplome aniversare. Premiile anuale ale filialei Craiova a USR le-au fost acordate următorilor scriitori: Florea Firan, Premiul Cartea anului – istorie literară (“Memora emigrației”, Ed. Scriul Românesc), Traian Dobrinescu, Premiul Cartea anului – proză (“Siberia de la capătul drumului”, Ed. Cartea Românească), Alex Gregora, Premiul Cartea anului – poezie (“Mi-e toamnă, mă văd înger, Ed. PIM”), Aurora Popescu, Premiul pentru debut (“Când pământul se va învăța în jurul meu”, Ed. Colorama).

Din partea Comitetului de Conducere al Filialei Craiova a USR au primit premii special Gabriela Păsărin (“Empatie și receptare critică”), Emanuela Bușoi (“Sonete emanueline” Ed. Aius), Viorel Mirea (“Un domn oarecare cu un câine la braț”, Ed. Neverland), Constantin Pădureanu (“Femeia sorbită din priviri”, Ed. Betta), Ion Militaru (“Filosofia existenței defecte”, Ed. Institutul European). Susținut de către familia regretatului poet Mihai Duțescu, Premiul pentru poezie M. Duțescu i-a fost acordat poetului Victor Rusu (“Ziceri, jocuri, poezii, pentru îngeri de copii”, Ed. Aius”). Două premii special au fost oferite din partea președintelui Filialei Craiova, acestea revenind scriitorilor Florin Logreșteanu (“Blestemele castelului Martinuzzi”, Ed. Cartea Românească Educațional) și Mihailo Vasiljevic (“A mai trecut o pasăre”, Ed. Prier).

Alianța Națională a Uniunilor de Creatori ANUC Dolj a acordat premii de excelență unor personalități care s-au remarcat în cadrul promovării cultural: Emil Boroghina (pentru înființarea Teatrului de poezie POESIS), prof. Dan Ionescu (pentru realizarea emisiunii “Literatura

la Craiova”), prof. Daniel Ion (pentru susținerea proiectului “Scriitori la catedră”) omului de afaceri Constantin Mândruleanu (pentru acțiunile de mecenat în sprijinul aparițiilor editoriale). Întâlnirea de după Gală a avut loc la Restaurantul Flora din Craiova. Gala scriitorilor din Oltenia 2024 a beneficiat de sprijinul Primăriei Municipiului Craiova, Consiliului Local Craiova și Consiliului Județean Dolj, care au acordat finanțarea premiilor acordate, precum și de colaborarea Grupului vocal Angels, a concert-maestrului Dan Bozgan și a Muzeului de Artă Craiova.

**CÂȘTIGĂTORII PREMIILOR
FESTIVALULUI PRIMA VERBA 2024**

În perioada 28-29 noiembrie 2024, s-a desfășurat la Drobeta Turnu Severin cea de a doua ediție a Festivalul-Concurs Național de Literatură ”PRIMA VERBA”, festival organizat de PALATUL CULTURII TEODOR COSTESCU Drobeta Turnu Severin, în parteneriat cu UNIUNEA Scriitorilor din România și cu UNIUNEA Scriitorilor din România Filiala Craiova.

Festivalul-Concurs PRIMA VERBA este dedicat debuturilor în poezie, proză, eseu, critică literară în limba română și a fost împărțit pe două secțiuni - Secțiunea Manuscrise și secțiunea Debut în volum.

Juriul, format din membri ai Uniunii Scriitorilor din România - Nicolae Prelipceanu (președintele juriului); Angelo Mitchievici, Gabriel Chifu, Cristian Pătrășconiu și Mihai Firică - a decis să acorde următoarele premii:

Secțiunea I – Premiul PRIMA VERBA manuscrise Viorica Stăvaru, *Când s-a sfiit luna* (proză)

Ruxandra Manea, *Calul și alte povestiri miraculoase despre călătorie* (proză)

Secțiunea II – Premiul PRIMA VERBA Debut în volum Adrian Badea: *Reminescențe medievale în opera Doinei Ruști* (eseu)

*Militaru Oismaru
Gabriela Ramona
Constantina*

BĂTRÂNUL DASCĂL

La lumina unui felinar scânteietor,
Stătea retras un dascăl gânditor,
Pe fruntea-i asudată-i licărește-o rază
Și din neant, întregu-i chip se luminează.

Cu părul nins, răzleț, scânteietor,
Cu ochii mici, dar plini de duiosie,
Cu chipul frământat de sărăcie,
Cu haina-i ruptă-n coate,
Dascălul nostru tot socoate și socoate...

Zdrobit de-atâtea suferinți fierbinți
Și încercat de-al vieții greu tumult,
Cu sufletul bătut de ploi,
Găsi în slove făurite mângaieri fierbinți.

Se zbuciuma lăuntric neconținut,
Făurind slove neconținut,
Știind c-adevărata lui chemare,
Era singura ce-i aducea alinare.

Privea răzleț sub clar de lună,
Vibrând la astrul său nocturn scânteietor,
Căci luna-i era pavăza
Săperanței izvorate la senectute.

COPILUL RĂZBOIULUI-PASAGERUL TIMPULUI

Astăzi pe stradă am zărit
Un copil trist, zgribulit
Care la un **tic-tac**
Timpul în loc să oprească voia
Și în șoaptă, povestea:

„Acum un **an lumină**,
Când nu știam ce o să vină,
Tot ce ne trebuia aveam,
Dar nimic nu prețuiam.

Nu știam că **înainte de zi**
Totul se va risipi
Când războiul va veni
Și nimic la fel nu va mai fi.”

REFREN

Copilul trist și amăgit,
Ce avusese tot ce și-a dorit,
Acum decât spera
Că războiul se va termina.

„Astăzi din țară **în fugă mare** am plecat,
În alte locuri m-am îndepărtat,
Cu sufletul amăgit
Loc de **iernat** n-am găsit.
Când în viitor spre țara mea voi privi
Un **déjà-vu** de sufletul meu se va lipi.”

REFREN

Copilul trist și amăgit
Ce avusese tot ce și-a dorit
Acum decât spera
Că războiul se va termina.

„Măine totul **mai mult ca perfect** ar fi,
Dacă timpul l-aș putea încetini,
Plecarea oamenilor **sincron** aș opri,
Și **ritmul** gloanțelor aș potoli.
Măine totul dacă se va sfârși,
Dacă ce-a fost cândva înapoi va veni,
Nu aș mai **moșmondi**
Și tot aș prețui,
Fericit atunci voi fi.”

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Daniel Cristea Enache și regretatul
Acad. Dumitru Radu Popescu*

Elena Armenescu

INSERARE PE FLUVIUL DUNĂREA

Izvoditorul sublimului, cu anii,
Cheamă seninul pe ritmuri vechi,
Deasupra apei, cormoranii, pelicanii,
Zboara, sporind foșnetul, perechi.

Pe luciul albastrului fluviu, în curgere lină,
Ascult eternitatea șoptindu-mi uneori:
- Nu te grabi! Trăiește clipa de lumină!
- Nu uita! Sunteți simpli Pelerini călători!

Natură! Acopera-mă iar ca în copilarie,
Cu pulberea nevăzută a vrajei astrale,
Când generoasă, serile, așa ca în magie,
Mă ningeai cu vifor nebunesc de petale!

Umple-mi sufletul cu iubire, acum
Din portocaliul aprins al apusului,
Când alerg pe fascinantul drum,
Ademenitor, împlinitor al visului!

FESTIVALUL PRIMĂVERII

(de Sfântul Gheorghe)

Festival, Festival,
Pe întregul areal!
Primăvara, în strai regal
Ne face semn, un semn astral
De bun venit la Festival!

Cântec cu viers amețitor
(la ora nebunescului amor)
Cântat din alăute nevăzute
De păsări știute, neștiute,
Din crângul învecinat
Ne-ndeamnă stăruitor,
Ademenitor,
Înspre lumesc păcat...

De atâta ciripit și tril,
Înnobilată, luna lui april,

Ne cheamă-n graiul de-altădat
La Festivalul programat,
Cu fluturii și albinele
Împreună,
Cu mierlele și cucul hoinar,
Sub zările fără hotar.

Aici, sub cortul magic,
Fascinant,
Mereu slăvit,
De-a pururi captivant,
Al tainicului, tăcut cer,
Ne-mbrățișează,
Surâzătoare Primăvara,
Învăluită în mister...

CADOU PĂMÂNTULUI

Hai să dăruim din timpul meu,
Și-al tău, cadou,
O oră de vis, sau o oară,
(așa cum cerea poetul odinioară)
O oră să petrecem,
de Ziua lui, cu Pământul
Să afle uimit,
Cu toate simțurile, ca un copil,
Cum îi onorăm – noi – iubirile,
Subtil:
Mângâindu-i orizontul cu privirile
Extaziați să-l alintăm,
Desculți prin iarba s-alergăm
Pe brazda lui să adăstăm,
Pe brațul lui să ne culcăm
Legănându-ne,
Dăruindu-ne lui
Cu toată căldura trupului
Ca Untul pământului
Să-l îmbrățișăm...

Mișcându-ne, rezonator,
Unduietor să-l dezmiardăm...

Cu bucurie,
Din izvorul Bucuriei l-adăpăm
Iar Primăvara,
Ca o regină împodobită,
Să-i danseze despletită,
Pe pajiște, încântător.
Ramuri înflorite,
Ne ating cu petalele-n zbor
Și ne invită la agape
Izvorul dragostei adevărate...

Aici, dragostea-nfrunzită-n dor,
Ne face semn de sfânt odor,
Ne-nalță-n Duh, pân-la zenit,
De Ziua ta, Pământule iubit!
(dun viitorul volum: *Când îți zambește Universul*)

Mihaela Albu

CUVINTE

am iubit/ am dansat/ am
jucat șotron până la ivirea stelelor/ le-am dese-
nat în adolescență.
am crezut/ m-am îndoit/ am zburat chiar nede-
prinsă de la sol/ am așteptat/ am învățat
să aștept/ am dus până la capăt un gând/
chiar nebunesc
am făcut pe placul unora/ i-am ignorat pe cei
neatenți la corole de floare/ am cărat în spinare
greutatea urii altora/ instinctul de haită l-am urât
cu patimă ...
*Dar niciodată/ niciodată/ n-am aruncat cu pietre în
păsări.*
am scris/ am vorbit/ am trimis scrisori/ am dat tele-
foane sute și sute/ conversații/ mii/ ore dăruite pri-
etenilor/ neprietenilor/ din preajmă/ de departe ...
Dar niciodată/ niciodată/ n-am înșelat cuvintele.
Cu ele am iubit
am urât
am ascultat
am înțeles

Am trăit bucata asta *înlimită*
afurisit de frumoasă!

NEBUNA ALERGARE

Zilele și-au luat lumea în cap
și au început să alerge
prin ploaie
alteori prin văpaie
Întunericul se topea în goana lor
Încercam din răspuțuri să le opresc fuga
le ademeneam cu o visare
le promiteam culoare
Nici gând să-mi dea ascultare!
Se țineau de mână

în fuga nebună
o horă/ un cerc/ o rotire
fără o decentă oprire
soare și lună pe rând se petreceau
verzi/ ruginii/albe pomii îmbrăcau straie
de mereu întâmplare
curgere schimbare rotire
îmi scapă printre degete
într-o clipire
Încerc să le prind în piuneze
Coli albe pe care scriu câte o tresărire
de inimă
de cuvânt
câte o răzlețire de gând
Se desprind însă repede
continuă plutirea
se mai izbesc de pereții anotimpurilor
Înșelătorie-i oprirea!
Își trag doar sufletul cum soldatul de la Marathon
Hotărâte, fără abandon.
De multe ori nici să le văd chipul nu mă lasă
Să le prind în plasă
măcar pentru o bucurie
(Pare că nici nu le pasă)
Tocmai atunci prind aripi
pleacă în fâlfâire lină
ca un șir de cocori.
Le-aș fi cusut una de alta
să nu mai tânjească după alte zări
dar de unde sfoară
când nu e prima oară
când abia i se mai vede un capăt?!
Nu-mi ajunge nici să fac un
cât de mic
și
neconcludent
NOD.

ÎNȚELEGERE

Mi-am luat revanșa:
am împărțit și eu filă cu filă
unii credeau că sunt manifeste
— cei mai norocoși —
ceilați nu vedeau literele
măiestrit desenate
le lua vântul
zburau fără țință/ s-ar crede
cu scop însă
către toate suspiciunile

Cei ce aveau ochi de văzut

primiseră în dar și urechi
prindeau din zbor sensul nevăzut
învățau cu încetul taina
– deschideau lacătele cu cheia Cuvântului
săpat în piatră
săpat uneori (și) în nisip ...

SUPREMA LIBERTATE

Libertatea de a iubi lumina/ pură flacără la orizont

Libertatea de a iubi cu patimă florile
iarba de sub tălpile goale
alergând cu verdele în ochi

Libertatea de a împleti în păr fire de curcubeu
Libertatea de a asculta sunetul culorilor
clape cântând numai pentru mine în univers

Libertatea de a aduna greieri pentru un concert privat

Libertatea de a iubi ploile timide ori dezlănțuite
cum sunetul inimii Primăvara!

Libertatea de a înțelege lumina
când aproape se oprește ceasul

Libertatea de a rupe în fâșii ce *a fost*
de a le așeza apoi în sertarele memoriei
una câte una
Libertatea de a le aduce mai aproape
pe rând și laolaltă
de a le îmbrăca cu așteptarea începutului
Libertatea de a uita câte una
fără regrete/ fără rușine

Libertatea de a nu mai face niciun legământ
cu tine
cu semenii
nici măcar cu Dumnezeu

Suprema libertate!

REZERVAȚIA TĂCERILOR

pe câmpuri neumblate de om
tăcerile își poartă umbrele
mai grele ca amintirile
ce se adună
în colțuri de suflet

fiecare vis neîmplinit

devine o lacrimă
ce nu își găsește drumul
spre lumină

cuvintele se risipesc
ca frunzele într-o toamnă
fără sfârșit
iar timpul le scrie povestea
pe coaja unor arbori uscați
de neîmbrățișarea
ploilor

dragostea ca o pasăre rătăcită
zboară fără țintă
peste rezervația tăcerilor
dar nu găsește niciodată
un loc
unde să-și odihnească
aripile

Victoria Milescu

AȘTEPTAREA

Aștepți să sune la ușă
tresari la micile zgomote
venite din tavan, din podele
dincolo de ferestre sclipesc
lumini colorate, se aud colinde
aștepți cu încordare
să sune, să bată la ușă
ești pregătit să primești reproșuri
pentru ce ai făcut, pentru ce n-ai făcut
până dincolo de puteri
descoperind prea devreme
secretul longevității și încă multe altele
cu care ți-au împuiat capul din copilărie
de ce întârzie?
aștepți ca un cobai în cușcă
aștepți iepurește, șerpește
aștepți în fotoliu, lungit pe canapea,
aștepți în capul oaselor, în picioare
în camera cât o galaxie
aerul mai ia câte o bucată din tine
aștepți la masa de biliard

cu un pahar de alcool
cărțile legate în piele plutesc pe coridoare
se recită, se feliită
dincolo de ferestre, o casă semnalizează
prin artificii, e locuită
de oameni ce-și fac declarații, cadouri
de ce întârzie atât
viața ca și iubirea înseamnă doar curiozitate
vrei să aștepți decent
indiferent de ce ai fi făcut, nu e drept să
aștepți atât
ca și cum ar exista o boacăna mai mare decât
aceea de a te fi născut fără să ceri voie
într-un loc unde pedeapsa e aceeași
pentru binele făcut, pentru răul pus în scenă
de milioane de combatanți
pedeapsa nu se gândește prea mult
găsește ea ceva în neregulă
în mersul tău cu bicicleta pe lună
în salturile pe sub coloanele lui Hercule
zgomotele din tavan sunt doar zgomote
maschează liniștea
plângând din senin, plutește și plânge
ca o pasăre condamnată la traiul oamenilor
hrănindu-se din stingere după stingere
trăiești beția fluturului valsând sub petale
aruncate de la balcoane
te-ai relaxat deja
ei sună la altă ușă dar acolo, fir-ar
nu răspunde nimeni
o să sune la tine să te interogheze
cine locuiește acolo viu sau mort
uzând de dreptul tău de a te fâstăci
fiindcă ești mai bătrân și mai vechi și celebru
la urma urmei
gângăniilor stropite cu vin alb, roșu, albastru
când ești în fapt o insulă plutitoare
timpul trece
starea de vomă a trecut
la fel, așteptarea ca o mare biciuită îndeajuns
meduzele s-au înfipt în stomacul pietros
sorbi din cafea, refaci notele
tregerii orelor prin inima
credincioasă, la post
îți spui că nicio așteptare nu e zadarnică
are ea un scop, o parte bună
așteptarea e un fel de a ronțai speranța
până ți se tocesc dinții
dacă supraviețuiești, povestești
în sfârșit, sună lung, prelung
ca un vapor având la bord un calamar gigant
îți îndrepti trupul amortiț

te arăți în cadrul de fum
auzul prinde un glas subțirel, grăbit
apoi zurgălăii
e doar un grup de copii, ce credeai
cu obraji de ger, transparenți:
mulți ani fericiți!
de pe frânghia de echilibrist cazi în gol:
cum oare de m-au găsit
de unde știau ei unde stau
cum au nimerit ei scara, etajul, aici, printre nori.

SĂ MERITE TREZIREA

Merg pe urmele miilor de pași
urcând, coborând
mai ușori, mai grei
calc pe urmele pașilor care au netezit calea
altor pași îndrăzneți ori șovăitori
poate pe aici au trecut și pașii tăi
sau ai prietenilor, dușmanilor
cu gesturi ascunse ori la vedere
prin orașul vlăguit de întrebări
căutându-mă sau fugind de mine
merg pe trotuarul cu melci scoțându-și imprudent
trupul fragil din cochilie pentru a traversa
și a fi striviți în final
merg fără umbrelă prin ploaia de primăvară
inventez un cântec să trec printre mașini, printre
tineri gălăgioși cu trolere colorate
printre bărbați cu rucsacul plin de fapte bune
trec pe lângă patiserii, farmacii, bănci, oficii poștale
magazine cu manechine dezbrăcate-n vitrine
atelieri de reparat destine, suflute,
cumpăr un covrig
ce-mi arde mâinile, îl pun pe bordură
pentru porumbeii ce nu se tem de una ca mine
la un colț de stradă, un clovn îmi oferă o invitație
la un concert al surzilor
un altul face reclamă la pastă de lipit capul pe umeri
florăriile își varsă florile
la picioarele trecătorilor
cumpăr flori, whisky pentru cei ce mă vor repara
intru pe strada cu case elegante, somptuoase
în care nu locuiește nimeni, doar primăvara
cu flori uriașe-n ferestre
ploaia îmi face cu ochiul
se va opri în curând, eu nu mă opresc
dintr-o curte îngustă se aud acorduri de pian
merg printre mașini negre, un câine-lup mă
adulmecă
aș vrea să-l mângâi dar jandarmul tânăr
echipat cu genunchiere, cotiere și scut

mă atenționează
treceți pe partea cealaltă a Rubiconului
nici cu negociatorul nu o scot la capăt
vă rog, nu acum, spune scurt și politicoasă
merg printre cerșetori fără mâini
ținând pe piept un carton cu litere șterse de timp
printre femei cu copii alăptându-i pe bordură
lângă o limuzină, tinere coafate extravagant
se bat cu garoafe, nuntașii chiuie, cântec de
acordeon
tineri veseli și beți, bătrâni în haine de naftalină
fluturii se așază ca bijuterii pe revere
mersul aici, pe pământ, e anevoios
gândacii merg pe patine cu roțile lăsând urme
adânci pe obraz, pe pleoape
urc pe scara rulantă alături de oameni gălăgioși
căutându-te sau fugind de tine
urc pe trepte de piatră, ca șira spinării unui pește uriaș
primăvara își revarsă petalele pomilor înfloriți
numai ei știu din ce motiv, cu frison
merg pe urmele celor care au fost
și nu mai revin
împinși de valul clipelor lovind în bordaj
urc treptele amurgului sângeri, violet
pe scara invizibilă, nesfârșită
a lui Dumnezeu...

Laurențiu Drăgușiu

DORINȚĂ

Aș fi vrut un pui de Rai
Într-o sâmbătă din Mai
și aș prinde căpătâi
bobului de grâu întâi.

Spic și rouă de n-ar fi
prin grădini aș zăbovi,
paznic de lumină nouă
împărțind soarele-n două.

Aș fi vrut un pui de Rai
într-o sâmbătă din Mai
și cocorilor le-aș spune
să ne-aducă semne bune.
M-aș muta de tot și bine

într-o lume doar cu tine,
pasărea văzduhului
semnul începutului.

LABIRINT

Pentru cine se duc și petrec
valuri înalte de ceață ?
Hărțile nu mai pun întrebări,
nu mai au umbra, nu mai au viață.

Prin orașe liniștea e uneori
ca o ață printr-un altfel de ac.
Se zidește într-una căzută din nori
o mare speranță dintr-un alt veac.

Părțile începute s-au șters.
Doar hotarul a rămas în lumină.
Prin labirintul ăsta am mers
prea departe cu atâta rugină.

Se vorbește prin târg de copaci
cum ar fi labirintul un gând,
ca o lacrimă vie când taci
peste o mare mereu lunecând.

OCHI HIMERICI

Plouă și miroase a vară.
Ochii himerici au rămas în cei drepti.
Vama zăpezii este amară.
Se plătește mereu și aștepți.

Înnebunește pământul de viață.
Nicăieri nu mai e ca atunci.
Sare din piatră o urmă de gheață
din zidirea pe care-o arunci.

Ochii himerici niciodată nu spun
că plouă și miroase a vară.
Acoperișul e spart, dar îl adun
din această casă întâia oară.

NEVĂZUTELE SEMNE

Bunele rânduiri văzute ori NEVĂZUTE
sapă în zidul umbrei hotarele albe.
Amprente de lumină căzute
ni se înfig în primăverile din salbe.

Din destulul nostru sărac
mușcă briceagul în cruce.
Am uitat că mâine, un veac
va înțelege să urce.

Sălbatică semințe ajung
arătând către nordul din noi
rânduile care încă ne ung
NEVĂZUTELE semne de ploi.

PLOAIE DE VARĂ

Carnavalul sună din nou a închisoare,
a sfinți zugrăviți pe-ndelete
pe ziduri luminate de alt soare
în culori rămase tot bete.

Marna se desfrunzește și ea
ca o ploaie de vară târzie.
Râd oasele-n carnea ce vrea
să nu se știe de struguri în vie.

Și nici rănilor nu mai sunt ca atunci.
A trecut prin oase rugina
Ca o ploaie de vară-n care arunci
Întrebările surde și vina.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Mircea Pospai și regretatul
Mircea Diaconu*

Teodor Preda

PROFUNDA GELOZIE

să empatizezi cu toate culorile toamnei (ce minunat ?)

și învață-le să pătrundă în toate intențiile tale
sau renunță și mută-te în ce crezi tu
că
ar putea fi un cer pentru mai târziu
ce-ți va sugera
nemărginirea policromă
a nemuririi

asadar gândirea trufiei negândite
își vindecă durerea în culoarea galbenă
de care te-ai îndrăgostit

salvarea nu vine de la mână întinsă
spre bunele intenții ale milei sufletești
sau cea care s-a retras timidă
în culoarea galbenă
lăsând locul gol
profundeii gelozi

SĂ AFLE CUM AM FOST ODATA

spre dimineața lucrările visului sunt încheiate
și uneori pierd orientarea lor
stânjenit de ce-am dorit să se întâmple
în starea de trezire
și pe rând abandonez închipuirile
ce nu mă conțin
și de la gară aud câinii de acasă
ce simt că ne vom revedea curând
în curtea lor

ulița copilăriei a devenit o stradă cu asfalt
pe care nepoții mei
se plimbă cu trotineta electrică
și amintirile lor pătrund în sufletu-mi

LUMINA DIN FEREASTRĂ

lumina din fereastră e marea albastră a nopții
de care se desparte
pe nesimțite
răsăritul

din interior
din suflet sau dintr-o cameră
în care ne-am iubit

LUCRURILE CELE MAI DRAGI NE INUNDĂ

lucrurile cele mai dragi ne inundă
să ne ațâțe focul
ce ne va transforma într-o cenușă lichidă
în bucuria fâlăirilor de înger
înălțătoare

după deal culcușul de neliniști al câinilor
este la prima întâlnire
apoi faci la dreapta spre fericirea unei fecioare
ce-a evitat naufragiul din fereastra albastră a nopții
și-a învățat
cum să-și amintească de începutul zilei
pe care nu-l va mai întâlni niciodată

TRUP DE NISIP LÂNGĂ UN TRUP DE LUMINĂ

ai fost găsit
sub umbra unui puf de pădăie
și-ai început să crezi
că pelerinajul peste zăpezile munților
te va salva în lumina
dimineților de vară infinită

Constantin Pădureanu

DOI FRAȚI BUNI

Era seară. Nilă Tudorescu și Gică Falcă,
Din Rudarii Olteniei, stăteau de vorbă
În fața brutăriei lui Niță Guguloi.
Primul era bogat, dar nu avea credință,
Era mereu preocupat să nu-i lipsească
Nimic lui și familiei sale.
De aceea, Gică Falcă, prietenul său,
Mai săracuț decât el, îl întrebă:
- Spune-mi, Nilă, dacă ai avea doi copii,
Dar l-ai hrăni doar pe unul
Și pe celălalt l-ar chinui foamea,

Consideri că ar fi drept ?!
- Bineînțeles - că nu, răspunse Nilă.
- Dar dacă l-ai îmbrăca tot pe acela,
În timp ce al doilea ar tremura de frig,
Cum ar fi ?! continuă Gică Falcă..
- Ar fi, desigur, o mare nedreptate !
- Și atunci dacă tu spui că
Așa ceva este o mare nedreptate,
De ce, totuși, procedezi în felul acesta ?!
- Cum ? zise Nilă Tudorescu
Pe copiii mei îi tratez la fel,
Le arăt aceeași dragoste.

De ce spui așa ceva
Și mă acuzi pe nedrept, se apăra el.

- Nu mă refer la copiii tăi,
Ci la alți doi frați buni
De care tu ar trebui să ai grijă
De-a lungul întregii vieți:
Sufletul și trupul tău.
Iar tu nu ești drept cu acești frați.
Te ocupi doar de unul dintre ei,
de trupul tău,

Căruia îi dai să mănânce
Și să bea peste măsură,
Îl îmbraci și ai grijă
numai de el
În timp ce pe celălalt, sufletul tău,
Îl neglijezi cu totul și nu este bine.
Ai haine frumoase și ești bine hrănit,
Dar sufletul de ce are nevoie,
Nu te-ai întrebat niciodată ?!
El nu poate purta pe lumea asta
decât haina credinței,

De care tu nu te-ai îngrijit
Și nu poate fi hrănit
Decât cu dumnezeiască învățătură,
Cu dragoste și milostenii.
Dar nu uita de celălalt frate,
Fiindcă sufletul și trupul
Sunt ca doi frați buni,
de nedespărțit.

Unul nu poate trăi fără celălalt.
Îngrijește-i pe amândoi
Și, atunci, vei fi, cu adevărat,
drept și fericit.

Ferește-te să fii ca păcătosul,
Care trăiește doar cu trupul,
Și sufletul îi este mort.
Îl certă Gică Falcă.
- Așa este și ai dreptate, recunosc

Nilă Tudorescu și dădu
din cap nemulțumit.
Apoi plecă spre casă fără
Să-l mai salute pe Gică Falcă
Și acesta rămase privindu-l
Cum se depărtează foarte grăbit.

LACRIMI FIERBINȚI

Pe linie, se auzi lătratul unui câine,
Pe urmă, trecu o mașină.
Se făcu iar tăcere.
Iulia Muscalu îl privi
pe George Piscică,
Dădu din cap și zâmbi.
Vru să-l trezească
Și să-i facă o mărturisire,
Dar se răzgândi, pentru că
Avea destul timp să-i spună
și altădată.
Întinse mâna, îl mângâie pe față
Și, apoi, îi aranjă câteva fire de păr,
Care-i căzuseră pe frunte.
George simți și se trezi.
Avea somnul ușor.
Se îmbrățișară
Și se strigară iar pe nume.
Timpul trecea repede
Ca o nălucă.
Se auzi cântatul cocoșilor
dinspre ziuă
El spuse că pleacă, aprinse veioza
Și stătu pe marginea patului.
Rugămințile ei să rămână
Până dimineață se dovediră zadarnice.

Atunci, Iulia se așeză
pe genunchi lui.
Goală. Ochii lui o priveau cu lăcomie.
Se iubiră din nou.
Cu patimă.

George observă, a nu știu câta oară,
Că Iulia avea un corp frumos,
Sânii mici ca două mere pădurețe,
Bătute de cea dintâi brumă.
Își luară rămas bun.
După ce o sărută, George își lipi
Obrazul de al ei.
Stătură așa câteva clipe.
Iulia simți lacrimile lui ferbinti.
- George, nu...nu se poate !
Dragostea noastră e mai presus
Decât toate răutățile lumii...
Indiferent că s-a întâmplat
Nenorocirea aceea, că am fost
doar amândoi.
Așa a vrut Dumnezeu...o încercare...
- Așa a fost să fie..., șopti el.
George Piscică deschise fereastra
Și sări în grădină.
Nenorocirea se întâmplase în vară,
La fântâna Văruita, în Valea Haiducului,
Când trei indivizi mascați,
din Popoveni,
Îl bătuseră pe băiat
Și, apoi, o violaseră pe Iulia.
Oricât o iubea de mult,
George nu-și putea scoate din cap
Că o începuseră alții înaintea lui.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

*Vlad Drăgulescu, Silviu Purcărete și
Alexandru Boureanu*

Radu Aldulescu

SEDUCȚIA ERA RECIPROCĂ

Emanuel Victor Calomfirescu – nu era vre-un pseudonim, ci chiar numele lui din buletin, care e posibil să-i fi atras atenția maestrului Vergilius, datorită rezonanței aristocratice. Dacă nu cumva i-o fi întrezărit steaua norocoasă, citindu-i destinul în trăsăturile chipului de june prim al muzelor. Cert e că foarte repede el a ajuns aproape singurul din Pepinieră care se învârtea pe lângă maestru, fără să-l stânjenească sau să-l plictisească o secundă, așa încât mulți dintre noi îl priveam chiorâș, confirmându-ne unii altora că omu-i trimis cu o misiune, ca destui alții altminteri, fiind totodată leșinat să parvină pe spinarea maestrului, ceea ce chiar avea să se întâmple imediat după revoluție.

Te miri ce curvă, sub acoperire de poet damnat. Un profesoraș de buzunar, de doi la metru, și care ar fi problema? N-avea niciun fel de complexe, și cu atât mai puțin din pricina staturii, a înălțimii de un metru cincizeci și cinci, nesfiindu-se totodată să și recunoască și să și exerseze sânguincios vocația de a se face plăcut. Căci este în definitiv o vocație, pe care și o valorifica din instinct, fără să și propună cu tot dinadinsul. Pentru că așa era el din naștere, de la natură sau de la Dumnezeu, pe cât de mic, pe atât de dulce la gust, pentru oricine s-ar oferi să se înfrupte din el, în afară că admirația lui pentru maestrul Vergilius era sinceră. Deja îl diviniza în ianuarie 1985, când a apărut pentru prima dată în Pepinieră.

În rest, prea orbiți de invidie să fi fost ca să i contestăm priceperea de a l stârni pe maestru la discuții, ori monologuri avântate, vizând subiecte dintre cele mai diverse, care lipsite uneori de cel mai mic interes pentru el, dar vânturate prin expresivitatea debordantă, încrâncenată adesea, a maestrului, ajungeau uneori să l seducă.

Seducția era reciprocă. Felul unuia de a spune, se potrivea cu felul celuilalt de a asculta, ceea ce de bună seamă că i apropiase. E posibil însă, ca și staturile de estropiați să i fi apropiat.

Ca și Emanuel Victor, maestrul Vergilius avea și el doar câțiva centimetri peste un metru și jumătate, iar la cei cincizeci și unu de ani ai săi arăta deja împutinat la trup, sfrijit, cu o figură suptă, ridată, ascetică, traversată de o umbră piezișă – o figură de mumie, luminată când și când, la intervale imprevizibile de privirea animată de o mobilitate panicată. O uitătură de paranoic, ce mai, prea sănătos la cap nu era, ceea ce n-avea cum să atragă prea tare atenția printre noi. Maestrul nostru, deh, o maimuțică cocârjată nevropată, o stârpitură de om, dacă ăla s-ar fi putut numi om. Urât, ce mai, însemnat de propria i urâtenie care i fierbea în mațe și uneori se întâmpla să dea pe afară. Crizele lui de furie, da, îndreptându-se asupra cui se nimerea și izbucnind când te așteptai mai puțin. Avea multe să ne reproșeze, nouă în primul rând, ucenicilor lui, dispuși la o adică să l suportăm. Îi trecea repede însă, ăsta era norocul nostru și atunci aluneca în cealaltă extremă: numai ce l vedeai dând să și ceară iertare în genunchi, copleșit de accese de generozitate înlăcrimate, de un patetism deșănțat, sârmanul nostru maestru, sârmanul lui suflet, cum se mai zbuciuma să iasă afară din fărâma aia de trup, pentru a se dăruia oricui. Atunci să te fi nimerit în preajma lui ca să profiți. Prea puțini aveau însă abilitatea, rapiditatea, instinctul unuia ca Emanuel, care de bună seamă că l citise în profunzime.

Și cât de mult îi plăcea uneori să l ții de braț, să l susții, să l sprijini, să l ajuți... Ce te ai fi făcut totuși că, alteori îl scârbea, îl călca pe nervi acest mod de a te insinua în intimitatea slăbiciunilor care l măcinau? Mersul anevoios, poticnit, artrita care i înțepenea încheieturile și precaritatea echilibrului, trăgându-i se din niște ametele rebele, care lucrau mână n mână cu accesele de furie, ivite ca din senin, așa încât purta în permanență cu el un baston, un băț lăcuit, încrustat cu șerpi încolăciți, cu capete de dragoni – un obiect artizanal, care ar fi închipuit o bătă de cioban, mai subțire și mai scurtă decât o bătă adevărată, pe măsura jumătății de cioban care era maestrul Vergilius.

Toți apucaserăm să l vedem cel puțin de câteva ori cum în toiul nevricalelor amenința cu bâta aia, neezitând să și lovească. Atunci să te fi ferit și nu atât de băț, care s-ar fi rupt într-o țeasta cât de cât întremată, lipsită de prejudecăți, cât de invectivele și blestemele lui înveninate, de mizeria aia incandescentă urcând din străfundul

viscerelor, ca un soi de adagiu sinistru, dezacordat, bubuitor, al simțirii poetice. Țasta era maestrul în momentele lui nefaste, din care i posibil să și fi tras seva inspirației.

La puțin timp după ce se cunoscuseră, el simți nevoia să i expună lui Emanuel o teorie care i ar fi putut viza pe amândoi, pornind de la constatarea bazată pe observații îndelungi, minuțioase, temeinic documentate pasămite, că oamenii scunzi sunt mai rezistenți decât cei înalți sau de statură medie, și n general mai longevivi, fiind de asemenea înzestrați cu niște calități fizice prin care se pot face remarcați... Mici și ai dracului, cum se spune. Statura scundă, ca a asiaticilor bunăoară, favorizează calitățile acrobatice. Uită te la circari, trapeziști, basculiști, zburători, gimnaști, da, n ai să prea vezi printre ei mai înalți de unu șaizeci... Apoi, ceea ce numim instinct de luptător, întrunind calitățile fizice, psihomotrice, emoționale ale războinicului, boxerului, luptătorului, aparțin tot celor pe care în aparență natura nu i a dăruit – oameni scunzi, bestiali, iuți, agili, îndemânatici, cu deprinderi și instincte de sălbăticiune învățată să se strecoare prin spații înguste, să simuleze, să fenteze, să eschiveze, să intimideze, să terorizeze, să lovească eficient, precis, vizând punctele vitale, pentru a măcina forțele adversarului. Te ai gândit vreodată că ei ar putea fi mai distrugători decât tipul de gladiator uriaș, de doi metri și o sută douăzeci de kilograme ?

Ridică umerii stânjenit și deopotrivă smerit. Nu se gândise, nu-l prea frământaseră chestiile astea, dar dacă maestrul, mă rog, maestru de arte marțiale pasămite, care arte marțiale ar putea avea o legătură subtilă cu arta poetică...

...un om scund, da, la fel ca ei, și de șaizeci și ceva de kilograme, te ai gândit vreodată că acest om ar putea ridica o greutate de trei ori mai mare decât greutatea lui ? Omul acesta are forță, desigur, dacă își cultivă această calitate fizică. De rezistență, ce să mai vorbim ? Uită te la maratoniști, cât de scunzi, sfrijiți și necântărind mai mult de cincizeci și ceva de kilograme, fiindcă doar așa pot rezista efortului de anduranță. Asta în vreme ce omul înalt și solid, cu o masă musculară impresionantă, care i ar permite să tragă după el un camion, nu rezistă și nu ține la tăvăleală. Victoria lui e de o clipă, de câteva secunde, după care obosește și uite de ce. Avea o explicație științifică maestrul : efortul preponderent anaerobic presupune un consum mai ma-

re de oxigen într un timp extrem de scurt, după care organismul intră în recuperare, în repaus, în moarte chiar.

Ce putea să l frămante pe bietul maestru. Presupusele avantaje și calități ale unor jumătăți de oameni ca ei, iar Emanuel n avea decât să se prefacă interesat, pasionat chiar. El arăta ceva mai răsărit decât maestrul. Se ținea drept și i plăcea să se semețească bombând pieptul. Era chiar frumos cu profilul lui vulturesc, cu trăsături ferme, bine proporționate, emanând vigoare bărbătească și senzualitate, dimpreună cu coama înfoiată leonină, de un castaniu strălucitor, supraadăugindu-se strălucirii tinereții impetuoase. Douăzeci și cinci de centimetri i ar mai fi lipsit pentru a bifa prototipul bărbatului cuceritor, nu doar idol al femeilor, ci și performer al relațiilor interumane de orice fel. S ar părea totuși că nu i păsa, chiar dacă o fi suferit cândva că Dumnezeu nu l a făcut mai înalt. Suferința aceea durase probabil prea puțin ca să l mai afecteze în vreun fel. Lăsase demult în urmă și îngropase complexul ăsta, sublimându-l, dizolvându-l până la dispariție în elocvența gesturilor ample, de o eleganță aristocratică, la fel de șarmant învăluitoare ca vocea puternică, baritonală, susținută de un limbaj limpede, simplu și emancipat totodată, ce i înlesnea dominarea subtilă a interlocutorilor și transformarea în aliați a celor mai neîmpăcați adversari. Era un orator înnăscut, vădind la vremea aceea, la cei treizeci de ani pe care i avea, aptitudini certe de lider și îl vedeai că se simte ca peștele n apă printre oameni, mai cu seamă printre literații aceia improvizați care formam Pepiniera, de condiții diverse altminteri, roși de orgolii și complexe, pe care doar maestrul Vergilius s ar fi zis că se pricepe să le strunească. Niciunul dintre noi n ar fi bănuir de altfel că Emanuel își petrecuse adolescența și prima tinerețe într-o singurătate studioasă fanatică, încrâncenată și visătoare, despre care a fost nevoit să creadă mai apoi că l a oprit din creștere. Țasta fusese prețul, da, și chiar i se potrivea teoria maestrului despre încrâncenarea luptătorului de talie mică, deși el se știa și totodată se dorea lipsit de aptitudini pentru confruntările fizice și nu concepea să se impună prin forța brută. Refuza pur și simplu să și recunoască înclinațiile spre sporturi și munci fizice, domenii spre care se orientează mai degrabă cei cu un intelect ru-

dimentar, evaluați totuși cu o atenție neașteptată de maestrul Vergilius.

Preocupările, pasiunile, înzestrările lui fuseseră în primul rând de natură intelectuală. Asta își dorise și făcuse, măcar că n satul lui de baștină din câmpia Olteniei, Gogoșu, a avut parte din plin, încă din prima copilărie, de muncile câmpului și de stat la coada vacii, cum se apune. Nu și permitea să aibă complexe nici din pricina asta. Mulți oameni mari au plecat de acolo, de la coada vacii. De acolo a plecat și el, de acolo vine ; de la dus vacă la păscut pe islaz, dimpreună cu oile și caii, de la curățatul balegii din grajd, de la sapă, de la coasă, treierătoare, grapă, grădină, vie, porumb, lot ajutător, tarla a ceapeului... Raiul copilăriei însoțindu-se cu vorba înțeleaptă, colectivul e rai, fură dacă vrei să ai. Furatul de sfeclă, cartofi sau varză cu sacul, noaptea, de pe tarla ceapeului, era o muncă mai a dracului de grea decât muncile făcute la lumina zilei. Agoniseala supraviețuirii înseamnă muncă pe brânci, zi și noapte, din viul dimineții până n viul nopții – o doctrină pe care carnea lui a resorbit o de timpuriu, grație tatălui. Gogu Calomfirescu, sau Gogu din Gogoșu, cum i se mai spunea în sat, era un om aspru, mai ales cu nevasta, cu Emanuel și cele trei surori mai mari, care au scăpat ca din pușcă din ograda părintească măritându-se la șaișpe șapțișpe ani. Gogu din Gogoșu nu i cruța pe ai lui, pentru că nu se cruța nici pe sine. Iute, vânos, rezistent, mic și al dracului, prototipul atletului de anduranță și al muncitorului cu brațele propovăduit de maestrul Vergilius, evaluat cu reținere, cu dispreț chiar, de Emanuel : taică-său care i dăduse viață, îi mâncase copilăria, iar muncile alea îl opriseră și ele din creștere. Prefera de departe această explicație, în locul aceleia că moștenește statura tatălui său, care se trage dintr-un neam de oameni scunzi. Își reprimă destul de greu altminteri tentația de a-și plânge de milă, de a da cu sare n urmă, pentru a alunga duhurile rele ale acelor vremuri și ale acelor locuri. Fusesse un copil sărman, flagelat de muncă și totodată înfometat de cărți și studiu, chiar dacă uneori accepta că i prinsese bine setea bicisnică de agoniseală a lui taică său, îndârjindu-l și pe el să scape ca din pușcă de acasă, mai întâi la Caracal, unde a făcut primii doi ani de liceu și pe urmă la un liceu de informatică, primul de acest fel din București la vremea aceea. A ajuns acolo învățând pe brânci, desigur, chinuindu-se și târându-

se pentru a mânca cartea, tot așa cum se târa noaptea cu sacul la furat pe tarla ceapeului. A profitat totodată de șansa de a fi luat ca și de suflet de unchiul și nașul său, cel care l a blagoslovit cu cele două nume de rege, Victor și Emanuel. Diriginte de poștă asta, mai scuturat decât frate său mai mic, Gogu, rămas în Gogoșu. Avea doi băieți ceva mai mari decât Emanuel, care au fost pentru el ca niște frați. Și lor le a pus unchiul nume de regi. Carol și Ferdinand, da, Emanuel n a mai ținut legătura cu ei după ce a murit unchiul Relu. Asta a fost imediat după terminarea facultății. Nu și a mai făcut timp să i caute, n a mai văzut rostul de fapt, în primul rând pentru că s au grăbit să vândă casa părintească din Rahova ca să și împartă banii, după moartea tatălui lor. Emanuel petrecuse acolo doar șapte ani, pe care i socotea cei mai rodnici ani din viața lui, așa că pentru el, poate mai mult decât pentru verii lui, aceea fusese casa părintească. Nu i a picat deloc ușor să plece de acolo, dar tot e bine că soarta, oamenii cu care soarta a făcut să aibă de a face, l au scăpat de ceea ce ar putea numi blestemul muncii pământului și l au pus pe alt drum. Se gândea uneori la acest drum, la năzuințele, strădaniile, dorința sa de putere, o putere care avea prea puțin de a face cu puterea fizică și care îl va face să însemne mai mult decât statura, musculatura, îndemânările și capacitățile fizice.

Terminase Facultatea de Matematică și ocupase mai multe posturi de profesor suplinitor în București și n niște comune limitrofe. Cât de curând va obține și titularizarea undeva. Va avea și o familie cât de curând. Îndrumat și susținut de maestrul Vergilius, va conta poate și ca poet, deși idealurile lui sunt cam paralele cu teoriile maestrului despre conformația trupului omenesc și performanțele fizice.

În răstimpuri, maestrul revenea la acest subiect, atenționându-l că el face parte dintr-o poetică a trupului omenesc, care s-ar afla pasămite în centrul tuturor artelor. Din cele mai vechi timpuri, cică, trupul omului, potențele lui, acțiunile, capacitățile au stat la baza creației, în literatură, în artele plastice, muzică, dans și bineînțeles că tot ce se întâmplă în această Pepini-eră a Geniilor, n-ar avea cum să facă excepție.

Ion Dulugeac

NEPOTUL LUI GROSU

Căldură a primelor zile de vară era de nesuportat până și pentru Constanța – fata cea mică a lui Ion Grosu – priceputul legumicultor din Mogoșoaia, care se deplasa pe strada Puțul cu Brazi, în drumul său către tanti Maria, moașa comunală.

Probabil că acea zi toridă a începutului de iunie îi dădea bătaie de cap copilei, după felul cum se oprea la umbră, părănd că se joacă, fie că se odihnește.

Era aproape de prânz, iar acea vipie atipică zilei de iunie coborâse în caldarâmul sătucului așezat în partea de nord a Bucureștiului, unde câteva familii boierești își aveau reședința, iar Palatul Brâncovenesc de pe malul Lacului Mogoșoaia era locuit mai tot timpul anului de urmașii familiei Brâncoveanu.

Cu pași sacadați, Maria, o femeie zdravănă, cu experiență bogată în aducerea pe lume a pruncilor și era singura moașă comunală de peste cinci decenii, mergea după Constanța spre casa familiei Grosu situată în marginea de est a comunei, aproape de livada de caiși a conului Nibi, boier de viță nobilă din Macedonia, stabilit în Mogoșoaia.

Într-un târziu, Constanța a cotit pe strada Puțul cu Brazi, unde locuia familia copilei.

— Gata, tanti Maria, suntem aproape! spuse în șoaptă femeii care respira greu.

Când ajunseră la casa cu zid din cărămidă și tencuială proaspăt vopsită, Tanța, cum i se mai spunea, copil educat și săritor, o apucă înaintea Moașei și deschise poarta care scârțâi ușor, deși era proaspăt unsă cu vaselină de la depoul gării Chitila unde lucra unchiul Vasile, soțul Ioanei, sora Tanței și fata mijlocie a lui Ion Grosu.

— Am ajuns, tanti Maria, spuse Tanța emotivă.

Cu pasul său mare și apăsător, moașa Maria, femeie credincioasă, călca cu dreptul pragul simbolic al porții din lemn masiv.

— Unde-i soră-ta, Tanțo?! o descusu moașa pe fată, cu ton blajin și ocrotitor.

— La cameră a la stradă tanti Maria! zise fata care, ajunsă acasă, părea foarte grijulie.

Moașa Maria călca tot cu dreptul și peste pragul ușii larg deschise de Tanța:

— Pe aici tanti Mărie, în camera din fundul holului stă sor-mea Leana.

Maria se opri în dreptul cuierului din hol, își desfăcu șalul de brocat italian, primit în dar de la soț când făcuseră nunta de argint, apoi desfăcu geanta mare din piele, scoase halatul alb și o bonetă apretată, pe care le îmbrăcă înainte să intre în cameră. Trecând pragul încăperii, tot cu piciorul drept, și văzând chipul livid și plin de sudoare al Elenei – alintată Leana – rosti duos cu o voce dojenitoare, apropiindu-se de patul tinerei:

— Ce faci, fata mamei, ți-a venit sorocul?!

Tânăra deschise larg ochii și rosti aproape sufocată de durere:

— Nu știu, tanti Marie, cred că da, că tare mă mai doare burta!

Moașa se apropie de patul de lemn masiv Ludovic al XV-lea, pe care Leana îl primise în dar de la tatăl său, la rândul lui fiind primit de la străbunica Sevastița, fiică nelegitimă a lui Petru, unul dintre băieții domnitorului Constantin Brâncoveanu.

Examinând din mers starea fetei, moașa Maria a scos o cutie de aluminiu, cu instrumente medicale, din care extrase un suport de metal, pe care-l înfășură într-un batic de lână alb cu dungii galbene ca spicele de grâu, punându-l ușor pe fruntea fetei. Aceasta avu un gest de încântare când obiectul moale, dar rece, îi atinse fruntea și se trase de pe marginea patului, făcându-i loc Moașei Maria să se așeze.

— Cum e fata mea, lovește micuțul sau stă cuminte, unde doare? Ce simți mai des?

— Lovește de parcă-ar vrea să iasă și durerea este în partea de jos a burții, arată Leana sleită de putere locul unde simțea durerea cea mai apăsătoare.

— Lasă că te văd eu imediat, așa că te rog să scoți cămașa de pe tine, să te văd...

Lângă ușă, cu țigara în colțul gurii și cu cinzeaca în mână, stătea pe o laviță Ion Grosu, iar când fata se împiedică, spuse pe sub mustața impozantă:

— Ce faci, nebuno, tot în grabă mergi și prin casă? Vezi să nu-ți spargi capul sau să-ți rupi vreo mână, că asta ne mai lipsește.

— Nu, tăticule, sunt atentă, dar era covorașul mototolit și m-am împiedicat! rosti fata.

Deodată, se auziră țipete stridente din camera în care Leana, cu chipul livid de durerile

nașterii, era asistată de moașa Maria și mama sa, care stătea atentă într-un colț pe scaunul de lemn masiv, iar Tanța se postase în picioare lângă ea, tăcând chitic. Atunci sora sa mai mare, Leana, începu să urle ca din gură de șarpe, iar moașa îi spuse pe un ton tăios:

— Nu te întoarce într-o parte Leană, stai pe spate, desfă-ți picioarele și încearcă să respiri adânc, când îți spun eu, ai înțeles? zise moașa, după care o șterse pe frunte cu un ștergar cu apă rece din găleata adusă de Ioana.

— Dar mă doare rău, tanti Maria! icni Leana, care se ținea de pântecul țuguat ca un pepene de toamnă, care se copsese prea mult.

— Asta e, fata mea, rezistă! articulă imperativ moașa, supărată că pacienta nu o asculta.

Moașa se întoarse să înmoaie o cârpă de tifon în ulei și o substanță de plante pe care le avea amestecate într-o strachină de lut pe masă, lângă pat. Leana țipă din nou, de răsună toată casa. La auzul țipetelor repetate, Ioana se apropie de hol și îl întrebă curioasă pe tatăl său:

— Ce se întâmplă, tată, a născut soră mea?

— Habar n-am! mormăi destul de speriat omul, care dispăru în grajdul cailor.

Afară, prin curtea lui Ion Grosu, trecu un grup zgomotos de grauri care zburau spre terenul de iarbă din stânga casei, iar un soare orbitor își împărțea generos căldura înăbușitoare, care îi băgase pe mulți la umbra pomilor din curțile lor.

Elisabeta privi întrebător către cele două fete înlemnite în colțul camerei, la care amândouă făcură câte un gest scurt din cap, sugerând că sunt bine. La câteva secunde, din nou, țipete ascuțite de durere invadară odaia, iar moașa spuse apăsător:

— Leano, dacă simți că iese, să împingi tare și să răsuflă sacadat!

Biata gravidă, plină de broboane mari și reci de transpirație, făcu un semn afirmativ din cap, ținând de durere:

— Moașe, cred că nasc! izbucni Leana cu atâta putere, că mută ziarul așezat pe o policioară unde era o vază mică de lut pentru flori. Crezând că sunt spasme false ale nașterii, moașa întoarse capul spre Elisabeta:

— Cred că nu te moștenește pe tine și la naștere, soro. Mi-e să nu merg două zile acasă, ca la nașterea Ioanei! Elisabeta zâmbi șugubăț și, fără să spună ceva, ridică din umeri, deschizând ochii mari, ochii săi albaștri și strălucitori, iar în timp ce femeile discutau amical,

Leana rosti epuizată de durere, aproape imperceptibil:

— Moașă, cred că am născut...

Stupefiate, cele două femei se uitară siderate una la alta și, examinând locul nașterii, văzură copilul aproape ieșit din pântecul mamei. Disperată, moașa strigă la Tanța să mai aducă apă caldă și niște cârpe din bumbac pe care le adusese ea în geanta de piele.

— Împinge ușor și respiră adânc, fata mamei! îndemnă, cu o blândă fermitate, moașa.

Leana se supuse docil, în timp ce mama, apropiindu-se de fiica greu încercată, își puse palma micuță pe fruntea acesteia, spunându-i blajin, cu vocea-i catifelată:

— Te rog să fii tare, fata mamei, că mai ai puțin!

Zâmbea cu dragoste către fata care se chinua să devină mamă, iar pe ea să o facă bunică.

Cu mișcări încete și grațioase, moașa scoase cu grijă și pricepere către viață tânăra ființă. Cu un glas triumfător, ea anunță pe cele patru femei că se născuse în familia lor un băiat, veste la care toate începură să râdă cu bucurie, spre disperarea Leanei, care pentru moment se trezi uitată pe patul de suferință. În două secunde de la aflarea veștii, Tanța, care era protejată de Ion Grosu, o zbughi pe ușă direct la grajdul unde bărbatul, devenit bunic, trebăluia la aranjarea cailor și a uneltelor agricole pentru munca la câmp, când fata intra vijelios:

— Tăticule, dădica a făcut un băiat, așa că ai un nepot, tăticule! strigă, sărind în brațele bărbatului, care o ridică spre cer, apoi o îmbrățișă cu multă dragoste părintească și câteva lacrimi curseră din ochii săi, udând fruntea fetei.

Seara se apropia senină, dar asemenea unor albine care gravitează în jurul stupului cu miere, prin mintea bărbatului se rostogoleau de-a valma mii de gânduri. În mintea sa răsărise o întrebare: nu cumva binele vieții sale, atât de risipit acolo unde nu fusese prețuit, se întorcea, acum, prin venirea pe lume a primului băiat în familia sa? Oare, în sfârșit, această naștere era semnul că soarta lui greu încercată se va schimba într-un bine stabil și definitiv?

Din senin, Grosu se scutură și privi cu speranță către grădina curții, amintindu-și că acolo era leagănul familiei sale, iar el trebuia să vegheze asupra destinului tuturor.

După câteva clipe îi spuse fetei să meargă la mama sa, să vadă dacă le trebuie ceva pentru copil, iar după ce Tanța se îndepărtă, la fel de

vijelios, cum venise, bărbatul izbucni în lacrimi, de parcă se rupseseră norii și peste sat se abătuse furtuna. Căzând în genunchi, ridică mâinile spre cer și spuse cu glas tare:

— Mulțumesc, Doamne, că mi-ai dat și mie un băiat, care să ducă neamul mai departe, apoi privind spre Murgu, calul lui favorit, spuse pentru sine, făcând promisiune Domnului:

— Jur că mâine am să cumpăr de la Hipodromul din Băneasa doi cai. Pe cei mai frumoși cai pentru primul meu bărbat din familie! Și, ștergându-și cu podul palmei fața de lacrimile ce șiroiau necontrolat, Ion Grosu se duse către caii săi și-i mângâie duios, apoi le puse câte o rație dublă de ovăz, peste care adăugă cinci-șase cuburi de zahăr.

Din camera unde se născuse copilul se auzea un soi de zumzet feminin, semn că se trebluia, la indicațiile moașei, pentru aranjarea și toaletarea micuțului, și pentru îngrijirea tinerei mămică, care, la aflarea veștii, începuse să plângă de bucurie, cu sughițuri dese. Moașa împărțea sarcini fiecăreia, toate devenite, ad hoc, asistentele sale, în derularea venirii pe lume a micuțului Ion Dulgheru.

— Fiți atente pe ce puneți mâna, vă spălați cu apă și săpun de câte ori intrați în cameră, dragele mele! Să nu vă prind nespălate! ordonă moașa. Apoi, adresându-se tinerei mame, zise:

— După ce curăț copilul, să te pregătești să alăptezi, abia apoi mă voi ocupa de tine!

— Bine, tanti Maria, am înțeles, faceți ce trebuie făcut! rosti Elena, încă răvășită.

— Dacă simți ceva, te rog să-mi spui, să pot să te ajut în timp util, fata mea. Nu trebuie să ai rușine, indiferent de ceea ce simți, trebuie să discutăm ca între oameni maturi, că acum ești femeie în toată regula, ai înțeles? șopti moașa la urechea lehuzei.

Pregătirea ritualului după naștere a durat peste două ore și se apropia înserarea.

Elisabeta îi spuse, pe un ton glumeț, proaspătului bunic să pregătească faetonul cu un cal, să o ducă moașa Maria, acasă, undeva pe la Monumentul Eroilor, la Moara Gaghel.

Bărbatul înhămă calul la șaretă și plecă spre Monumentul Eroilor, trecând prin țigănie, iar în dreptul casei lui Nicolae Bidinea, vecinul lor, îi salută pe doi angajați de-ai lui de la gădină, Dinu Matarcă și Gogu lu' Ouatu, care se uitau lung către trăsura lui Grosu, să vadă cu cine era șeful în „faeton”, crezând că plimbă vreo bulgăroaică tânărăvenită la muncă, dar când șareta s-a apropiat de ei au văzut că era moașa Maria. O

saluară respectuoși, fiecare, având copii născuți sub îndrumările femeii, apoi Ion a oprit aproape de Monumentul Eroilor unde era vestita măcelărie a lui Costică Zaman.

Coana Maria, mama lui Zaman, întoarse capul să vadă cine vine la fiul său și parcă umezii i se cutremurară ușor sub efectul unui zâmbet de bucurie pe chipul încă frumos când dădu cu ochii de Grosu.

Costică Zaman avea o mică afacere de țară, iar în partea din față a magazinului, către șosea, făcuse un grătar unde vindea fripturi, mici și pui la jar, cu patru mese pentru mușterii, iar în spate avea măcelăria, unde tranșa și vindea carne proaspătă de la Frigocom.

— Bună ziua, domnilor! salută cu voce puternică

Grosu pe cei din magazin, iar pe mama lui Zaman, care se întorsese prin ușa din spate și se afla cu spatele spre el, o luă de după gât, o strânse la piept și o pupă, strâmbându-i în timpul îmbrățișării basmaua înflorată, făcută cadou chiar de el, cu doar câțiva ani în urmă, la o nuntă unde au dansat împreună.

— Sărut mâna, Mărie! zise grădinarul satului, în timp ce trecu în fața ei și o luă în brațe, apoi o mai pupă o dată pe obrajii săi îmbujorați.

— Bună, Ioane. Ce faci, măi băiete? întrebă femeia vizibil marcată de apariția bărbatului, bănuind că-i purtase sâmbetele în tinerețe, pe când Birligiu, cu trei ani mai mare decât Grosu, murise pe front.

— Treceam cu Moașa spre casă, și-am oprit să iau carne! răspunse Ion, galant.

— Bine, Ioane! Costică, să-i dai ceva bun, c-a fost coleg cu tac-tu!

— Costelino, vreau să-mi dai trei kilograme de carne tocată, câte două kile de porc, două de pui pentru friptură, și o bucată de mânzat.

— Păi, imediat îți pun, nea Ioane, că am multă carne. Gata, uite plasele, costă 80 de lei!

Costică primi o sută și dădu restul, iar Maria îl mângâia pe umăr plină de duioșie.

— Ce mai face nevastă-ta, ce-ți fac fetele, cum sunt? întrebă femeia, cât să întrețină conversația, în spiritul bune înțelegeri.

— Bine, fericite toate, Mario! răspunse Ion, în vreme ce Zaman scoase 20 de lei din buzunar, pe care îi întinse bărbatului peste vitrina frigorifică.

— Uite-aici cinci lei pentru o bere, măi Costică, să bei în cinstea nepotului meu, că azi Leana mea a născut un băiat.

— Da, nea Ioane, să-ți trăiască nepotul, să ne chemi la botez că mai sunt bani. O să-i facă plăcere Leanei, pe care o dansam la bal... că era cea mai frumoasă și cea mai bună la dans!

— Bine, Costică. Mulțumesc mult! spuse râzând bărbatul către patronul măcelăriei.

Grosu a mai schimbat câteva impresii cu măcelarul ce era numai zâmbet, apoi ieși rapid, urcă pe capra șaretei surâzând și, știind că a lăsat-o pe moașă să se foiască-n faeton, rosti:

— Uite-aici, coană moașă, 300 de lei, un pachet de carne și altele... o să vezi...

Moașa își șterse grăbită cele câteva lacrimi pe care nu le putuse opri, spunând, scurt:

— Mulțumesc, Ioane, da' să știi că-s mulți bani, voi sunteți prietenii mei, așa că, te rog, primește banii înapoi, carnea este suficientă la ce am făcut Leanei!

— Lasă, dragă Mărie, va trebui să vii pe la fata mea! spuse absent bărbatul, în vreme ce a strâns cu putere frâiele pornind calul spre casa femeii, aflată la două străzi mai sus.

— Dumnezeu să-ți ajute, să-ți trăiască sănătos nepotul și să treceți cu bine de toate!

După ce moașa a coborât și a intrat în curte, Grosu privi pădurea care purta numele Râioasa, după numele unei domnițe dezamăgite de bărbatul iubit, ce alesese să trăiască în codru. Sub acest mirific peisaj natura zămislise, după figura prințesei fugite, o pajiște imensă ca o sărutare prelungă dintr-un nemuritor amor, unde, înaintea unui pâlcc de mesteceni care își etalau ramurile despletite peste trunchiurile ca argintului topit, mii de flori strălucitoare acopereau valurile terenului din margine de codru, îmbiind călătorul obosit să se odihnească pe așternutul de flori înmiresmate lângă apa susurătoare a Colentinei, ce curgea unduios pe la poala pădurii.

Orice om și-ar dori câteva clipe de visare a fericirii să o întâlnească acolo, văzută în lumina apusului de soare, pe râul care forma lacul în zonă, și care avea un luciu argintiu-auriu, părând o imensă oglindă, iar pe mal ieșind un abur abia perceptibil.

Pomii de pe alea din parc, pe unde Grosu se întorcea acasă, acoperiți de stelutele argintii ale frunzelor tinere, sorbeau lacom ultimele raze ale soarelui, albinele zumzăiau grăbite căutând

polenul parfumat, parcul era inundat de miremele teilor de pe malul lacului.

— Ți-e foame, tată? întrebă râzând Ioana, care se așeză în fața lui la masă.

— Sigur că da, fata mea! Fiindcă, azi de fericire pentru Ionel, doar am băut, draga tatii! îi destăinuie Grosu fetei sale mijlocii, care îi puse pe masă o friptură.

Sorin Ovidiu Bălan

„TÂRGUL DE COPII”

Se afla în braseria hotelului celui mai bun din oraș, situat pe Strada Regală, în care oglinzile venețiene uriașe de pe pereți, acum mătuite în ramele lor grele de bronz, și candelabru filigranat și plin de țurțuri scânteietori, ce cobora din mijlocul tavanului, aminteau de vechea strălucire a locului. Trecuse puțin de ora prânzului. Nu mănâncă însă niciodată acolo. Era și scump, și prost. Așa că și-a comandat, ca de obicei, doar o cafea. Obişnuia să treacă o dată la câteva zile prin local, din cu totul alt motiv decât să ia prânzul. Asculta bârfele de la mesele alăturate și, eventual, mai culegea câte o informație s-o publice în gazeta pe care o înființase când venise în oraș, pentru că la acea braserie se strângeau de-a valma, protipendada provincială, simandicoasă, ridicolă și snoabă, amestecată cu personaje mondene, care de care mai bizare, alături de infractori fioroși, care o făceau pe domnii comandând tot ce era mai scump, deși de multe ori nici nu știau să pronunțe corect felurile trecute în meniu. Singurul criteriu de alegere era prețul, care trebuia să fie cât mai ridicat. Stătuse mai bine de două ore cu cafeaua în față. Localul era pe jumătate gol, iar personajele de pe la mese nu erau deloc interesante. Nu aflase nimic, o bârfă cât de mică pe care să o facă știre bună de băgat în ziar, așa că tocmai voia să plece. Ca de obicei, înainte de a ieși, s-a îndreptat către toaletă, aplicând învățătura unui

bețiv celebru din oraș: „Ai băut, n-ai băut, nu pleci din cârciumă fără să te piși”. Pe când se afla pe holul îngust care ducea la veceuri, a auzit clar, venind de sus, dinspre camerele hotelului, două pocnituri înfundate, ca niște focuri de armă cu amortizor. Speriat, s-a lipit de zidul rece, pe care atârnavu înrămate frumos poze cu cabane înconjurate de munți plini de zăpadă. Apoi a auzit o ușă deschizându-se și niște pași repeziți coborând în grabă pe scara de serviciu, care dădea în spate, în curtea interioară a hotelului, unde erau tomberoanele și lăzile cu sticle goale. Apoi s-a auzit și ușa de acolo trântindu-se. Nu îndrăzneia încă să se miște. Două pocnituri parcă de armă și apoi cineva care fuge. Fuge prin spate, să nu fie văzut. Sigur se petrecuse ceva. Ceva grav. Iar el, fără voie, fusese pe jumătate martor. Descumpănit, a mai stat câteva secunde, să mai asculte ce se întâmplă. Nimic! Se lăsase liniștea. După primul imbold, de a fugi cât mai departe, să nu fie implicat și el, a decis totuși să rămână, mânat de curiozitatea de gazetar vechi. Să rămână, dar ce să facă? Ar fi urcat la etaj, dar se temea să o facă singur. Instinctul îi spunea că ar fi bine să mai aibă pe cineva lângă el. Cu pași înceți, a mers până la recepționeră și a rugat-o cu voce șoptită să meargă cu el la etaj, pentru că avea impresia că se întâmplase ceva grav. Mai întâi, femeia i-a zâmbit complice. Adică, am mai văzut noi de-ăștia care te cheamă sus pentru că s-a petrecut ceva important și după aia încuie ușa pe dinăuntru. Dar a devenit și ea îngrijorată, atunci când a văzut că bărbatul era foarte serios și destul de speriat. L-a urmat. Au urcat scara în spirală, privind amândoi în sus, de parcă de acolo s-ar fi putut brusc să se rostogolească peste ei ceva rău. Pe holul cu camere de o parte și de alta plutea un aer greu și rece. Ușa uneia dintre camere era întredeschisă. Au împins-o cu mare băgare de seamă. După care au înțepenit amândoi. Recepționera, cu mâna la gură, a scos un strigăt ascuțit printre degetele tremurânde. În mijlocul camerei, zăcea trupul unui bărbat solid, îmbrăcat doar într-un tricou și în chiloți. Pe unul dintre fotoliile de lângă fereastră se aflau, scoase din șifonier, un costum și o cămașă, semn că avea de gând să se îmbrace și să iasă.

În dreptul capului omului prăbușit cu fața în sus, se lățise pe mochetă o pată de culoare vineție. După clipa de spaimă și de uluială, străfulgerată și de tipătul recepționerei, și-a revenit ca

prin farmec și a înțeles imediat că în gara lui sosise, în sfârșit, trenul mult așteptat. Privind fața pământie, cu gura deschisă și ochii ficși spre tavan a celui care zăcea nemișcat, îl recunoscu. Era Alexandru Dunăreanu, celebrul ziarist, cel mai important jurnalist de investigații din țară. Teama și uluiala descoperirii se risipiseră ca prin farmec, iar adrenalina produsă de acestea îl făceau să judece limpede și rapid, cum să facă să tragă, pentru ziarul lui de provincie și implicit pentru el, patronul, cât mai multe foloase din întâmplarea aceasta excepțională, despre care, deocamdată, știa numai el. A aruncat din ușă o privire prin cameră, încercând să rețină cât mai multe amănunte. Îi părea rău că nu avea la el un aparat de fotografiat. Îi părea rău și că, în ciuda glumelor care se făceau pe seama lui, nu avea un telefon mobil performant, cu care să filmeze. Că nu voise să renunțe la vechiul și demodatul său telefon cu butoane, care nici măcar cameră pentru poze nu avea.

Brusc, recepționera a luat-o la fugă de lângă el, în jos, pe scări. Atât de brusc încât nu a mai avut timp să o apuce de mână și să o oprească. Să mai câștige ceva timp, pentru că sigur femeia avea să dea imediat alarma, iar exclusivitatea lui avea să fie cunoscută foarte repede de toată lumea. Nu mai avea decât șansa să profite la maxim de minutele cât mai era singur, pentru că în curând, sigur urma să apară poliția, care va bloca totul. Și-a luat inima în dinți și a intrat cu băgare de seamă, să nu calce în balta de sânge. Mai întâi a căutat în buzunarele costumului întins pe fotoliu. A găsit portofelul, cu câteva bancnote și niște carduri în el. Dar, ceea ce era mai important, în portofel se aflau actul de identitate și legitimația ziaristului. Numele lui Alexandru Dunăreanu se afla pe ambele documente, alungându-i și ultima umbră de îndoială. Nu se înșelase. Era chiar celebrul ziarist. A mai privit o dată cadavrul. În frunte avea două găuri mici, în jurul cărora erau câteva urme mici de sânge închegat. Acum îi era clar. Cele două zgomote înfundate pe care le auzise când se afla pe holul de la veceu, fuseseră două focuri de armă cu amortizor. Da! Alexandru Dunăreanu fusese împușcat în cap în camera de hotel, iar el fusese singurul martor, cu excepția recepționerei, care văzuse locul faptei. Încă nu se auzeau sirene pe stradă. Mai avea puțin timp pentru documentarea incredibilă, care-i căzuse din senin și-i învărtise roata norocului. A pus

portofelul la loc în buzunar, nu înainte de a-l șterge cu batista pe care o avea la buzunarul de la piept, după care, cu un curaj de care nu se credea în stare, a deschis dulapul. În el mai erau atârinate câteva costume, iar pe un raft, ceva lenjerie intimă. Deci, ziaristul intenționa să stea în oraș câteva zile, nu era doar în trecere. În acest caz, sigur nu venise degeaba în urbea lor prăpădită. Căuta ceva. Probabil o piesă dintr-un puzzle al unei anchete la nivel național. Dacă ar fi fost vorba doar despre un subiect local, atât de important încât să-l intereseze pe Alexandru Dunăreanu, precis ar fi știut și el. Doar juca pe teren propriu. În dulap se uitase mai mult să găsească vreun aparat de fotografiat, pe care l-ar fi luat fără ezitare, oricare ar fi fost consecințele dacă s-ar fi aflat. Ce poze în exclusivitate ar fi băgat în ziarul lui. Dar așa... Rămânea doar cu povestea, știută deocamdată numai de el. După ce a mai aruncat o privire prin cameră, încercând să rețină cât mai multe amănunte, a ieșit pe hol și s-a ascuns după o perdea care masca ușa fostului lift. Afară deja se auzeau sirenele poliției apropiindu-se rapid. Recepționera dăduse alarma. Iar vestea avea să se răspândească repede prin redacțiile publicațiilor locale și, desigur, și la cele de la București, care aveau corespondenți în oraș. El însă avea, față de ceilalți jurnaliști concurenți, avantajul că văzuse totul cu ochii lui, neîngrădit de barajul poliției care deja se auzea venind pe scări. A rămas în clădire, trăgând cu urechea la ce vorbeau anchetatorii. Holul fusese blocat și nu mai aveau acces decât cei care participau la ancheta judiciară. Din când în când, auzea declicul câte unui aparat de fotografiat, și prin pânza care-l ascundea, pătrundea lumina estompată a câte unui fulger. A rămas ascuns până ce au plecat criminaliștii. Cadavrul a fost ridicat de către cei de la morgă și ușa camerei a fost sigilată de Procuratură: „Crime scene. Don't cross”. După ce nu s-a mai auzit nici un zgomot pe hol, a ieșit și el de după perdea, a coborât scările și a ieșit tot pe ușa care dădea în curtea interioară. Nu voia să fie văzut de grămada de reporteri care deja se adunaseră în holul mare și încercau, urlând care mai de care mai tare, să smulgă câte ceva de la recepționera care stătea pe un scaun în spatele tejghelei și plângea.(fragment)

Eliza Raha

AMINTIRILE UNEI FETE CUMINȚI (fragment)

Primele amintiri ale copilăriei, să fi avut vreo doi anișori, îmi readuc spaima în suflet. Poate că, de aceea, când am crescut, am rămas o persoană retrasă, suspicioasă, temătoare, găsindu-mi echilibrul și starea de bine doar în munca silențioasă și solitară. Una din surori fugea înainte, cealaltă, cu mine în brațe, o urma. Tata ne urmărea împleticindu-se și răcnind cât îl țineau puterile. Rarii trecători pe stradă rămăneau locului instantaneu, privind siderați la spectacolul atipic. Cei mai în putere încercau dileme existențiale, pericolul fiind evident, să intervină, să nu intervină, alții întindeau gâtul radar, doar, doar or zări vreun milițian. Până să se ia o decizie, spectacolul se termina. Sora sărea gardul la vecini, norocul nostru că nu aveau câini, apoi eram săltată deasupra, luată în brațe, reușea să se rostogolească și cealaltă peste vârfurile de lemn, în sfârșit, eram la adăpost, pitite în iedera îndesită pe gard. Tata se retrăgea în casa mare de la stradă, lipită de cea în care locuiam noi, înjurând năprasnic. Pericolul trecut, ne strecuram tiptil până spre poartă și tuleo către piața din apropiere, unde Bunica lucra ca mare șefă. Când erau acasă vecinii, ne deschideau ușa de la marchiză și așteptam acolo. Pe vreme rea, mai ales iarna, ne poșteau în casă, de obicei la bucătărie, ne hrăneau, stăteau de vorbă, eu dormeam în brațele uneia din surori. Alteori, însă, așteptam ascunse în iedera până se potolea tata, se ducea la culcare și noi ne întorceam sărind înapoi peste gard și, pâș-pâș, să nu ne simtă, traversam curtea și intram în bucătărie, apoi înaintam în dormitor, ne ascundeam în șifonier, pe sub paturi. În sfârșit, după un timp, zavera se potolea. Oricum, încuiam ușile și propteam de ele masa, fotolii, scaune, ce găseam, până la venirea mamei de la slujbă și a bunicii de la piață.

Interesant, de mine și de mama nu se lua, într-o seară, fără să vreau, am surprins o discuție, Mama zicea, N-ar fi mai bine să plec? Îmi iau fetele, vă scap de o povară, poate, fără noi, dumneata ai să te înțelegi cu el... Nici să nu te

gândești, fata mea, aici e locul vostru și al ăsteia mici, adaug spre lămurire, adică al meu, pentru că Bunica mă iubea și mă răsfața, zilnic îmi aducea ceva bun de la piață, Ți-a reproșat cineva ceva? Nu, dar mă simt eu, poate și din cauza mea... E un prost, fata mea, nu te las să pleci. Am ținut minte discuția și, după un timp, când am aflat de niște întâmplări din viața lor, am înțeles ce era de înțeles. Clar, Bunica fusese de vină.

Odată, le-a prins pe surori în curte, tata, om voinic, înalt, beat, beat, dar forțos, a început să le cotonogească fără milă, nenorocitelor, din cauza voastră, să vă țin... pă voi, abia mai respira de furie, acuum e...ram un om feericit... și hââârca aia rea și nebună... aha... e vinovată, e capul dracilor, vă dis...trug cum m-ați dih...trus și voi pă mine, vă omor, drăcoooaselor, eu asistam încremenită și fără grai lângă ușa bucătăriei, Bunica tocmai intra pe poartă, s-a repezit la el, nici ea nu era de lepădat, neam de oameni bine făcuți la stat, puternici, l-a împins într-o parte, l-a pocnit zdravăn cu pumnii, el s-a întors către ea și, luat de alcool, le-a lăsat pe fete și a început s-o lovească, atât de violent, încât bunica a căzut pe dalele de piatră, surorile s-au repezit pe el cu ce-au găsit, bulgări de pământ, coada măturii, pietre din pavaj, Bunica s-a ridicat, Nenorocitul!, îndrăznești să dai în mine?!, și nu știu cu ce l-a pocnit că a urlat odată și a căzut lat, cât era de mare. Au chemat salvarea și după un timp a revenit acasă adus pe o targă, de atunci a rămas la pat, să-l îngrijească mama când venea de la slujbă. Bunica a refuzat să-l mai vadă.

Avea necaz pe bunica și pe surorile mele, care semănau poză cu el, de mama și de mine nu se atingea. Nici vorbă, că nici eu nu semănam cu el, nici cu Mama, blondă și voinică și ea și nici cu bunica ori cu surorile mai mari, după cum am spus, neam de oameni înalți, trupeși, blonzi cu ochi albaștri, gospodari și harnici din cale-afară dar bătă la carte, sora cea mare urma-se cu chiu cu vai o profesională de ospătari și, cum a terminat școala, după ce Bunica și Mama au plecat la slujbă, a trezit-o pe cealaltă soră, eu mă prefăceam că dorm, și-au strâns lucrurile de îmbrăcăminte, le-au înghesuit în două sacose mari, au lăsat un bilet pe masă, m-au pupat ușurel pe frunte să nu mă trezească și, pe-aci ți-e drumul, adică, am aflat citind biletul, spre Constanța. Am bocit vreo oră, mai bine mă apuca plânsul când se pregăteau să-o întindă, poate, de dragul ori de mila mea, se răzgândeau. O vreme

n-am auzit să dea vreun semn de viață, dar nici Bunica și nici Mama nu și-au făcut gânduri rele, las'că se descurcă ele. Pe atunci nu erau probleme cu droguri, cu pericole dacă nu le căutai cu lumânarea și, cum ele erau fete cuminiți, vrednice și nepretențioase, „non problem”.

(Va urma)

Dumitru Opreșor

STRADA CU CASELE ALBASTRE

- Despre tata nu mai știam nimic dar, în vară, am primit vestea că era prizonier în Passau. Am scris imediat și i-am povestit în amănunt, despre familia noastră. Mama mea vitregă a reușit curând să plece la el, cu fiica sa, în Germania. Eu am rămas aici, dar acum, din fericire, aveam un cămin, la bunici. La un moment dat, toți refugiații au fost obligați să părăsească zona de frontieră, pe o rază de douăzeci și cinci de kilometri, și să se mute în interiorul țării. Aveam deja optsprezece ani, împreună cu alți patru tineri, am ajuns la Sacer; am găsit de lucru la orezărie. Însă eram din nou singur!

Unchiul Haralamb i-a furat inima. Căsătoria a putut fi oficiată doar religios, nu și civil, pentru că frau Anna nu avea niciun act. Nu a trecut un an de zile și s-a născut primul lor prunc, Mathias. Să își justifice graba bucuriei materne, spunea că omul nu poate să trăiască singur și nici nu ar fi cu folos. Peste alți doi ani, a venit Gertrud. Frau a numit-o așa, chiar cu un fel de îndârjire, neacceptând, măcar, vreo sugestie. Un pic mai mult insistase, să-i aleagă un alt prenume, bunica Ruja. Nu spunea de ce, dar se deduse ușor motivul, în oraș trăia o femeie care avusese o tinerețe tumultuoasă, o vreme slujise și la Bellavista. Nu se știa de unde venise, dar rămăsese în urbe. Casa în care îmbătrânise fusese ridicată, după desenul ei, de către un morar înstărit, dar care sfârșise sărac lipit. Un amestec de adevăr și cleveteală.

Dincolo de toate distanțele străbătute, cu tatăl plecat pe front, picat prizonier, frau Anna s-a reîntâlnit după două decenii, când el a căutat-o

la Sacer. Pe cei doi dintre frații vitregi, ajunși în America, i-a revăzut după patru decenii, când au venit pe-acasă, în vizită. Copiii ei, după o lungă așteptare, au plecat definitiv în Germania. Frau Anna nu i-a urmat, a rezistat insistențelor și argumentelor de tot felul. Unchiul Haralamb o părăsise destul de timpuriu, frau devenind o femeie văduvă, în plină maturitate. El avusese o moarte cumplită, se electrocutase în orezărie, stătuse ore bune-n apă, sigur ar fi putut fi salvat, era convinsă, dacă l-ar fi văzut, la timp, cineva. Nu și-a însoțit copiii mărturisind, în admirabila ei blândete, că îi promisese, din prima zi când se căsătoriseră, că nu-l va părăsi niciodată. Și, să-i spulbere orice îndoială – pentru că era frumoasă, se mai gândea că are frați și tată-n lumea largă, se temea să nu o piardă - simțindu-i frământarea, frau i-a recunoscut că oricât ar umbla, sigur nu ar mai găsi „un om cu un inima atât de mare și cald.”

Unchiul Rareș era vecinul din partea dreaptă al lui frau Anna. După testamentul stră-străstrăbunicului meu, cel care a croit, cu reguli cu tot, strada cu casele albastre, cum este cunoscută în oraș, și nu doar, dacă niciunul dintre copiii ei nu se mai întoarce, și să rămână, dar puțin probabil, el este moștenitorul. Și nimeni nu se îndoiește de asta, într-un secol, niciunul nu a avut măcar intenția să nesocotească această cerință de netăgăduit în neam.

În casa ei, unchiul Rareș a descoperit însemnătatea tabloului din camera de oaspeți, a cărui prezență intrase demult în obișnuință. Nimeni nu-i mai acorda atenție, se considera, tacit, că este o fotografie luată dintr-un târg, care sigur îi plăcuse lui Haralamb. Însă, erau și câțiva covinși că lui fotografia îi spusese ceva despre acest bărbat vânjos, îmbrăcat într-un costum destul de purtat, la fel ca pălăria, dar mai cu seamă pantofii, obosiți de umblătură. Altfel, de ce îl așezase pe peretele din față, cum intri în camera pentru oaspeți? Unchiul Rareș, la fel de intrigat de asemănarea cu bărbatul din tablou, a fost cel dintâi care a căutat semne evidente prin neam. Cel mai mult luase de la el unchiul Tie, la fel de înalt și de vânjos, cu uitătură rece, densă și acaparatoare. Bărbatul din tablou este stră-stră-străbunicul meu, cum s-a convenit, de-un timp, printr-o unanimă acceptare. În ziua când se fotografiase, era îmbrăcat, mai de grabă, ca un ins care nici nu cere, nici nu dă, așa îl văzuse Datcu, după ce îi analizase fizionomia. Căutând și el, la fel de insistent, și găsind asemănări prin neamul nostru. Ani și ani, portretul, întregit

armonios de o ramă, stătuse în același loc. Până în seara când unchiul Rareș a împachetat tabloul, într-un fel aparte, chiar cu afecțiune și, cu încuviințarea lui frau Anna, l-a luat la el acasă.

Fotograful orașului i-l oferise unchiului Haralamb, analizându-l ore bune dintr-o după amiază, stând la Vlase, în salonul mic al restaurantului. Datcu se așezase, din doi pași, la masa de lângă teracotă; mereu a fost atras de frumusețea ei. Era făcută din zece rânduri de cahle albe, al căror desen nu se repeta, iar jumătatea superioară o susținea, parcă, doar un ornament filigran, doi stâlpișori împlețiți, ce îi dădeau teracotei o uimitoare fragilitate. Fotografului îi plăcea enorm și, ori de câte ori avea prilejul, mărturisea că, atunci când o privește insistent, are senzația halucinantă că mulțimea de cahle, cu desene pastelate, în mijlocul fiecăruia fiind un fluture, se albește din ce în ce mai tare, iar fluturii, dintr-odată, își iau zborul. Să nu fie iscodit cum și de ce starea asta, Datcu s-a ridicat pe vârful picioarelor, aproape lipit de teracotă și, înmuiat de plăcere, s-a confesat:

- Mereu îmi stârnește imaginația de artist vizual!

Îi dăduse atâtea amănunte, despre tablou, unchiului Haralamb încât, oricât ar fi fost el de neîncrezător, nu putea să rămână nici măcar suspicios. În fotografie, pe fundal, se observau, ca printr-o păclă, și câteva case, care dovedeau că imaginea este de la noi, din Sacer. Cel mai elocvent argument fiind, însă, ultima curbă, înainte de a ieși din oraș către graniță, de unde câmpul se duce și azi, precum o apă lină și tăcută, până se înfige, ca într-un mal, în zenit. Pe stră-stră-străbunicul meu, Datcu îl mai identificase, ceva mai târziu, într-o altă imagine de la o mie nouă sute douăzeci, când în urbea de-atunci se ivise ideea, în cercul comercianților, de a se constitui într-o reuniune. În jurul unei mese cuprinzătoare, un grup de bărbați maturi, îmbrăcați la costum, trei fiind purtători de papion, era așezat ca pentru fotografie. În mijloc, arătând siguranță, semn că dimensionase exact momentul, cu aceeași privire densă și la fel de rece, clipa îl prinsese împăcat cu el pe stră-stră-străbunicul Dionisie Pârnu. Asemănarea, deși mai trecuseră câțiva ani, timp în care el fusese plecat în America, să adune bani să cumpere pământ, și tocmai ce se întorse, se, împlinit, era frapantă.

Mircea Perpelea

AMOR NEVINOVAT ÎN GLUGA DE COCENI

Orășelul în care domnul profesor George Costescu ajunsese o legendă printre oamenii locului, nu făcea parte nicicum dintre marile localități cu nume și renume pompoase de oraș sau, mai încoace, chiar de municipiu..

Trăiau acolo, pe vremea istorisirii noastre, poate până în douzeci de mii de suflete dar în el găseai tot ce îți doreai.. Orașelul nostru avea liceu, tribunal și judecătorie, avea piața mare cu de toate și târg de săptămână unde veneau țărani marginași să-și vândă și să-și cumpere de-ale gurii și ce mai trebuia pentru casă.. Avea și gară încât te duceai unde îți dorea sufletul și te ținea punga ..Găseai cinematograful și mai avea două restaurante- al lui Gogoșe și al coanei Profîra căci dumneaiei ramasese jupăneasă după ce pe Gurița, soțul, l-a luat Domnul prea devreme la Dănsul.

Aș zice că era un mic colț de lume liniștit, unde oamenii trăiau bine din creșterea vitelor și din pământul muncit cu spor de primăvara până toamna.

Și mai aveau ei un ceva aparte . Aveau niște vii pe dealurile ce mărgineau urbea , cu vinuri ghiurghiulii și siropoase de se duseseră pomina, căci le apăruseră și cântece cu strigături de voie bună de pe la nunți , botezuri și mai ales de pe la descântecelor prietenești care erau udate din plin cu licoarea cea plăcută, spre marea bucurie și mândrie a fătariilor ...

Căci așa se întâmpinau ei pe strada când se îndemnau la o cană cu vin:

-Hai mă, fătate ,să ne cinstim și noi că m-am spetrit azi de muncă..

Fac eu cinste că mi-a fătat vaca.. găsea el un motiv la repezeală, mai zicea câte unul care voia să tăinuie (vorbeasca) cu câte unul , așa, pe seara seară, la o cană de vin..

Spre buna înțelegere a cititorului, trebuie zis că mulți oameni se ridicaseră cu faimă în lume din orașelul cu pricina, prin devoțiunea și aplecarea către copii și școală a dascălilor, iar domnul profesor Costescu devenise o legendă prin

știința lui de carte și de a crește și educa odraslele oamenilor..

Povestind puțin din viața domnului profesor, trebuie să zicem că primii pași de școală i-a făcut într-un sat vecin .. Părinții săi, țărani de viță și respectați l-au îndrumat mai încolo spre școala de popi și învățători ,dintr-un oraș mai de frunte.. Chipeș , plăcut și ajuns profesor în orașelul de care povesteam mai sus ,nu a fost mult ca dom profesor George să atragă privirile tinerelor domnișoare din urbe care ,cu ascunsă și nerostită speranța și-ar fi dorit un rost în viață lângă chipeșul dascăl.

Ți-era și drag să îl vezi pe străzile orașelului cum mergea drept, cu pălăria așezată cochet pe o ureche, îmbrăcat mereu la costum, cu cravata și cu pantofii mereu lucitori..

Nelipsita geantă de piele, un pic roasă de atâta folosință, era purtată tacticos , cu demnitate și respect ca un accesoriu strict necesar , care îi sporea prestanța la orice apariție prin târg sau la școală..

Dacă treceai pe lângă el ,musai îi simteai un miros plăcut de ceva aparte , un fel de parfum de flori de câmp luat de cine știe unde numai de el știut și cu care zilnic se dădea când ieșea prin târg...Credeai că merge țănos și mândru dinadins, dar așa era el făcut ,să fie altcumva..Avea de toate ca să înmoaie inimile tinere dornice de a-și pune pirostriile..

Numai că Tinca ,o frumusețe de fată care mai era și un pic viță de boier ,l-a făcut pe tânărul dom profesor să nu își mai oprească privirile către una sau alta și uite așa, ca în poveste ,avut loc nunta cea mare...

Nu mai spun câte zile a ținut și ce veselie în orașel s-a iscat, fiindcă ,poate în afară de fetele care și-au vazut visele năruite și neîmplinite și care au ramas oftând după tânărul deja luat ,toti au fost bucuroși de o așa potriveală..

Iar de butiile și clondirele cu vin puse la bătaie cu dărnicie de cuscri și nași, să nu mai vorbim..

După puțin timp, două minuni de fete au apărut în viața lor ca niște raze de soare și le-au luminat zilele..

Dar într-o zi vestea cea rea a războiului a venit în casa domnului Costescu și dom profesor a trebuit să își lase soția, copii și părinți și să facă războiul cel mare de la un capăt la altul.. Și mai apoi, după multe tranșee, bătălii și suferințe a reușit să scape teafăr, cu voia lui Dumnezeu și să revină iar acasă..

Iar acum să povestim puțin de bucuria cea mare care a venit la întoarcerea din război, pentru că puțin mai târziu a apărut pe lume al treilea copil, un băiețel frumos, rotunțor și bucălat -o minunație care le-a umplut inima de bucurie..L-au botezat Ninel și căruia ,spre mândria domnului profesor i-au dat și numele dănsului , George...

Și uite așa s-a făcut că tanărul Ninel să crească așa, cum era dom profesor odată, frumos, deștept și isteț de chicoteau de plăcere , gânduri ascunse și mai puțin pioase cam toate fetele de vârsta lui din târg ..

Numai că, pe la vârsta când privirile năzdrăvane ale băieților se întâlneau așa , ca din intamplare cu cele ale focoaselor colege , i-a venit și lui randul să îi pice una cu tronc și să îi facă ocheade Lenuței ,fata lui nea Sandu, negustorul de vinuri din orașelul nostru despre care povestim..

Dacă îl vedeai pe nea Sandu, te cam apuca așa o teamă să ai de-a face cu el... ..Era un bărbat voinic ,cu părul des și o mustață pe oală ,așa cât să îi umple aproape de tot partea de jos a feței.. Cu pălărie pe cap, cu vesta și cămașa suflecăță tot timpul și mereu povestind cu clientela venită la un pahar de razachie ,glasul lui se auzea de departe din capul străzii, așa de tare vorbea..

Cum spuneam ,acesta o ținea din scurt pe tânara Lenuța și nu îi dădea nicidecum voie la plecări de acasă cu oricine, la film sau la plimbări singură pe cine știe unde..

-Lenuțo-ii zicea-te omor dacă mă faci de râs în targ.Vezi cu ce golan umbli,ca doar pe tine te am și dacă imi faci vreuna de ocară,vă omor pe amandoi-zicea tatăl cu gândul ca fata lui să nu cumva să o ia pe căi greșite de mică.

Intr-o zi, așa pe neștiute ,mai pe toamnă-după ce se culeg porumbii și se taie cocenii -cei doi tineri , mănăți de nespuse doruri,și-au gasit un loc de șoapte tocmai într-o glugă de coceni ,cu gândul că acolo nu îi găsește cu siguranță nimeni sau vreun ochi bârfitor .. Tatăl fetei, vigilant și mereu cu ochii pe ea, cam știa câți flăcăi îi dau tarcoale și era gata să își duca la îndeplinire amenințările către orice cioflingar care ar fi îndrăznit să îi strice viitorul fetei și să îl facă de râsul targului..

Și cum la cârciumă se discută toate vrutele și nevrutele din târg, și de data asta apărut un binevoitor care informă, în timp rapid, căi- a vazut cu ochii lui pe Lenuța și Ninel pe câmp, pe unde au taiat porumbii, tinându-se de mana..

De îndată ce află despre situația gravă, înarmat cu o furcă ,de-aia mare cu patru țepușe în cap și pătruns de furie și mândrie paternă raniță, le luă urma printre glugile de coceni, căutând cu furie locul presupuselor fapte de ocară.

Evident ,furia lui fiind pigmentată cu adaos de injuraturi specifice despre mamă și referitoare la posibilul atentat la pudoarea fetei, ce putea să se întâmple..

Așa că nu îi fu greu să le afle culcușul lor tainic, căci veselie și chicotele i-a dat repede de gol pe tinerii inflăcărați..

Negru de furie, cu furca la brâu și într-o poziție de,, salt înainte și la luptă ,ostas,, așa cum învățase el pe front, le strigă din toți răunchii:

-Iești afară pușlamalelor ca v-am prins... Vino încoa, bagabondule ,să te văd cu ochii mei!!

-Vă omor pe amandoi, le zise negustorul, agitând furca prin aer ca pe o armă de luptă corp la corp, gata să doboare dușmanul..

-Iar tu Lenuțo, ți-am zis să nu te incurci cu toți golani și tu uite ce mi-ai făcut..O să răda babele și o să mă umple de vorbe și măscări cum că ce bine te-am crescut..Vai de capul și de bătrânețile mele unde m-ai adus..

Dar stai așa ,schimbă el tonul, nu scapi tu ușor din rușinea care mi-o aduci... mai zise negustorul cu obidă și năduf și cu promisiuni ferme de a-i administra o corecție Lenuței- dar și bieteii maică-sa ,care a scăpat-o din ochi..

Cu inima cât puricele și speriați de moarte la declarațiile de război care nu se mai opreau, Lenuța își luă inima în dinți și puțin ciufulită , zburlită și roșie la față, ieși spășită afară din adăpost..

-Iartă-mă tată, că nu am făcut nimic rău din ce te gândești matale....Sunt curată cum mă știi și stau la joacă cu Ninel, baiatul lui dom profesor ...

La auzul numelui de Ninel și cel al lui dom profesor, răutatea și furia negustorului parcă se topiră pe loc..

Îl cuprinse o liniște binemeritată după avalanșa de gânduri negre și infipse furca în pămant, gest care deja mirosea a armistițiu ..

Liniștit de gândul înțelept și văzând cu alți ochi nedemna faptă, negustorul zise încet, mai mult ca pentru el..

-Aaaa, așa care va să zică... Cu Ninel, zici!!! Al lui dom profesor!!!Atunci se schimbă

socoteala, fata tatii. Păi ce băiat bun e Ninel și pe dom profesor îl știe tot orașul de om ca lumea.

Apoi, ca să nu creadă Lenuța că și-a slăbit vigilența, ridică vocea și-i zice hotărât..

-Păi mie de ce nu îmi zici, măi feto, cu cine umbli că era gata să fac moarte de om pentru onoarea mea ...

Și aveți grijă să nu faceți prostii și nefăcute, că eu nu le trec cu vederea...zise Sandu negustorul, cu gândul clar că mândria și demnitatea sa de om de vază în oraș îl obligă să fie în apropierea bunei creșteri și a comportamentului tinere sale odrasle..

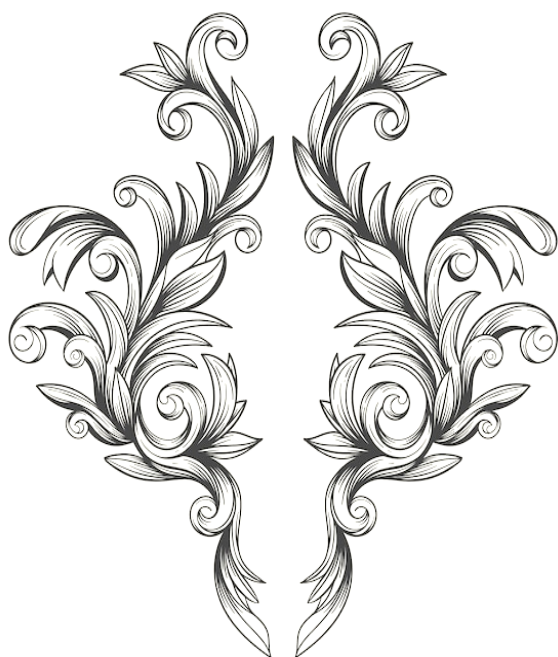
-Auzi ,mă Ninele –adaugă el prietenos - să îi zici lui dom profesor să treacă pe la mine ca am dat cep la un butoi de vin de ăla de buturugă de îi place dânsului, (poate cu gândul ascuns că o posibilă încuscreală le-ar sta bine în târg...)

Și uite așa s-a sfârșit fericit un episod din viața celor doi tineri înflăcărați de dorurile vârstei, vegheați îndeaproape de vigilența celor apropiați, spre bunul mers al rânduielilor vieții de atunci....

Câteodată, mai azi, poți să auzi chiar și de situații în care ,după două discoteci și câteva săptămâni de iubiri pătimașe, se acceptă formula că tinerii s-au și mutat împreună deși, cum se zicea odată, nu s-au luat în biserică la altar.

Vremuri noi, tineri noi, dar cu rânduielele cinstei și onoarei cum rămâne?

O fi bună calea asta pentru ziua de mâine?

ÎNVĂȚĂTURILE LUI MIHAI CĂTRE TATĂL SĂU, PAUL ARETZU

2024

De dimineață, la micul dejun, Mihai ne vorbește ceva despre Evul Mediu. Simona se uită neîncrezătoare la el și îl întreabă:

– Tu știi ce este ăla Evul Mediu?

– Desigur. A fost în urmă cu o mie de ani. În Evul Mediu casele erau castele, orașele erau împărății, primarii erau regi, președinții erau împărați. În rest, nu sunt mari diferențe. Oamenii erau tot cum sunt azi, doar ceva mai mari.

A murit prietenul nostru, domnul Victor Viorel Vătămanu. Am aflat cu o zi înainte că a făcut un atac vascular cerebral și că, la examenul RMN, jumătate din creier era invadată de sânge. Netransportabil la alt spital cu dotări, la București. Prognoza de supraviețuire era zero. Seara, înainte de a ne culca, Mihai, care era foarte apropiat de dl Vătămanu, mi-a spus să ne rugăm de Dumnezeu să-l salveze. El poate să facă orice. Măine, se vor întâlni doi doctori și unul îl va întreba pe celălalt:

– Cum este domnul Vătămanu?

– S-a vindecat, se simte bine.

– Cum așa?

– S-a rugat Mihai de Dumnezeu și s-a întâmplat o minune.

Noaptea, dl Vătămanu a murit. Mihai a rămas nedumerit, cum a putut să se întâmple așa ceva.

I-am spus că Dumnezeu este drept. Dacă îl salva pe dl Vătămanu, ar fi trebuit să-i salveze pe toți oamenii, n-ar mai fi murit nimeni.

A văzut o fotografie pe internet, în care dl Vătămanu zâmbea.

– Parcă este viu. Mie așa mi se pare, că este viu. Ar trebui să se pună multe fotografii pe internet, ca să pară viu mereu.

În ziua următoare, foarte trist:

– N-am să mă mai întâlnesc niciodată cu domnul Vătămanu, prietenul meu.

– Mi-ar plăcea să fie mai multe weekenduri pe săptămână. Am să vorbesc cu domnul primar Doldurea să dea o lege.

La masa de dimineața, Mihai se trezește cu o nedumerire:

– Tati, Dumnezeu pe ce stătea când a făcut lumea, dacă nu exista nimic.

I-am explicat că Dumnezeu nu este materie, este un principiu, o idee, care apoi s-a făcut cuvânt.

– Am înțeles. Cuvântul zboară.

– Cred că cel mai puternic animal este țânțarul. Am auzit la televizor că au murit mai mulți oameni din cauza înțepăturilor de țânțari. Au făcut o boală foarte gravă.

Mă pufnește râsul:

– Regele animalelor este leul. Este cel mai puternic. Este drept că nu trăiește pe la noi, dar rămâne cel mai fioros.

– Da, dar țânțarii sunt mai mulți.

Accept argumentul irefutabil.

– Tati, câinele este cel mai bun prieten al omului? Vreau să fiu câinele tău.

Mami a vrut să tragă cu aspiratorul prin casă, dar Mihai s-a oferit să facă el curat. Deși a fost refuzat, eu am intervenit și am rugat-o pe mami să-l lase: trebuie și el să-și formeze deprinderi de muncă. Mihai a făcut lună, folosind

– Știi cum cred eu că se întâmplă? Când oamenii mor, trec pe lumea cealaltă. Acolo o iau de la capăt: sunt bebeluși, copii, tineri, adulți, bătrâni, apoi, mor. Și iar o iau de la capăt, și iar cresc, și tot așa.

E o idee, îmi zic. Am să mă gândesc la asta toată noaptea.

aparatul cu multă îndemânare. La sfârșit, după ce l-am apreciat și l-am laudat, i-am sugerat mamei că ar fi cazul ca orice muncă să fie răsplătită. Mama s-a căutat în portmoneu și, neavând schimbat, i-a dat o bancnotă de cincizeci de lei.

Mihai a mulțumit:

– Mai apelați la mine, când aveți nevoie.

– David l-a întrebat, astăzi, pe domnul profesor de religie, câți ani trăiește regina furnicilor. Răspunsul a fost evaziv.

Mihai:

– Până la inimă se ajunge foarte ușor: sunt numai câteva oase.

2025

15 ianuarie

– Tati, când eram mic, am crezut că o să semăn cu Eminescu, pentru că mă cheamă Mihai!

Este vineri, Mihai a terminat orele. Ar vrea să se joace, dar nu prea are cu cine. Afară este rece, jumătatea lunii ianuarie. Ne trezim cu Ștefi, un coleg care nu prea se omoară cu învățătura. Dispar un timp pe stradă, cu bicicletele. Mihai se întoarce când deja s-a întunecat. Nu-mi spune nimic. Eu sunt cam supărat (sau, măcar, las să se înțeleagă).

Târziu, înainte de a ne culca:

– Să-ți spun ce am făcut. Ștefi m-a luat și am mers la biserică, pe bulevard. Voia să se roage, dar nu știa nici *Înger, îngerășul meu*, nici *Tatăl nostru*. Eu le-am spus înainte și el după mine. N-am intrat în biserică, fiindcă era închisă, am stat afară, lângă gard.

– Și despre ce s-a rugat?

Nu-mi spune de la început. Apoi:

– S-a rugat să se facă deștept.

Dintr-odată, Ștefi, pe care îl știam leneș, rău, îndărătnic, a devenit altceva în inima mea.

Seara, când ne pregătim de culcare, Mihai are momente de mare înțelepciune:

– Azi, la școală, Esperanța, colega mea de clasă, n-a scris nimic și Doamna a venit la ea, a certat-o și i-a dat cu caietul în cap. În dungă! Atunci, Andrada, Amalia, Cami și Maria au pârât-o, că Esperanța, în timpul liber, postează pe Tik-Tok prostii în care arată cum dansează din fund, cum se spală dezbrăcată, numai în chiloți. Contul ei

se numește *esperanța.chiloți*. Esperanța a zis: Ba nu e adevărat! După aia i-a zis Andradei: Și dacă spun că te postezi și tu, ce părere ai! Andradea i-a spus: Dacă vrei să știi, nici nu am cont. Concluzia Doamnei a fost: Înseamnă că vă uitați și voi pe Tik-Tok, dacă ați văzut-o. N-a mai zis nimeni nimic. Iar Doamna a zis că se va duce la Protecția copilului.

La ora de română, Doamna ne-a dat o temă: să folosim cuvântul *semnează* într-o propoziție.

Andrada a ridicat mâna, s-a repezit spre catedră, ca să fie prima, și a spus: Primarul *semnează* actele de căsătorie.

Doamna i-a zis: Ei, acum, am ajuns și la căsătorie!

Seara, înainte de a ne culca:

– Pentru că sunt copilul tău, eu te cunosc de când te-ai născut.

– În felul ăsta, ar trebui să mă cunoști de când s-a născut străstrăstră...bunicul tău.

De aici, a trecut la declarații:

– Ești extraordinar. Ești un om bun. Aș vrea să fii cel mai bătrân om din lume, să trăiești o sută douăzeci de ani.

Dimineața, după ce îmi spune că are impresia că în fiecare noapte doarme foarte puțin, numai o oră (el doarme 9-10):

– Abia aștept să fiu și eu bătrân, pensionar ca tine, să stau în pat și să mă uit la știri. Să nu mă mai duc la școală cu noaptea în cap.

Azi, Mihai s-a dus să se joace cu Ștefi. Acesta îi zice: Ce faci fratele meu? Ești cel mai bun frate al meu! Când se ceartă, îi zice: morcovule. Mihai îi spune, după împrejurare, Fane, Fănică, Fănuș, Fănoi. Ștefi îi mai spune lui Mihai Ducadam și îl antrenează ca portar. Spre seară, când a plecat acasă, i-a dat un ou cald, luat de sub găina Rodica. De dimineață, când i l-am fiert, n-a vrut să se atingă de el. A spus că vrea să-l păstreze.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Mihai Firică, Spiridon Popescu și Robert Șerban

George Geafir

DIN LEGENDELE CRAIOVEI

El e Gogu Rădulescu și lucrează la Domeniul public, de pe lângă primărie, ca inginer peisagist, adică un fel de rege al spațiilor verzi. El, cu oamenii lui, creează iluzia că orașeanul trăiește în mijlocul naturii, cu mulți copaci și iarbă verde, că respiră aer curat; ca în rai.

Așadar, Goguța aduce fericirea pe pământ, la noi acasă, lângă bloc. E un sfânt, dacă nu cumva chiar sfântul Petru în persoană, coborât de la porțile raiului la porțile primăriei. Conștiincios, ani de zile în șir și-a purtat pasul de acasă la birou. Și viceversa. În fiecare dimineață, misiunea sa nobilă îl mâna prin cimitirul Ungureni, pe lângă mormântul boierului craiovean Gogu Vorvoreanu...

*

Pentru cei care nu știu, Gogu Vorvoreanu era unul dintre marii boieri ai Băniei... Avocat latifundiar și doctor în Drept, de-a lungul anilor, a deținut mai multe demnități, cum ar fi primar al Craiovei, membru la Curtea de Apel Craiova, Procuror General, deputat, președinte al Consiliului de Administrație al Băncii Comerțului.

*

...Trecea el, Gogu Rădulescu, odată, pe alea din "Ungureni", la vremea când abia se lumina de ziuă. Jocul de umbre și lumini desprins din noapte crea o atmosferă tulburătoare. Înfricoșătoare, pentru neobișnuiți. Deși viu, Gogu era obișnuit. Și, cât se mai lăuda, cu asta, la serviciu! Dar vântul se întetise și foșnetul frunzelor, scârțâitul crucilor, dansul umbrelor îi strecurară omului teama în suflet și, apoi, în oase.

Iuți pasul. Când ajunsese în dreptul mormântului, salută ca de obicei statuia tizului său Vorvoreanu. „Salut, Gogule!” „Salut”, i se răspunse pe o voce guturală...

*

Boierii de ieri! Sigur, nu erau niște sfinți. Poate că nu s-au îmbogățit cinstit. Dar făceau și opere caritabile și, după cum se vede, au lăsat și ceva în urma lor... Boierii de azi? Sunt marii amatori de drepturi successorale ale foștilor boieri. Așa au ajuns pe mâna lor case aflate pe lista monumentelor istorice... Chiar și case donate cândva comunității

locale... Niște neica-nimeni, îmbogățiți peste noapte, cu legături în lumea interlopă.

*

...Pentru o clipă, Rădulescu se opri din mers și își reținu respirația. Puse totul pe seama alcoolului pe care începuse să-l consume, în mod regulat:

„Salut, Gogule!”, repetă Rădulescu, pentru a-și demonstra că urechile îi joacă feste.

„Salut!”, veni din nou răspunsul.

Inima lui o luă razna; bătea mai să-i sară din piept. „Nu se poate. Am halucinații. Trebuie să mă las de băutură, ce mai!”

„Salut Gogule!”, țipă, cu ochii buluciți la ieșirea din orbite. Ce mai faci?

„Bine fac. Tu?”, i-o întoarse aceeași voce guturală. Mai trăiești?

Ca prin minune, picioarele i se dezlegară și o luă singure la goană, astfel că trupul său rigid abia se mai ținea de ele...

*

... Ajunse la birou cu sufletul la gură. Limba i se slobozise în afară și nu lipsise mult să și-o reteze cu dinții.

„Așa nu se mai poate!, își zise. Țsta nu e serviciu de om serios”.

Smulse din raft o coală de hârtie și se apucă să-și scrie, cu mână tremurândă, demisia.

Tresări când colegul său de serviciu își făcu apariția în birou, cu chipul parțial ascuns în spatele bascului din mână. Ochii îi străluceau straniu.

„Salut, Goguța!”, zise acesta, cu voce guturală. „Să trăiești! Să trăiești bine! Ca boieru’, mă!”

Ion R. Papa

RĂPUS DE PROPRIILE GÂNDURI

Preotul Vasile Gliga din parohia Vânturații de Jos și preotul Petre Luceanu din parohia Vânturații de Sus s-au întâlnit întâmplător, în drumul spre gară, după ce își făcuseră cumpărăturile în Oraș. Având parohiile megieșe, ei colaboraseră adesea, iar Maria, preoteasa lui Vasile, îl avea ca duhovnic chiar pe preotul Petre Luceanu.

Ambii s-au bucurat de întâlnire și, după ce s-au... lăudat fiecare cu ce reușise să cumpere, în special pâini, au constatat că primul tren cu care puteau să plece era un personal de la ora 20,36, fiindcă cel de 14,12, ca și cele următoare cu care călătoreau navetiștii, fuseseră deturnate spre agricultură. Au hotărât să servească masa la un restaurant.

- Mergem, dar să vedem ce vom găsi, dacă nu, măcar ne odihnim oleacă, a replicat preotul Vasile Gliga. Eu sunt în picioare de azidimineață, de la 5,30.

- Sigur că da! Mai schimbăm o vorbă-două, dacă nu ne-am văzut de la trecerea la cele veșnice a vrednicei de mila Domnului, preoteasa ta, Dumnezeu s-o ierte!

- Odihnească-se în tihnă și lumină! a răspuns bătrânul preot, cu gândul departe.

A venit ospătarul ca să ia comanda, totodată punându-le pe masă două pahare cu o votcă.

- Astea sunt din partea casei? Noi nu comandat așa ceva pe așa căldură.

- De vreți ori nu, de beți sau ba, la plată tot intră; așa sunt ordinele de sus...

Cei doi clienți s-au privit nedumeriți, fără să mai comenteze.

Le-au fost aduse, pe două farfurii... dubioase, câte-o lingură de orez fiert, pe care se găseau

trei felii de salam prăjit și câteva frunze de pătrunjel, ca decor.

Din nou s-au privit cu subînțeles, făcând eforturi a nu râde sau a comenta.

- Ce zici că mai faci? Te descurci singur sau ai vreun ajutor?, a redeschis discuția Petre.

- Vai de capul meu! De când m-a părăsit preoteasa, nu mai sunt bun de nimic. Mi-a murit

un porc, rațele nu se mai întorc de la baltă câte au plecat, găinile îmi ouă prin vecini sau pe jos... Cică ar fi o vulpe cu vizuină la capătul satului, într-un lăstăriș.

- Ascultă – a schimbat vorba - înainte de a fi preot aci, parcă te ocupai cu altceva?

- Da, am fost contabil-șef la un iaseu, apoi am trecut în cooperatie, iar când a dat Dumnezeu de s-a mai înlesnit situația, m-am apucat de preoție.

- Contabil nu era bine? a continuat preotul Gliga.

- Profesia e frumoasă, dar eram tracasat, făceam naveta, au fost perioade când nu am fost lăsat să ajung acasă săptămâni la rând... Îmi neglijasem gospodăria încât nu mă mai cunoștea nici câinele, biata Maria era singură cu copiii, aceștia la școală...

- E bine că ți-ai păstrat familia..., a meșteșugit ideea preotul Luceanu.

- Cum așa? Eu nu trădez tainele cununii, nu mă țin de chestii d-alea, cum aud că se întâmplă pe la multe case...

- Așa este. Uite câte familii se destramă! Cum le pleacă bărbații de acasă ca să câștige pâinea familiei, ele devin... disponibile, de cele sfinte au uitat și ce iese din gura lor.. ferească Dumnezeu!, și așa preotul Luceanu l-a pus pe gânduri pe preotul Vasile Gliga.

- Vai de copilașii rămași ai nimănui! a zis preotul Gliga, gândind: „asta bate la mine”.

- Ia ascultă – a tresărit preotul Gliga – ție trebuie să-ți fi spus multe Maria, fiindcă era credincioasă și avea multă încredere în Sfinția ta, și nu cred că m-a mințit vreodată...

- Femeile știu să ascundă adevărul în mai multe feluri. Nu e musai să susțină altfel de cum s-a întâmplat fapta, e de ajuns să tacă dacă nu-s întrebat, poate chiar o ascund.

- Ce vrei să spui cu asta? l-a constrâns preotul Gliga.

- Ai întrebat-o vreodată pe preoteasă dacă a păcătuit? a vorbit pe un ton pe care nu și-l recunoștea preotul Luceanu.

- Cum așa?! Aș fi jignit-o. Unde era încrederea mea?, părea pierdut părintele Gliga.

- Ea nu ți-a mărturisit nimic înainte de a fi plecat la Domnul? Mie așa mi-a promis. Îți mărturisește și îți cere iertare, a părut supărat preotul Luceanu.

- Când s-a întâmplat, eu am ajuns la căpătâiul ei în ultimul moment, nici nu mai putea să țină ochii deschiși; deși încerca să spună ceva, nu reușea, și-a adus el aminte.

- Află că a fost prevăzătoare și mi-a dat dezlegare mie, chiar m-a implorat, ca într-un asemenea caz, să-ți transmit eu ce ar fi spus ea.

- Ce anume? s-a temut bătrânul preot că aude un adevăr neplăcut.

- Să mă ierte Domnul! și s-a închinat de trei ori parohul Petre Luceanu. A păcătuit când tu erai la cursuri de propagandiști unde, te inclusese instructorul de partid...

- Cu cine? a întrebat parohul Gliga, pierdut.

- Cu instructorul de partid, dar te rog să nu se ducă vorba.

- Dumnezeu s-o ierte! Nu cred să fi fost o desfrânată.

- Nu, nu! Atât a fost, era gata să jure părintele Gliga..

- El și cei care l-au ajutat, blestemați să fie! În fundul iadului să ajungă, sub biciul diavolului, să nu aibă odihnă în veci! Mai știe cineva?

- Habar n-am, dar astfel de fapte nu rămân necunoscute în satele noastre. Oamenii ăștia de nimic se și laudă cu bravurile lor, vrând să arate câtă putere au ei în lumea satelor.

- Offf, Doamne! a implorat preotul Vasile Gliga.

- Ce-a fost a trecut. Domnul le știe pe toate și ne judecă după faptele noastre.

- Vrei să spui că trebuie să las totul în... *Voia Domnului?*

- Faci cum crezi că e mai bine. Dar instructorul și-a luat plata la revoluție

- Dumnezeu nu bate cu parul. Trebuie să primească și de la Domnul răsplata...

Până s-au despărțit, preotul Vasile Gliga nu a mai scos o vorbă. Doar a oftat și i-a răspuns celui alt la salut: „Domnul cu tine!” Apoi, pentru sine: „Facă-se voia Domnului!”

Ajuns acasă, a pus cumpărăturile la locul lor și s-a tolănit în pat, cuprins de gânduri.

În ziua următoare, în zori, a venit la poarta lui gardianul primăriei. Trebuia să-l ducă pe părintele Gliga acasă la primar, pentru că soacra acestuia era pe moarte ...

Gardianul a strigat, dar nu a primit răspuns. Atunci a intrat în casă. S-a întors îndată și a alergat la Primărie; acolo, s-a așezat pe o bancă din fața clădirii, respirând din greu.

Primarul a fost informat că gardianul s-a întors fără preot și este căzut pe bancă, afară. S-a dus la el grăbit.

- Ai fost la popa?

- Daaa, doar a reușit să spună gardianul.

- Vine repede?

- E mort...

- Și eu ce fac? Dacă moare soacră-mea? N-a apucat să spună nici unde ținea banii...

- Dom' Primar, cheamă-l pe cel de la Vânăturații de Sus. Erau și prieteni, l-a îndemnat contabilul. Are și telefon ca al dumitale.

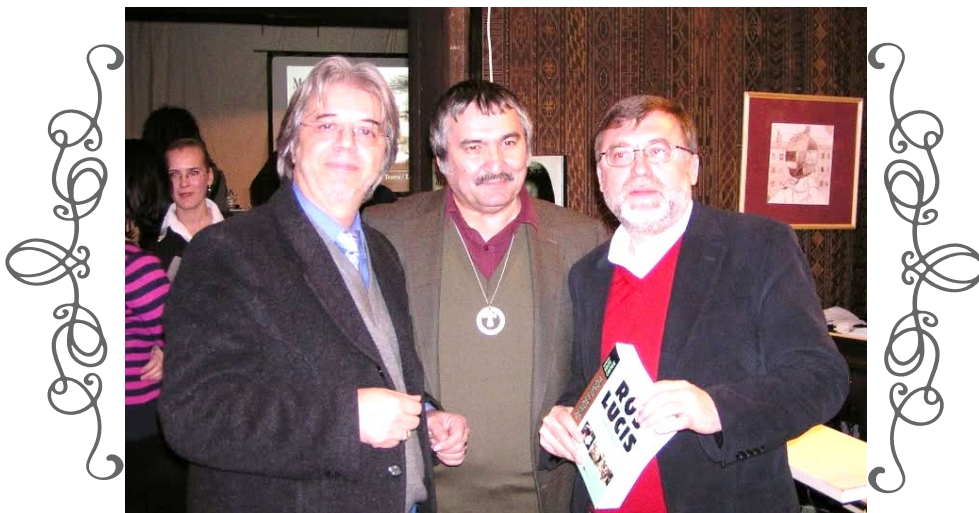
Primarul a făcut uz de telefonul portabil imediat:

- Aveți preot acolo, de ce să vin eu? i-a răspuns preotul.

- L-am găsit mort, ce-o fi avut...

- Sărmanul de el. A fost răpus de propriile-i gânduri, de povara lor, pe care nu a putut să o ducă. Dumnezeu să-l ierte!

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Liviu Pendefunda, Daniel Corbu și Matei Vișniec

Diana Dănișar

**CÂND POEZIA
DEVINE O
FEREAȘTRĂ
DESCHISĂ CĂTRE O
REALITATE
DUREROASĂ**

„Dragostea cu parfum de migdale amare” (Editura Vinea, 2022) de Mihai Firică aprofundează relația dintre iubire și timp, dintre efemeritatea sentimentelor și amărăciunea eternă a pierderii. Poemele acestui volum surprind fragilitatea iubirii în fața trecerii inexorabile a timpului și a uitării. Este o poezie a melancoliei, a amintirilor care se șterg cu fiecare clipă, dar care, în același timp, rămân suspendate între vis și realitate.

Ciclul „O singură aripă” își dezvăluie treptat intensitatea printr-o combinație subtilă de imagini vizuale, senzații și stări profunde, reflectând o călătorie poetică în universul interior al eului liric. Fiecare poezie pare să fie o oglindire a unui gând, a unei temeri sau a unei speranțe ascunse, iar atmosfera creată este constant melancolică și introspectivă.

Mai multe motive poetice ies în evidență prin diverse imagini emblematice: rugăciuni șoptite, cercuri ale îndrăgostiților captivi, pietre mângâiate de un vânt străin, călătorii pe un fir. Toate aceste imagini par să indice un drum parcurs cu o singură aripă – o căutare incompletă, dar trăită intens în singurătate, a ceea ce ar putea oferi întregirea.

La o analiză mai profundă, versurile explozează teme precum pierderea și regăsirea, memoria și uitarea, singurătatea și tandrețea, toate învăluite în melancolie și incertitudine existențială. Întrebările existențiale devin tangibile prin simboluri – de la „pumnul de pământ” la „marea albă fără valuri”. În același timp, ele surprind amărăciunea trecerii timpului, fragilitatea amintirilor și povara despărțirilor, într-un dans continuu între cele două lumi: cea a realității și cea a visului.

Poeziile din cea de-a doua parte a volumului, „Aripa absentă” sunt o meditație intensă asupra suferinței, memoriei și rezistenței în fața unui război care pare să înghită totul în jur. În aceste versuri, ecourile devastării devin din ce

în ce mai puternice, iar personajele rămase după cataclism trăiesc sub povara unui timp care nu le permite nici uitarea, nici reconcilierea.

Imaginile din poezie devin mai stridente și mai fragmentate, reflectând o lume destrămată, unde fiecare detaliu simbolic – de la „arborele roșu” la „craniile de cristal” sau „sângele care se topește în pământ” – poartă semnificații profunde. „Sapă cât de adânc poți, m-a rugat Ivan” este un apel la aprofundarea unei dureri de nespus, care nu poate fi uitată, chiar și atunci când trupurile nu mai sunt prezente, iar sufletele rămân captive între ruinele unui trecut tulburat.

Alături de imaginea unui univers devastat, unde războiul a redus orașele și cimitirele la cenușă, există și un strigăt de luptă al celor care refuză să fie învinși. „Mergem, mergem și tot mergem”, scrie autorul, sugerând o perenitate a suferinței și a luptei, chiar și în fața imposibilității de a confrunta concret tragedia. Este un refuz de a lăsa totul să se piardă, chiar și în fața morții, atunci când cuvintele devin singurul refugiu.

Paralel, memoria colectivă joacă un rol central în această parte a volumului, având o mare putere simbolică în Jurnalul Katiei sau în „cărțile poștale nescrise” care ard pe pereți. Trecutul nu poate fi vindecat, dar poate fi păstrat în amintiri tăcute, în pagini rămase insignifiante, în fotografii și lumânări îngropate în pământul spălat de ploaie. În acest spațiu al uitării și durerii, există totuși și o formă de rezistență, o „alergare” neîntreruptă, ca un cântec care continuă să răsună, ca o voce care, în ciuda fricii și a foamei, strigă neîncetat pentru a menține memoria vie.

Imaginile din această parte a volumului sunt cu adevărat apocaliptice, dar constituie și o afirmare a faptului că, chiar și în mijlocul celor mai mari tragedii, există un fragment de speranță. În fața „soldaților care nu citesc poezii”, în fața „războiului care nu se mai oprește”, poezia rămâne o formă de salvare, o formă de rezistență care, chiar dacă nu poate opri războiul, poate oferi un sens și o direcție într-o lume care altfel s-ar pierde în propriul haos.

Volumul „Dragostea cu parfum de migdale amare” explorează nu doar abisurile interioare ale eului liric, ci și ale umanității, reflectând o lume în continuă transformare și prăbușire. Astfel, fiecare fragment poetic devine o fereastră deschisă către o realitate dureroasă, dar profund revelatoare. În ciuda întunericului care planează asupra acestor versuri, există o căutare continuă,

o dorință ineputabilă de a înțelege și de a regăsi un sens într-un univers în care totul pare să se destrame. Poezia devine o „rugăciune” în fața imposibilității de a pătrunde pe deplin misterele lumii și ale sufletului uman.

În acest volum, durerea este un element organic, aproape palpabil, care pătrunde fiecare cuvânt. De exemplu, imaginea „mării albe fără valuri” din prima parte sugerează o vastitate a golului și a pierderii, un loc în care timpul pare suspendat și unde toate traumele sunt absorbite fără a lăsa urme vizibile. Dar chiar și în acest infinit tăcut, între fragmentele împrăștiate ale memoriei, versurile devin o formă de auto-liniștire, de reconciliere cu ceea ce nu poate fi înțeles sau vindecat.

Mai mult, în partea a doua a volumului, unde devastarea războiului este resimțită pe deplin, autorul reînvie ecurile unei realități apocaliptice, în care moartea și distrugerea se împletesc cu o formă de rezistență. Poeziile „În gara din care nimeni nu va mai pleca” sau „KYIV” evocă locuri de refugiu abandonate, care nu mai au nici sens, nici speranță, dar care rămân martori tăcuți ai unei istorii ce nu poate fi ștearsă. În aceste imagini, cuvintele devin inscripții ale unei dureri colective, care transcende granițele unui timp și spațiu fixe, înlocuindu-le cu o mișcare continuă, un strigăt care nu cedează în fața morții.

Între imaginile de război și ecurile unei civilizații pe cale de dispariție, există însă și ideea unei întoarceri la esența umană, la acele rădăcini fundamentale care, chiar și frânte, continuă să încolțească. În acest sens, imaginea „arborelui roșu” sau a „sângelui care se topește în pământ” sunt semne ale renașterii, ale unei forme de existență care persistă în ciuda tuturor cataclismelor.

În același timp, momentele de introspecție și auto-reflecție se împletesc cu reflecții asupra condiției umane în fața tragediilor mondiale, iar poezia nu se limitează la o explorare a sufletului, ci devine și o meditație asupra lumii exterioare, asupra fragmentării ei și asupra necesității de a păstra memoria ca formă de rezistență. „Cărțile poștale nescrise” și „fotografiile îngropate în pământ” dobândesc, în acest context, o simbolistică dublă – pe de o parte, ca martori ai trecutului, iar pe de altă parte, ca instrumente pentru reconstruirea sensului într-o lume fragmentată.

Așezat între două lumi – cea a dorinței și idealului, și cea a realității și devastării – volumul invită cititorul să pătrundă adânc în multi-

plele sale semnificații, lăsându-l să răsune în mintea și sufletul său mult timp după ce ultima pagină a fost răsfoită. Această oscilație între intim și universal își găsește apogeul în imagini care ating esența condiției umane. Ideea că umbrele nu sunt doar urme, ci prelungiri vii ale celor care au dispărut – umbra dansează încă acolo unde trupul a dispărut – exprimă o căutare a nemuririi emoționale și spirituale care transcende timpul.

Cu „Dragostea cu parfum de migdale amare”, Mihai Firică nu se mulțumește să exploreze abisurile durerii și memoriei; el creează și un spațiu unde speranța renaște într-o formă neașteptată. În acest univers fragmentat și luminos, poezia apare ca o luptă împotriva ștergerii și o celebrare a ceea ce persistă. Acest volum, prin profunzimea și bogăția sa, constituie o experiență de neuitat, în care fiecare cuvânt devine o stea în noapte, ghidând cititorul către o înțelegere mai vastă a iubirii, a timpului și a existenței.

Florentin Popescu

ION ROȘIORU SAU LECȚIA CONSTRUCȚIEI DE SINE

A scrie despre un autor care a lăsat în urma lui un întreg șir de cărți, într-un evantai tematic bogat, și care astăzi nu se mai află printre noi este ca și cum ai aprinde o candelă ce nu ai vrea să se stingă niciodată, în credința că lumina ei îi va însoți aceleia drumul fără sfârșit în lumea de dincolo și-n eternitate.

A scrie despre Ion Roșioru, pe care cu un termen mai nou intrat în limba română, acela de poliscriptor, este ca și cum ar trebui să dai samă de fiecare rând și de fiecare gând în fața lumii, a lumii de azi și a celei de mâine.

A scrie despre acest poet, prozator, memorialist și cronicar literar este, fără îndoială, o sarcină dificilă, atât de onoare cât și de mare răspundere față de un scriitor din paginile cărui parcă ai asculta gânduri și mesaje, idei și sentimente care te tulbură, dar te și umple cu tainice și greu de descris energii.

Ion Roșioru, scriitor născut și nu făcut, s-a născut în zona fabuloasă, la propriu și la figurat, a munților Buzăului, areal de unde a plecat spre literatură un șir întreg de autori care au sporit patrimoniul cultural național cu opere peste care nu se poate trece ușor, de la V. Voiculescu, Nicolae Tăutu și Ion Caraion și până la Ion Gheorghe și Gheorghe Istrate, pentru a nu ne opri decât la câteva nume emblematice și sugestive.

Debutând în 1988 cu un volum de versuri (*La țărnul grânelor*), urmat mai apoi de numeroase altele de versuri, dar și de proză, monografii și cărți de critică literară, memorialistică și traduceri din marea lirică a lumii, Ion Roșioru (la bază profesor de limba franceză) și-a aplicat sieși o proprie, remarcabilă lecție de construcție literară cu fiecare tom trimis la tipar, ajungând să fie, treptat-treptat, un nume de neocolit cel puțin în ce privește munca de cronicar, semnând zeci, poate chiar sute de recenzii la cărțile confrăților – rezultat a unor lecturi aplicate și atente, cu „creionul în mână”, cum se zice îndeobște. În această din urmă ipostază l-am avut și eu colaborator la revista „Bucureștiul literar și artistic” lună de lună, timp de unsprezece ani, așa încât numai textele apărute în această revistă ar putea forma, ele singure, substanța unei cărți consistente. Scriind la noi, el se alătură unui corp de colaboratori cunoscuți și bine apreciați ca atare: Ion Andreiță, Nicolae Dan Fruntelată, Cornel Ostahie și alți câțiva care alcătuiau colectivul redacțional și Cenaclul „Catacomba”, afiliat acestuia.

Fără a se considera câtuși de puțin un „exilat” la Hârșova, unde fusese repartizat ca profesor de limba franceză într-o vreme în care repartițiile erau guvernamentale și obligatorii, Ion Roșioru, deși a avut toată viața nostalgia și dorul Mânzăleștilor de pe Valea Slănicului, n-a disperat, nu s-a descurajat, ci, s-ar putea spune (acum din perspectiva timpului) că locul i-a priit întrucâtva, refugiindu-se în studiu, în scris și peste toate, într-un fel de șantier al construcției de sine ca om de cultură și ca scriitor.

Fără să fie vreun răsfățat al criticilor literari ori vreun familiar al grupurilor (găștilor) literare, ori un familiar al unei redacții de editură sau de revistă, el s-a consacrat, temeinic și gospodărește muncii de afirmare pe plan literar, așa cum o făcea, ca agricultor, din primăvară până în toamnă în satul lui natal, N-am să uit cum odată, la o întâlnire cu cititorii, poate să fi fost chiar la

o lansare de carte, întâlnindu-l în Buzău mi-a întins o mână aspră, bătută de muncă. Venise chiar de la Mânzălești și numai el știa *cât* și *cum* gospodărise acolo, schimbând cum ar fi zis Argezi, „sapa-n condei și brazda-n călimară”, sau mai exact spus, schimbând cine știe ce unealtă agricolă cu tastatura calculatorului.

Gândind la Ion Roșioru nici nu știu nici astăzi ce să admir la el mai întâi: poezia neoromantică, străbătută de la un cap la altul de nostalgia și iubirea față de plaiurile natale, proza elaborată cu grijă și mare atenție într-o limbă ușor și plăcut accesibilă, memorialistica lui limpede și curată ca un izvor de munte, critica sa cu judecăți echilibrate și de mare bun simț sau înțelegerea și bunătatea cu care îl întâmpina pe orice autor care îi trimitea cărți pentru lectură.

Din cele spuse până acum (și căroră li s-ar putea adăuga și altele) se înțelege că o monografie consacrată acestui scriitor nu era numai necesară, ci și binevenită, pentru a-i salva numele de la uitare, știut fiind că literatura noastră parcă este urmărită de un blestem: de îndată ce un autor trece dincolo el intră numaidecât și într-un con de umbră.

Deloc simplă și ușoară sarcina scrierii respectivei monografii (*Stan Brebenel, Ion Roșioru, scriitorul dintre Dunăre și Mare, cu rădăcini adânci în carpații de curbură*, Editura Teocora, Buzău, 2024), a fost încredințată de către familia lui Ion Roșioru d-lui Stan Brebenel, conjudețean cu o remarcabilă experiență literară și cu un har deja dovedit prin mai multe volume anterioare, de unde și speranța unei cărți prin care se poate contura chipul unui literator dintre cei care au lăsat ceva valoros, frumos și original în urma lor.

Chiar și așa – ca un proiect de început ce urmează să fie completat până la realizarea unei monografii mai largi și mai documentate – paginile cărții sunt, totuși, în măsură să traseze liniile unui portret critic incitant și care îndeamnă la lectură, la căutarea cărților lui Ion

Roșioru prin biblioteci și la parcurgerea lor detaliată, cu un subînțeles și evident câștig pentru cititor.

Monica Grasu

POEMELE DE LA MARGINEA ORDINII

După o bine cumpănită pauză, ce face parte din ritmul propriu de publicare, Mihai Pascaru dă tiparului un nou volum de versuri ce ilustrează perfect condiția unui observator lucid și, pe alocuri, tăios, al realității, poet și prozator cu o îndelungă experiență a condeiului, dar care nu a încetat nicicând să-și exercite popasul reflexiv în poezia de notație. Încercând să cuprindă în *Coșul zilnic* (Editura Limes, 2024), întrebări, avertismente discrete, aspirații nerostite, ca și constatări pe marginea unor evenimente istorice, Mihai Pascaru rămâne consecvent cu sine, ilustrând, și de această dată, condiția intelectualului înzestrat cu o conștiință lucidă și critică, apt să-și asume adevăruri și să traseze concluzii pe marginea acestora. Acest exercițiu, deloc facil, necesită o mare libertate de mișcare în toate zonele psiho-sociale și presupune angajamentul unei etici consecvente și insurmontabile. Iar dacă peisajul este redat în versuri, spectrul de interpretare deschide un nou culoar de simțire și atitudine.

Conștiință problematizantă și reflexivă, scriitorul uzează de limbajul literaturii pentru a se exprima, iar poezia devine, desigur, mărturia cea mai subiectivă cu putință, exhibarea eului și a unui depozit personal de gânduri, atitudini, trăiri, în angajamentul social, ca și în cel spiritual. În poezie, autorul își găsește vocea și simte că și acționează, că dincolo de impactul estetic, pulsează și spirala ideii, într-un melanj rațiune-simțire, conștiință trează, acutizată și emoție molatică, îmbietoare, crepusculară. Dus de valul contemplativ doar până la un punct, Mihai Pascaru, și prin natura profesiei sale de sociolog, se menține în vârtejul

lucrurilor concrete, pe care le privește scrutător și critic, identificându-le esența. Este tocmai ceea ce caută să transforme în mărturie și probă pentru istorie, folosindu-se de exigența spiritului său cultivat, de zeflemea, de jocul asocierilor și de nuanțe. Lumea e în schimbare, rostogolindu-se mai alert ca niciodată spre manifestări noi, de neînchipuit cu ceva timp în urmă, iar împotmolirea în prejudecăți nu ajută. De aceea, autorul se apropie de lucruri, idei, evenimente, natură, cu spirit pașnic, pentru a le privi de aproape, pentru a le înțelege deplin și a le reda în pagină detașat, într-o notă ludică, fără excese, fără dezechilibre în judecata de valoare.

Structurată cu grijă pe secțiuni tematice, cartea însumează un număr consistent de poezii, așezate sub patru nuclee distincte: „La marginea ordinii”, „Natura noastră cea de toate zilele”, „Istории camuflate” și „Coșul zilnic”. Fiecare ciclu poetic dezvăluie o judecată diferită, atipică asupra lumii, asupra ordinii lucrurilor lui

Dumnezeu, dovedind deopotrivă examinare și înțelegere, încifrare și deschidere. Ambivalența firii umane constituie premisa oricărei cercetări, pământ și cer, cădere și înălțare, omul trăiește deruta alegerii unui traseu direct, linear, precis. Și această confuzie se ivește din încheștarea celor două forțe sau tendințe contradictorii, sufletul are nostalgia cerului, a înaltului, e veșnic în elan ascensional, în timp ce trupul aparține gravitației, e asaltat de nevoile materiei, e greoi, fragil, bolnav și dependent. Lângă toate acestea, e Dumnezeu, o prezență permanentă, un punct de unde pornesc toate adevăru-

rile lumii, forță și tradiție, dar și nevralgie: „Nu te poți baza/ pe Dumnezeu/ decât în limita legilor firii;/ miracolul, ca și accidentul,/ apare la încrucișarea/ unor asemenea legi/ forțate de noi uneori/ în căutarea perfecțiunii.” (*Limite*) sau, mai ritmicele *Scări de rai*: „Scări de rai/ bătute-n cuie/ de la crucea răstignirii,/ numai unii le mai suie/ sprijiniți de mâna firii.// Numai unii trec de zidul/ dintre faptă și măsură,/ peste restul stă-nvierea –/ ca un fur la cotitură.”

Pasul subțire, hamletian, între a fi și a nu fi sau a fi sus ori a fi jos, presupune atenție la nuanțe, la posibilități, la condiția noastră de muritori, la problematica relației cu divinul: „Ne-am născut cu ochii la stele/ și creștem cu capul în pământ;/ nu-mai după marea răsucire/ vom fi cu capul sus/ și cu ochii la stele din nou,/ le vom fi umbră, vom fi ecou.” (*Marea răsucire*). Există multe alte asemenea reflecții pe marginea temei religioase, pred-

ca obiect natura, cu tot ce implică aceasta: faună, vegetație, întreg ecosistemul. Mihai Pascaru scrie o poezie de notație, concisă, mizând și de această dată pe resursele infinite ale „înțoarcerii” la energia primordială, la simplitatea și însemnătatea relaționării, la filonul aforistic până la urmă, căci toate poemele sale se încheie într-o notă reflexiv-gnomică, uneori cu o butadă, o răsucire a sensului în direcția neașteptată: „Furnicile ocrotesc/ păduchii plantelor,/ acești producători/ de miere specială/ care-și eliberează elixirul/ când sunt mângâiați.// Mângâierea – o cheie/ a supraviețuirii speciilor.” (*Mângâierea*).

Viziunea meditativă și nevoia de conceptualizare continuă cu „Istoriile camuflate”, domeniu vast, neuniform, articulând tensiuni și energii necruțătoare. Adeseori, istoria a mascat violența cu expresii ale victoriei și progresului. La tot felul de evenimente și personalități ale trecutului, poetul încearcă o raportare diferită, o deziluzionare și chiar o particularizare lirică, ivită din calmul distanțării în timp: „Genocidul nu a început/ o dată cu definirea lui/ așa cum nimic nu începe/ ci mai degrabă poate sfârși/ la definire;/ genocidul a început o dată cu indienii/ și mutarea lor forțată,/ pe diferite fâșii tot mai înguste,/ din estul sălbatec în vestul sălbatec/ până la inventarea acelor/ grădini antropologice/ numite rezervații.// Istoria ne cere azi bilete de intrare.” (*Genocidul*). Constatări lirice pe marginea unor realități istorice care încă reverberează în mentalul colectiv traume, frici, neînțelegeri și poate chiar neasumare, regăsim în mai multe poeme: „Nicio țară civilizată/ nu i-a dorit pe evrei,/ nimeni nu a oferit nimic/ în afară de compătimire,/ nici măcar o cale,/ nici măcar un drum.// Compătimire cu niște coșuri/ din care și astăzi mai iese fum.” (*Evian 1938*).

Ciclul final care dă numele întregului volum, *Coșul zilnic*, se poziționează, mai relaxat, într-o zonă de interferență a cotidianului cu cea a memoriei culturale, înglobând, astfel, și dezinvoltura ludic-ironică a unor întâmplări banale, dar și apropierea subtilă de subiecte grave, serioase, pe

minant redate într-o retorică ce nu exclude nici deschiderea spre metafizic, după cum nu ignoră ironia, persiflarea, tonul ușor aluziv, critic, jocul de limbaj: „Fanatismul se naște din graba lecturii.” (*Waco I*).

Aceeași tehnică a privirii scrutătoare și a ieșirii din recuzita cunoscută acestui tip de poeme, o regăsim și în ciclul poetic următor, având

care sociologul le înregistrează cu minuțiozitate. Plonjăm, cu aceste ultime poeme, într-un spațiu destul de familiar, cel al actualității noastre, în plină neașezare balcanică, privită cvasi-serios, prin lentila poeziei. Acum poetul se joacă mai mult, și cu subiectele, și cu rimele, într-un exercițiu de virtuozitate și aparentă detașare ludică: „Vin colindători duium/ și pe cale și pe drum:/ pleacă pe autostradă –/ nopțile încep să cadă.// Nici culoare, nici miros,/ doar lumina orbitoare/ a colindelor pe dos.” (*Colindătorii*) sau, de ce nu, în manieră simbolist-minulesciană, cu dexterități muzicale deosebite: „În uzina de licheni,/ iarbă, ierburi, buruieni,/ umbra unui cerșetor,/ droguri, votea și amor,/ un imens laborator/ de fior și sănătate/ cu fecale și bucate/ și puieți deja bușteni/ în uzina de licheni.” (*Paragină*). Dincolo de toate acestea, tronează o ironie caustică.

Ecourile realului, perceput permanent în dialectica unui „râsu-plânsu”, conturează o conștiință critică, trează, foarte prinsă în jocul cotidianului și experimentând stări contradictorii. Limbajul parodic alimentează ideea poetică, într-o mobilitate asociativă și imagistică de fecundă expresivitate. Totul comunică și se comunică, totul se leagă, nimic nu pare de prisos în structura poemului, implicând atât palierul elegiac, dar și pe cel caligrafic. În această notă se închide volumul, uzitând de tehnica postmodernistă a parafrazării, a reluării, într-o nouă cheie (ironică), a imaginilor devenite clasice prin uzură și tradiție, cum e cea a privirii, a ferestrei, a poeziei patriotice, sau, mai nou, a dorului țării de fiii ei plecați peste hotare: „Pervaz murdar cu flori în glastă,/ patria stă tristă la fereastră.// Mai vin puțini,/ mai toată lumea pleacă,/ nu-i mai vorbește nimeni/ măcar din mers oleacă.// Fereastră scârțâie neunsă,/ ici-colo câte-o muscă-n zbor;/ stă tristă patria, ascunsă/ după perdelele de dor.” (*Dor*).

În *Coșul zilnic*, Mihai Pascaru pune poeme de notație, precise și concise, irizate metaforic din când în când și neapărat străbătute de o clipă de iluminare interioară, ce acompaniază rostirea poetică și o particularizează.

Florian Capcea

CORNEL BASARABESCU SAU MASCA LUI DON QUIJOTE

Atras până la fascinație de demonia celebrului smintit al lui Cervantes, în *Întoarcerea lui Don Quijote* (Editura Aius, 2019), Cornel Basarabescu ne oferă pretextul unei realități personificate paradoxal într-un erou liric, sperând să lase „urme de nemargini” „în cioburi de oglinzi” atunci când își ia avânt, pentru a se desprinde din „jocul de-a nimicul”, spre „vidul cuvintelor” „Tu, viață, dă-mă afară din oglindă/ Chiar dacă ploaia zvârle picurii din cuvinte/ Voi fi pribeag, căci toamna vine blând/ Ca să-mi fixeze infinitu-n insectar” (*Dă-mă afară din oglindă*). Fără a se transfigura în personajul menționat în titlul cărții (să recunoaștem, destul de neinspirat întrucât pe piața editorială îl mai întâlnim), poetul își propune, închipuind sugestiv o călătorie existențială dinspre o tragică, aparentă lume a iluziei către o altă dominată de sentimentul de *déjà-vu*, să plăsmuiască antinomic imaginile literare ale unor spirite simpatetice care au făcut istorie „pe table de șah a Creației” (*Mica publicitate*), marcându-ne astfel cultura și destinul: Marin Sorescu, F. Villon, George Bacovia, D.R. Popescu, Dante, Shakespeare, Mihai Eminescu, J.L. Borges ș.a. Punerea în ecuație a motivelor poetice consacrate de aceștia este operată cu ingeniozitate, expresionist, fapt care ne determină să evidențiem temeiul intertextual/zeiesc al Poeziei. În acest fel, reflecțiile, explorările alchimice, concur la solidificarea/substanțializarea discursului liric. Poetul este cu precădere, constatăm, obsedat de rostul, sensul și condiția scriiturii. Asemeni multor altor împătimiți întru cuvânt el hamletizează pe marginea dilemei dacă în lumea de azi mai este nevoie de poezie, dacă mai corespunde ea stării de grație a

ființei omenești: „De curând a căzut nu știm de unde întrebarea/ De ce nu mai are astăzi căutare poezia?/ Când a fost izgonit lirismul?/ Sau când a fost lirismul răpit/ De hergheliile din culoarea sălbatică a prezentului?// Văzând că strugurii poeziei sunt prea sus/ Unii pământeni au lansat zvonul/ Că sunt prea sus și prea acri strugurii/ Și viața se poate îneca cu agurida înălțimii” (*De ce nu mai are trecere poezia*), sau: „...Verbul a citi a intrat în eclipsă/ Acum rătăcim... iar rătăcirile spun că/ Nu mai putem cuceri frumusețea nimicului/ A scrie devine cea mai la modă poruncă./ (...) Oracolul despică noaptea adevărului/ Te-ai dezbrăcat de aur, poete, și te-ai autorăstignit/ Unde vei găsi cuvântul ce exprimă infinitul?/ Dar omul se vede-n oglindă tot mai golit de infinit” (*Mai este loc pentru poezie pe pământ?*).

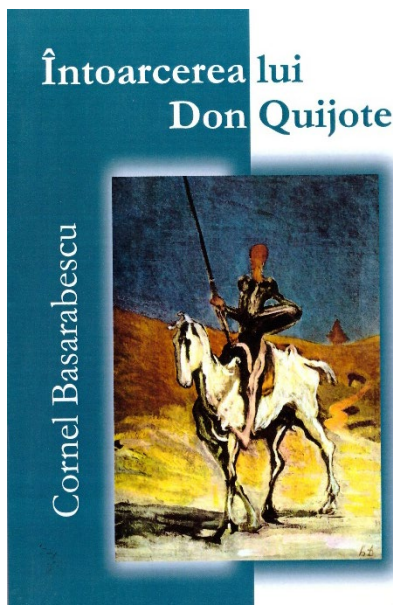
Impactul Sinelui cu lumea desfigurată de abstracțiuni dezvoltă în poezia lui Cornel Basarabescu, în contrasens cu teama de a modela „în zbor viața extrasă din povești” (*Totul e utopie?*), aspirația de „refacere a universului în individual” (Eugen Coșeriu), poezia fiind, în accepțiunea marelui lingvist, „individ și model universal”. Astfel

s-ar putea justifica inserțiile epice ale poetului care, metamorfozându-l, i se alătură și obligă, ciudat, făptura lui Don Quijote, într-un amestec homodiegetic/ambiguu de ficțiune și realitate, să devină „sosia timpului” (*Autopsie*). Gălsenita este cum nu se poate mai inventivă: lui Don Quijote, personaj liric alegorizat și nu autor al textelor, totul îi este permis, chiar și substituirea.

Aparent având complexul ipocritului care, „rătăcit printre mistere” (*În depărtări de aur*), ne farmecă cu inocența și fantasmagoriile sale,

Cornel Basarabescu îl înzestrează, asociind realul și imaginarul sub semnele fatalității și ale actualității, cu harul de a trăi „ascuns în limba marelui ceas” (*Rămășițele*): „Ai coborât mereu, te-ai dezbrăcat de tine./ Noaptea din jurul tău ai stors-o și-ai pus-o la uscat./ Povestea ta își uită aripile de mit/ Și-ți bate la fereastră ca un ecou transpirat” (*Doar ecoul*).

De fapt, la Cornel Basarabescu actul scriptural nu este câtuși de puțin (nici nu ar putea fi)

influențat de „întâmplările/ din care s-a născut și din care crește omenirea”, de unde, în expedițiile sale metalingvistice, livrești, împrumută clar doar masca născocitorului aventurier, ci de furia auctorială cu care se angajează „amețit de dorul aventurii” în demersul de a (des)face po(i)etic lumea cotidianului străbătută de vocea lui același Don Quijote: „Vă las prin testament dreptul să vă amintiți de mine/ Și să mă judecați” (*Întoarcerea lui Don Quijote*, 5). În fond, poetul este și nu este un Don Quijote. Confuzie totală. Nu putem să ne dăm seama cine pe cine imortalizează în text. Dubla ipostază în care apar atât personajul liric cât și autorul poate fi discutabilă. Dar pe oricare poziție ne-am situa, fundamental este că laitmotivul (tran)spus metaforic în discurs reprezintă reverberația absolută a solidarizării cu „isprăvile” cavalerului de la Mancha. Din această perspectivă trebuie judecat titlul criptic al cărții lui Cornel Basarabescu.

În altă ordine de idei trebuie reținut faptul că în *Întoarcerea lui Don Quijote* descoperim topoi postmoderni, expresiv introduși în logosul „desprins din eternitate”, cum ar fi: *casa, oglinda, ființa, poezia, cuvântul, cartea, lectura, jocul, viața, moartea, visul, timpul, veșnicia, umbra, tăcerea, Dumnezeu*. Spectacolul este fabulos și spectaculos până la ultimele sale consecințe. De aici percepția că în viziunea poetului rostirea fiind perpetuă incorporează în text „frunzele gândului secăt de povești” (*Nu râdeți*): „De ce-l scrii cu cerneala singurătății?/ Toamna iese din odaie și așteaptă afară,/ În sângele tău amintirile aștern iarăși vidul,/ Poemul ființei scrie-l cu viscolul din călimară.// Și ai acum în față viața ca o coală albă de scris./ Ninge din cărți și ninge așa de frumos...” (*Poemul ființei*).

Ieșirea stihuitorului dintr-o atemporalitate ancorată în delirul încifrat al unui Don Quijote reinventat ține de domeniul idealului oricărui creator care speră, coborând în sine, să aducă la lumină (aceasta putându-se identifica cu realitatea) în cele mai insolite forme estetice, *cunoscutul-necunoscutul, văzutul-nevăzutul, cuvântul-necuvântul*, toate acestea reprezentând în primă instanță scopul Poeziei și – dacă vreți – condiția Ființei demiurgice: „Oricât ar fi întunericul de nesfârșit/ Bucuriile, mari sau mici, te recunosc după mers/ Rătăcești printre semnele aprinse din cărți/ Chiar dacă literele vieții curg într-un singur

sens// Cum poți reciti tot ce ai subliniat într-o viață?/ Câteodată încerci să bați la calculator/ Propriul destin și să corectezi ce se mai poate corecta/ Dar ecranul fuge cu viața, cu tot. Uneori// Îți scrii viața de la stânga la dreapta și invers/ Iar când încerci să salvezi ce ai scris/ Vezi că ți-a reușit doar un destin fără paragrafe/ Atunci mousse-ul te ajută să te ascunzi în alt vis” (*Îmi scriu viața de la stânga la dreapta și invers*).

Nota originală a cărții lui Vornel Basarabescu – *Întoarcerea lui Don Quijote*, constă în meșteșugul cu care acesta figurează, prin prelucrarea simultană a trăirilor și a aluziilor lor concrete și esopice, labirintic, am spune, neantizarea ființei omenești surprinsă în pânza de păianjen a unui (i)real cu caracter tranzitoriu între normalitatea și nonsensurile existenței: „Vrei să te dezbraci de singurătate/ Și viața să ți-o pui frumos pe umeraș// Măcar până te trezești din vis/ Apoi să pleci din tine mai departe/ Râul de litere-nspumate să-ți dreseze visul/ Până ce amurgul se-aprinde ca un semn de carte” (*Viața uitată pe umeraș*).

Mircea Pospai

DIN TOATE RĂMÂNE POVESTEA...

S-a întâmplat să-mi cadă în mână, nu cu mult timp în urmă, o carte de poezie semnată de Nicolae Tăulescu, o prezență discretă printre iubitorii și creatorii de literatură craioveni, care și-a construit, treptat, o „operă” prin mai multe volume de poezie și unul de proză scurtă.

A atras atenția unor confrăți, regretatul scriitor Jean Băileșteanu, de exemplu, notând, încă de pe la începuturi, că „poeziile domnului Nicolae Tăulescu, în mare parte, sunt pline de nostalgie ale tinereții, de amintiri ale trecutului și de regretul trecerii prea repede a timpului”. Este registrul în care se înscriu cea mai mare parte a poeziilor din primul său volum, *Să cânti iubirea*, apărut la Editura Info, în anul 2014.

La volumul asupra căruia mă voi opri pe scurt (*Întoarcerea la cuvinte*, Editura MJM, Craiova, 2016) constatăm că trecerea timpului nu este, pentru poet, și semnul unei ineluctabile călătorii către sfârșit. Poți să fii cu „o iarnă mai sărac“, dar zvâcnirile către viață, către tumultul ei, nu de asta țin, dacă știm să „luăm prezentul ca pe un fleac“ (p. 12) astfel încât „Toamna mi-a adus aminte / Zborul clipelor ce curg, / Rătăcind printre cuvinte (...) / Dar de-odată, vremea-nceată, / Licăr mi-a turnat prin vine“ (*Ca la început de veac*, p. 11). Romantic incurabil, poetul cade adesea în nostalgii, când simte că „se prăbușește cerul rotocoale“, dar își reprimă repede gândurile de acest fel și, la vremea când „țurțuri de sticlă prin colinde curg“, simte că doar trebuie „să așteptăm o nouă primăvară / ce-o să trimită iarna-n amintire“ (*Oameni de zăpadă*, p. 13).

Primul dintre capitolele cărții, *Anotimpul zăpezilor* (27 de poeme) pare un imn pentru vremea când peste pământ se așterne stratul de nea pur și purificator al „Lacrimilor Lui – curate“, cristalizate în steluțele înghețate și când, în timp ce „Ulițele zăpezilor se vând, / A câta oară?, / Într-un sfânt Mister“, pe aceleași ulițe, încărcându-le prin cuvinte de slavă, „pe la uși, pe la ferestre, / urătorii vin cu veste“.

În peisajul încremenit („și stelele au înghețat pe cer“) este vremea când cuvintele, și mai ales cuvintele de slavă, izbucnesc triumfător, și, pentru fiecare dintre noi, „mai este vreme să învățăm o poezie / sau un colind din cele ce s-au mai cântat“ spre a proslăvi nașterea Lui, prin „Leru-i ler, cu dor de viață“.

Timpul, înșelătorul timp, se furișează printre anotimpuri, printre iubiri și dorințe, în vreme ce noi rămânem spectatori muți la „zborul clipelor ce curg / rătăcind printre cuvinte / ca haiducul prin amurg“ (*Ca la început de veac*, pp. 11-12).

Uneori, între optimism și temeri sau regrete nu este decât „un click distanță“, dar poetul reușește pe alocuri versuri remarcabile: „Te-aș in-

vita la o plimbare / la pas, de mână, printre galaxii. / A doua zi s-ar scrie în ziare / că s-au pierdut pe cer două făclii“ (*Printre galaxii*, p. 26) sau „mă tem că timpul nu mai e cu noi, / toamna ne-acoperă cu frunze și ploi / doar uneori, cumva din inerție / trăim, iubim și bem pe datorie“ (*Regrete*, p. 27).

Ajuns la un anumit număr de ani, nu chiar foarte mulți, poetul simte povara vârstei, dar și imboldul unor trăiri tineresti: „sunt gol ca un cuib de toamnă, / mi-e dor de aripi, / mi-e dor de primăvară“ (*Sunt gol*, p. 38).

Sunt multe, cele mai multe de fapt, poeziile dedicate iubirii, și în această carte, și găsim sentimentele exprimate în multiple fațete. În câteva versuri, de exemplu, sintetizează cât de importantă este femeia pentru viață: „Fără tine alfabetul ar fi mai sărac / și bărbatul un veșnic burlac. / Fără tine Adam ar fi și astăzi în rai / doar cu un șarpe și un măr fără grai“ (*Nimic pentru femeie*, p. 44).

Cel de al doilea capitol, *Lumea de azi*, reprezintă o meditație a poetului asupra condiției prezentului în mersul imperturbabil al lumii și timpului. Simțirea poetului vibrează consonant cu viața din jurul tău, declarând că iubeste „freamățul mâinilor în căutare de lucru“ sau „ochii mirați ai pruncilor lumii“, dar are îngrijorări pentru „pacea prezentului“, care îl face să-i fie teamă de viitor și de „coasa lui prea ascuțită“, nepărăsindu-l însă speranța: „nu mă înclin resemnat, / la clipa din fața mea“. (*Iubesc*, p. 52).

Un surâs amar îi provoacă poetului situațiile create de conducători înainte și după campaniile electorale, când „între a da și a lua, doar sensul s-a schimbat“. (*Lumea azi*, p. 53).

Într-o lume grăbită și tot mai favorabilă sieși decât oamenilor care o compun „ne mișcăm repede să nu întârziem la job - / un altfel de muncă dar cu aceleași orare / e nevoie de productivitate, / trebuie să creăm plus valoare“ în timp ce „televizorul mestecă știri în surdină: / cad guverne peste aceleași guverne“ (*Mă simt vinovat*, p. 56).

Întoarcerea la copilăria de altădată, „când furam prune rotunde, / din sânul de fată“ sau vremea când „prin ulucile rare, / copilăria mea / cocheta cu adolescența“ sunt imaginile care revin în memoria poetului, împăcat și supărat deopotrivă pe faptul că „din cer, Capricornul meu îmi zâmbea / cu fiecare clipă, luându-mi inocența“.

Adevărate popasuri poetice în satul de altădată și în lumea copilăriei sunt și poeziile – scrise, parcă intenționat, în vers clasic – *Rurală, Cântec de orb, De ziua ta copile* sau admirabila cronică a obiceiurilor de altădată din poezia *Crăciun de demult*, singura din carte care are o dedicație: „părinților mei, prea devreme plecați în lumea celor drepti“. De la seara de ajun, când „fierb sarmalele-n ceaun / învelite în foi de varză / focul viu să nu le arză“, până la cozonacul adus de mamă, țiuca fiartă de tată, gutuia din fereastră, care „o poveste stă să spuie“ și colindătorii care aduc „vestea cea mare“, toate sunt parte din povestea unor vremuri care „au zburat, n-or să mai vie...“.

Alte poezii, precum *Generații pierdute, Suntem computere* sau *Poveste despre părinți copii și nepoți* relevă frământările poetului pentru toate câte au fost acoperite de trecerea timpului, în timp ce „valoarea de înlocuire“ pare una artificială și efemeră, mereu în schimbare și mereu în tendința de abandonare a sentimentelor umane în favoarea unor iluzii practice.

Poezia lui Nicolae Tăulescu este, în multe dintre versurile sale, încărcată „de nostalgiile tinereții“, dar este, în cartea *Întoarcerea la cuvinte*, și o panoplie a frământărilor pe care o conștiință civică atentă le are în vârtejul tot mai încărcat de pericole al vremii contemporane.

Cuvintele sunt pentru poet materialul inefabil prin care se înalță imnuri pentru raiul cu înflorite rodii, sunt piesele de pe o invizibilă tablă de șah pe care sufletele se așează la taifas. În cuvinte își găsesc esențializarea și rosturile tot și toate câte sunt pe pământ și în ceruri, iar reîntoarcerea la ele poate fi modul retrăirii, de către un „suflet inocent și blând“, a celor mai trecătoare dintre „întâmplările“ vieții – tinerețe, iubiri, speranțe, inevitabile frământări ori iluzorii împliniri. Din toate rămân cuvintele, rămâne povestea și fiecare poveste unicat devine fărâma din *Marea poveste*.

Dan Ionescu

FASCINAȚIA NATURII

Pentru a sublinia dubla pasiune, lirica și pescuitul, George Ceaușu construiește o analogie subtilă cu figura mitologică a lui Ulise. Diferențele dintre el și eroul odiseic sunt prezentate cu un umor fin, care îmbină autoironia cu meditația asupra condiției umane. Prima dintre acestea evidențiază absența unei Penelope care să-l aștepte: „Ulise... / Era așteptat de Penelopa! // Pe mine nu m-așteaptă nicio divă” (*Drumuri*). A doua diferență, inspirată din alegoria baladei *Miorița*, anticipează un final spiritual, în care traseul existențial capătă o dimensiune cosmică:

„La capătul călătoriei mele
Și după ani de zbucium, în derivă –
Porni-voi pe-un alt drum croit prin stele!”.

Deși decalajele inițiale par a constitui dezavantaje în comparație cu legendarul Ulise, finalul poemului răstoarnă această perspectivă. Poetul clamează un avantaj esențial, de ordin spiritual: singurătatea lui este împărtășită doar de Dumnezeu („eu... / Îl am companion pe Dumnezeu!”).

Într-o notă de promisiune către cititori, poetul evocă posibilitatea unei mărturii din tărâmul lui Hades:

„De n-o să-mi fie bine, dau de veste,
C-am să revin în ale voastre vise,
Iar de am chipul trist, e clar că mi-este
La fel de greu cum i-a fost lui Ulise
În drumul spre Itaca”.

A doua făgăduială impresionează prin anvergură și accentuează capacitatea poemului de a păstra intacte elementele acvatice, fundamentale pentru echilibrul planetei:

„Am să-nchid într-un poem
Toate dorurile mele,
Toată viața de boem
Trăită prin cafenele!”

Și la voia întâmplării
N-am să las nimic pe-afară,
Chiar și valurile mării
Le-nchid într-o călimară”.

(*Gândul meu, talan bătrân*).

„Talanul”, această metaforă autoironică a gândului, capătă, în concepția poetului, consistența subtilă a lacrimii, simbol ambivalent al durerii și bucuriei. Atmosfera textului, meticuloasă închegată în marginea universului liric al lui François Villon, împrumută tonalitatea elegiacă a nostalgiei, subliniind în mod rafinat tensiunea dintre efemer și etern, caracteristică meditației poetice medievale:

„Nici gândul, un talan murg
Nu îl las stingher prin iarbă
Și cu lacrimi care-mi curg...
O să-l priponesc în barbă!”.

Natura întruchipează capacitatea de a îmbrățișa ciclicitatea anotimpurilor și de a oferi un spectacol neîntrerupt al metamorfozei și regenerării. Poetul, însă, refuză o contemplare pasivă a acestui tablou, proiectând asupra peisajului o dimensiune mitologică și personalizată, prin imaginarea unei divinități protectoare — „Muma-Pădurii” — care, în chip de „doamnă”, devine stăpâna unui castel feeric, străjuit de un iaz cu nuferi. În această viziune impregnată de fior romantic și sensibilitate simbolistă, conexiunea afectivă dintre poet și natură se intensifică prin prezența nuferilor, a căror energie vitalizantă insuflă bucurie oricărui inițiat în acest univers vegetal sacralizat:

„În armonie cu natura
Trăiesc de mic și o duc bine
Și îi iubesc coloratura
În orice anotimp ce vine...

Din primăvară până-n toamnă
Mă pierd prin pădurea pastel
Și-unde, Muma Pădurii-o doamnă
Deține un frumos castel.

Pe lângă el e-un iaz cu nuferi
Ce au și o proprietate:
De ești neliniștit și suferi
Te vindecă de anxietate!” (*Pastel*)

Poetul își asumă, în egală măsură, rolul de martor privilegiat al măreției pădurii, al cărei spectacol grandios devine obiectul unei contemplații profund estetice și existențiale. Mărturia lui subliniază vitalitatea inexorabilă a naturii, care nu cunoaște starea de agonie și se afirmă printr-o cromatică proteică și încântătoare, capabilă să captiveze privirea și spiritul.

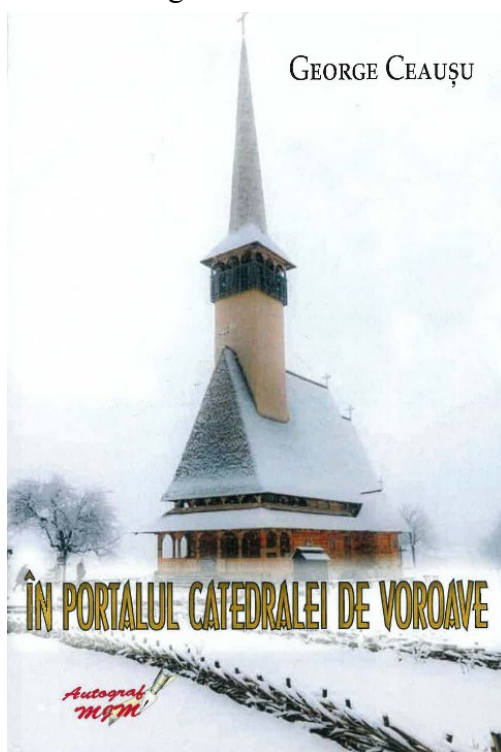
În această perspectivă, pădurea devine un sanctuar terapeutic, un spațiu sacru care asigură echilibrul interior al vizitatorului și se configurează drept un remediu ontologic împotriva angoaselor existențiale. Poezia lui George Ceașu reflectă o legătură strânsă și longevivă cu mediul înconjurător.

Titlul „În portalul catedralei cu voroave” poate fi interpretat ca o invitație poetică la o experiență simbolică, în care elementele sacre și cele profane se întâlnesc într-un spațiu de revelație. Portalul catedralei sugerează un loc de trecere,

un prag între lumi — cea materială și cea spirituală, indicând apropierea de o dimensiune sacră, de introspecție sau de înălțare spirituală.

Cuvântul „voroave”, cu formă arhaică și semnificații care trimit la povești, cuvinte sau diverse învățături, adaugă o notă de intimitate și de tradiție orală. Titlul poate fi perceput ca o metaforă a actului poetic în sine: poetul, aflat în pragul unui sanctuar, cu precădere natura pe care o explorează cu neostoită încântare, transformă vorbele în ritualuri sacre, în construcții care apropie cititorul de esența vieții.

Prin arta de a transforma cotidianul în imagini și metafore inedite, George Ceașu reînnoiește limbajul poetic. Prin fiecare vers, autorul ne invită să recunoaștem frumusețea în efemer și să înțelegem profunditatea transformării. Dialogul între om și Dumnezeu adaugă o dimensiune transcendentă acestei lirici, în care figura divinității apare ca un ghid în mijlocul tumultului existențial.

Gheorghe Truță

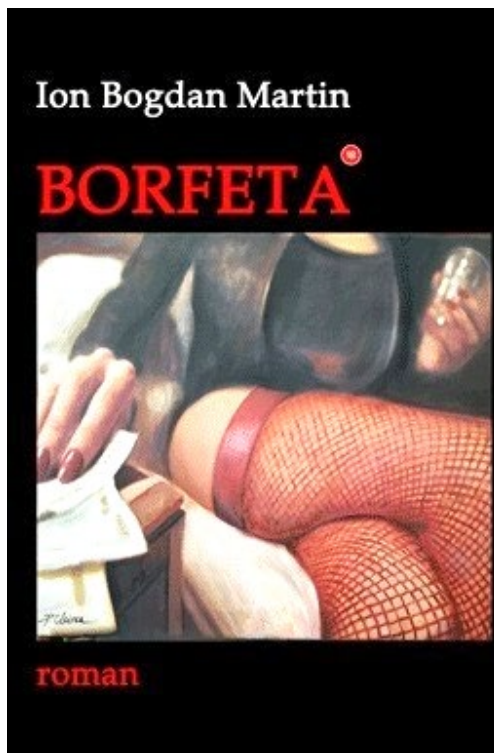
O JOIȚICĂ ÎN CHILOȚI DE TABLĂ

În condițiile în care Teatrul românesc, benevol și bine împins de la spate, și-a luat un lung moment de respiro, adică i s-a luat nobila respirație, dată, prin vremi, de un Caragiale, Caramitru și alți corifei, unul dintre cei mai promițători dramaturgi contemporani, în speță Ion Bogdan Martin, pune deoparte, sperăm că doar pentru puțină vreme, greul ham dramaturgic, ce cu vrednicie îl poartă în spate de câteva decenii, și adastă, cu arme și bagaje, în largă și contemporan arida câmpie a Romanului, aducându-ne în față un savuros tom numit **Borfeta** (Editura Ararat, București, 2023). Propriu-zis, despărțirea nu e totală, cu atât mai puțin definitivă, căci impetuosul dramaturg Ion Bogdan Martin vine pe noul târâm cu tot arsenalul dramatic și dramaturgic, dulcea povară. Astfel, episoadele narrative din romanul **Borfeta** par, la o analiză mai atentă și bine documentată prin cunoașterea operei dramaturgice a autorului, scene dintr-o tragi-comedie, având în prim-plan o ființă deopotrivă abulică și impetuoasă, numită Joița, care, nu doar prin sonoritățile numelui, dar și prin lexic și comportament, amintesc flagrant de profilul ineluctabil al nemuritoarei coana Joițica din la fel de nemuritoare "O scrisoare pierdută". În fapt, Joița ne pare a fi aceeași Joițică a și mai celebrului dramaturg național, cu un plus de naivitate și fără stăruința de a afla ce i se întâmplă. Așa, învelită în chiloți de tablă... ca să dea bine la galerie!... ținând-o de marginea sutienului brodat cu flori de păpădie, distinsul nostru autor ne-o poartă prin față pe mai bine de două sute de pagini, trecând-o

printre furcile ne-caudine a cel puțin două epoci numite emfatic "comunism" și "capitalism", între care, pare a ne spune autorul din spatele cortinei, cel puțin din punct de vedere al unei umanități de la firul ierbii, n-ar fi mare diferență... teză care străbate de la un capăt la altul întreg romanul. Această întreprindere ușor naturalistă, de a prevala în panoplia unei ființe, în speță a unei femei, lexicul dar și comportamentul ușor subuman de "borfeta", incumbă, din punct de vedere auctorial, inevitabil, și o doză de cruzime, dar artisticul prevalează asupra umanului, așa cum o demonstrează marile figuri ale artei, de la Michelangelo, la Caragiale. Așadar, Joița, bine ambalată în chiloții de tablă, care n-o pot apăra de vârtejurile unor epoci între care a căzut, cu sau fără voie... că doar n-a întrebat-o

nimeni!... ca o castană între dinții unui tocător de carne, străbate cu aferenta voioșie, dată de cuvenita naivitate, epoci concrete, nemiloase dar, din punct de vedere artistic, ofertante și pline de umor. Peisajul este unul de maximă, intens căutată, veridicitate, deseori jaloanele, printre care, la o anumită distanță, desigur, sunt de o concretețe desăvârșită, Ceaușescu, Gheorghiu-Dej și alte instituții bine-cunoscute în epocă, precum Europa liberă sau Vocea Americii, însă și figuri contemporane, precum un Iliescu... și repere ale spiritualității românești: "Marin Preda, Sorescu, Nichita,

Gellu Naum, Petru Dimitriu... la Noica, Pillat... și alții" până la Gil Dobrică, Halep, Deep Purple ... pe care autorul îi aglutinează în narațiune pur referențial sau chiar participativ, cu intenția clară de a da relief autentic narațiunii. În numeroasele note de subsol, aflăm amănunte absolut veridice despre, de pildă: "Cornel Chiriac (n. Ionel Corneliu Chiriac, 9 mai 1942, județul interbelic Cetatea Albă, Basarabia, azi Ucraina- d. 4 spre 5 martie 1975, Munchen) a fost jurnalist român"... exhaustiv, pe o jumătate de pagină! Întreg romanul este o savuroasă satiră, nu neapărat la adresa racilelor unor epoci mai mult sau mai puțin trecute, dar și un continuu râs înecat

într-o disperare asupra condiției de a fi om... și mai ales român! Astfel încât, avertismentul scriitorului Ștefan Dimitriu din prefața romanului, care mai întâi observă că: ”**Borfeta** este un savuros roman de moravuri, cu tușe groase, cu personaje memorabile, cu scene tari, cu o sexualitate turbată și explicită, un roman captivant, lipsit de ipocrizie, oglindă fidelă a epocii noastre sărită din toate balamalele:” apoi că... ”Înainte de toate, cititorul trebuie avertizat asupra unui risc major pe care și-l poate asuma citind această carte: acela de a muri de răs!” Da, putem râde citind romanul lui Ion Bogdan Martin, dar râsul ne îngheață pe buze, căci, ne spune tot distinsul Ștefan Dimitriu: ”Meritul lui Ion Bogdan Martin este acela de a ne fi pus în față

această oglindă care, pentru a ne mai îndulci contururile, ne deformează în chip voit...” Așadar... Putem râde cu toată fața și cu tot sufletul... de noi înșine?! Cine poate răspunde la această întrebare să sune la numărul... n-i-m-i-c!

Scrisă cu aplomb, cu talent clar de povestitor, **Borfeta** aduce în prim-planul literaturii românești contemporane un prozator adevărat, de incontestabil talent. Însă... prin ciucurii cortinei se poate vedea profilul viguros al dramaturgului Ion Bogdan Martin. **Borfeta** lui Ion Bogdan Martin pare ieșită din franjurii unui Decameron contemporan unde, sub masca îngăduinței, virtuților sucombate în exces ale unor idealuri mistico-divine și a unor ghirlande cu tricolor, zace doar reflexul unei pierzării anunțate.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Lucian Alexiu, Ion Cristofor și George Vulturescu

Ana Ocoleanu

REGINELE
FILOSOFIEI

Prezenta lucrare este un volum colectiv coordonat de Rebecca Buxton și Lisa Whiting care însumează 20 de medalioane portret ale celor mai reprezentative femei filosof din istorie, începând cu Diotima din Mantinea, celebra preoteasă care apare în dialogul *Banchetul* al lui Platon și sfârșind cu Azizah Y. Al-Hibri, o gânditoare contemporană de religie islamică din Statele Unite.

Titlul lucrării trimite la concluzia la care ajunge Platon în dialogul *Republica*, conform căreia filosofii ar fi singurii în măsură să guverneze armonios un oraș-stat, meritând pe bună dreptate denumirea de „filosofi-regi”. În conformitate cu ceea ce Platon afirmă în același dialog, că unele femei inteligente și talentate ar fi capabile să conducă cetatea alături de bărbați, s-ar cuveni ca acestea să fie numite atunci „regine ale filosofiei”. Propriu-zis, avem în această carte douăzeci de portrete de astfel de „regine ale filosofiei” din toate timpurile, fiecare dintre acestea fiind elaborate de o altă autoare, la rândul său cu preocupări filosofice.

În introducere, cele două coordonatoare subliniază faptul că filosofia a fost în trecut slab reprezentată de către femei, nu numai în privința celor care citeau sau se îndeletniceau cu filosofia, dar și la nivel universitar. Nici pe vremea când cele două autoare ale cărții au studiat, la rândul lor, filosofia, nu mai departe de secolul XX, nu prea existau în sistemul universitar profesori femei, iar „canonul filosofic” după care li se preda filosofia era alcătuit exclusiv din filosofi bărbați precum Platon, Aristotel, Descartes, Home, Kant sau Hegel.

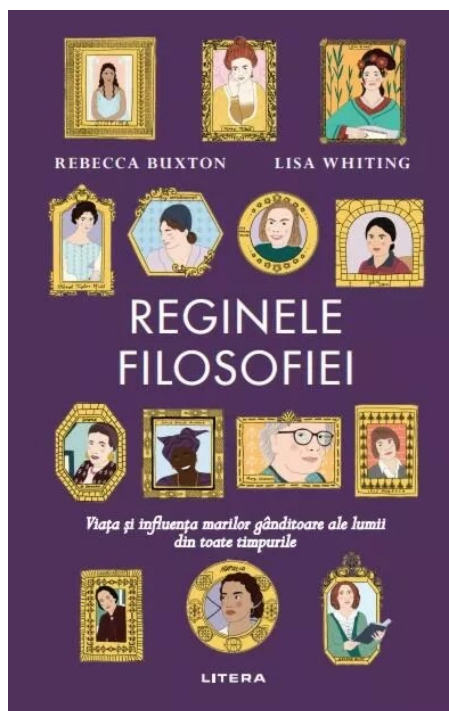
O altă constatare a celor două editoare vizează nedreptatea făcută femeilor în diverse istorii sau antologii ale filosofiei, unele chiar recente, în care acestea sunt amintite doar în treacăt sau chiar trecute cu vederea. Autoarele nu menționează însă faptul că deja în 1620 Gilles Ménage publică o carte cu titlul *Historia mulierum philosopharum*, care se dorea o versiune feminină a cunoscutei lucrări a lui Diogene Laertios *Despre viețile și doctrinele filosofilor*.

Lucrarea de față debutează cu prezentarea Diotimei din Mantinea (cca. 400 î. H.), care apare în dialogul *Banchetul* al lui Platon și despre care Socrate spunea că era „înțeleaptă, filosoasă și preoteasă” și că l-a introdus în „filosofia iubirii” prezentându-i teoria frumosului și învățându-l care sunt cele șase trepte ale iubirii, de la iubirea pentru un trup la contemplarea transcendentă a Frumuseții.

O altă filosoasă cunoscută ce apare în paginile volumului este celebra Hypatia din Alexandria (cca. 350 -415), profesoară de filosofie în *Museum*-ul care aduna studenți din toate colțurile lumii ca să învețe în eruditul oraș. Deși nu s-a păstrat niciun text scris de Hypatia, în scrisorile discipolului ei Synesius din Cyrene, acesta își exprimă întreaga admirație față de personalitatea ei, numind-o „mamă și soră și profesor și binefăcătoare”. Din scrierile lui Damascius, ultimul reprezentant cunoscut la Academia plato-

niciene ateniene, reiese că Hypatia, purtând toga simplă de filosof, mergea prin cetatea alexandrină predând pe Platon, Aristotel, dar și alți filosofi celor care erau doritori să asculte. Deși păgână, Hypatia avea și studenți creștini. Notorietatea ei atât în rândurile academice, cât și în cele ale politicianilor vremii au plasat-o totodată într-o poziție extrem de incomodă, ceea ce a dus la tragicul ei sfârșit.

În carte sunt cuprinse câteva autoare care sunt cunoscute mai mult pe plan literar decât pe cel filosofic. Este vorba despre George Eliot (1819-1890), pseudonimul literar al lui Mary Anne Evans, Iris Murdoch sau Simone de Beauvoir.

Accesibilă publicului românesc prin traducerea romanelor sale, George Eliot a fost totodată și o mare iubitoare de filosofie, în special a filosofiei lui Spinoza sau a lui Feuerbach, pe care i-a și tradus din limba latină, respectiv germană în limba engleză. Neavând voie să învețe la o universitate de prestigiu din Anglia, deoarece femeile nu erau încă acceptate la acea vreme, viitoarea scriitoare George Elliot a ucenicit de una singură în domeniul arid al filosofiei. Pasiunea pentru filosofie se reflectă și în romanele ei care cuprind reflecții filosofice sau trimiteri la filosofie, iar eroii acestora se confruntă cu situații etice și psihologice, ceea ce o plasează pe George Eliot într-un context aparte față de ceilalți romancieri din vremea ei.

O altă scriitoare, tot din spațiul englez, prezentă în volum este Iris Murdoch, care, fiind mai tânără decât George Eliot, a avut șansa de a studia într-o universitate și, prin urmare, s-a putut forma în domeniul eticii, și chiar a predat filosofie la Universitatea Oxford între anii 1948 și 1963. Deși succesul ei literar l-a depășit pe acela al filosoafei, trebuie menționat faptul că, în preajma celui de-al doilea Război Mondial, Iris Murdoch a făcut parte dintr-un grup de patru filosoafe, formând în acest mod o „școală filosofică exclusiv feminină”, un caz unic și nemaîntâlnit în istoria gândirii. Din acest grup insolit de filosoafe mai făceau parte Philippa Foot, Mary Midley și Elisabeth Anscombe, ultimele două fiind prezente în volumul de față. În dubla ei calitate, de filosofă și romancieră, Iris Murdoch împacă atât filosofia morală, cât și ficțiunea narativă, afirmând că, deși ambele sunt diferite, subiectul este același, adică natura umană și modul în care aceasta funcționează.

Simone de Beauvoir, cunoscuta feministă și partenera de viață a lui Jean Paul Sartre, s-a făcut remarcată încă din anul 1949, când a publicat volumul *Al doilea sex*, una dintre cele mai bine vândute cărți din istoria filosofiei. A fost atrasă de filosofia existențialistă și de problematica libertății, care apar atât în romanele ei, cât și în lucrările filosofice. Într-o manieră care o apropie întrucâtva de filosoafa de origine germană Hannah Arendt, cea din *Vita activa*, Simone de Beauvoir consideră că omul trebuie să acționeze pentru a deveni una din multiplele posibilități care-i stau înaintea, în devenirea lui continuă în timp fiind definit tocmai de aceste acțiuni ale sale.

O caracteristică aparte a volumului este dată de prezența în paginile cărții a mai multor filosoafe din afara spațiului european, din diferite epoci culturale și istorice. Este vorba despre Ban Zhao din perioada Chinei antice, despre Shalini Sinha din Cașmirul medieval, despre africana contemporană Sophie Bosedu Oluwole sau afro-americancele Angela Davis, născută în anul 1944 sau mai tânără Anita L. Allen, născută în anul 1953.

Volumul cuprinde la final o bibliografie suplimentară pentru fiecare filosofă prezentată în carte, precum și o listă alfabetică a celor mai cunoscute gânditoare din istorie.

Deși în istoria gândirii numărul celor care s-au îndeletnicit sau au profesat în domeniul filosofiei este mult mai mic în comparație cu cel al bărbaților, au existat de-a lungul anilor câteva figuri feminine care și-au adus substanțial contribuția la îmbogățirea bagajului filosofic. Volumul de față este o mărturie în acest sens.

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

Albinel Firescu,
Mihaela Albu și Viorel Surdoiu

*Rodica Pospai
Păvălan*

DIN AGENDA CULTURALĂ CRAIOVEANĂ

Ca de fiecare dată, începutul de an, după sărbătorile religioase și laice ale perioadei, este marcat de manifestările dedicate Zilei Culturii Naționale, 15 ianuarie, ca un omagiu adus poetului născut la această dată, Mihai Eminescu. Menționăm, la începutul agendei noastre, câteva dintre acestea.

*

Simpozionul „Mihai Eminescu – un mit, o istorie, o epopee”, 14 ianuarie 2025. S-a desfășurat la Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, organizat de Marea Lojă Națională din România și Academia Internațională „Mihai Eminescu”. Remarcabile personalități culturale, nu numai craiovene, au susținut – cu prezență în sală, online sau prin reprezentanți – valoroase comunicări științifice: Cătălin Bordenianu, *Reformă și contrareformă în cultura română de astăzi*; Ion Deaconescu, *Mihai Eminescu – Unul erau toate și totul era una*; Lucian Din-

dirică, *Proza lui Eminescu. Deschideri spre universalitate*; Cristina Gelep, *Mihai Eminescu – Sondarea „universului plutonic”*; Mihai Firică, *Jurnalistica eminesciană, mereu contemporană*; Dan Ionescu, *Dimensiunea imemorială a timpului în imaginarul eminescian*; Cristian Isvoranu, *Ideea de Dumnezeu în poezia lui Eminescu*; Irina și Răzvan Lupu, *Eminescu precursor al astrofizicii*; Algul Kemelbaeva, *Doi din aceeași dimensiune a timpului: Abai și Eminescu*; Dante Maffia, *Poezia lui Eminescu*; Tudor Nedelcea, *Suprema întâlnire a genilor: Eminescu și Theodor Aman*; Mircea Pospai, *De la jurnalismul lui Eminescu la cel contemporan*; Cristi Spulbăr, *Abordări economice în gândirea lui Eminescu*.

*

Vernisajul expoziției „SUFLET – POEZIE – FOTOGRAFIE”, 14 ianuarie, la Muzeul Cărții și Exilului Românesc. Organizată sub patronajul Primăriei Craiova, Asociației Artiștilor Fotografi din România și Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala „Tudor Arghezi” Dolj, expoziția a reunit artiști fotografi din Craiova, din țară și din străinătate. O notă distinctă merită acordată studenților de la Departamentul de Cinematografie, Fotografie și Media din cadrul Universității din Craiova. Recitaluri muzicale și de poezie au fost susținute de artiști de la Teatrul Național „Marin Sorescu”, Teatrul de Operă și Filarmonica din Craiova.

*

Conferința cu tema „Ziua Principatelor Unite – semnificații și consecințe”, 22 ianuarie. Susținută de prof. univ. dr. Sorin Liviu Damean, decan al Facultății de Științe Sociale a Universității din Craiova. În prezența a numeroși studenți, cadre didactice, cercetători, oameni de cultură craioveni, ziariști – cunoscutul istoric a subliniat semnificațiile zilei de 24 ianuarie 1959, când, prin dubla alegere a domnitorului Alexandru Ioan Cuza, a fost realizată unirea Principatelor Române Moldova și Țara Românească.

*

Lansări de cărți. Din multitudinea de volume care au fost prezentate publicului în ultima perioadă, menționăm câteva: **Camelia Radulian**, *Tango în oglinzi*, Muzeul de Artă, 30 ianuarie. Au vorbit despre carte: Mihaela Albu, Nina Corcinschi, Mihai Ene, Carmen Făgețeanu, Toma Grigorie și Ovidiu Șimonca. **Adrian Cioroianu**, *Noul Război Mondial al vechilor orgolii*, Foaie-

rul Teatrului Național, 31 ianuarie. Au prezentat cartea: Camelia Radulian, Nicolae Coande și Ovidiu Șimonca. **Varujan Vosganian, *Dublu autoportret – memoria unei zile***, Biblioteca „Alexandru și Aristia Aman”, 3 februarie. Lansarea cărții a fost precedată de conferința autorului intitulată *Condiția de a fi liber*, apoi volumul a fost prezentat de Mihai Fircă, președintele Filialei Oltenia a Uniunii Scriitorilor. Actorul Angel Rababoc a recitat poezii semnate de Varujan Vosganian.

Aspect din expoziția „Dava getică de la Săpata”

*

Activități pentru elevi. Din inițiativa președintelui Filialei Oltenia a Uniunii Scriitorilor, poetul Mihai Fircă, prilejuit de „Ziua Lecturii” (15 ianuarie), în mai multe școli craiovene au avut loc întâlniri ale elevilor cu poeți și prozatori contemporani. „Cercul micilor jurnaliști”, de la Palatul Copiilor din Craiova a avut ca invitat, în ziua de 14 februarie, pe scriitorul și jurnalistul Mircea Pospai, președinte de onoare al Filialei „Tudor Arghezi” Craiova a Uniunii Ziariștilor.

LANSARE DE CARTE
ȘI SESIUNE DE AUTOGRAFE

Adrian Cioroianu
Noul Război Mondial al vechilor orgolii

INVITAȚII:
**Camelia Radulian,
Nicolae Coande,
Ovidiu Șimonca**

Vineri, 31 ianuarie, ora 17.00
Teatrul Național „Marin Sorescu” Craiova

teatrul național
„marin sorescu”
CRAIOVA

curtea veche
publishing

La conferința și lansarea cărții semnată de Varujan Vosganian

*

Expoziția temporară „Dava Getică de la Săpata”, a fost vernisată la Muzeul Olteniei (14 februarie) și cuprinde materiale rezultate din săpăturile arheologice în anii 2023-2024, din așezarea getică de secolele II-I a.Chr. Custozii: dr. Dorel Bondoc și dr. Ileana Filip.

Întâlnire cu micii jurnaliști, la Palatul Copiilor Craiova

*

Ziua națională „Constantin Brâncuși” a fost marcată printr-o amplă paletă de evenimente, desfășurate la mai multe instituții craiovene de cultură. Spicuum dintre acestea. **Spectacolul lectură *Brâncuși împotriva Statelor Unite***, pe data de 19 februarie, la Teatrul Național „Marin Sorescu”. Este evocat istoricul proces pe care sculptorul român l-a intentat statului american, în 1928, după ce autoritățile vamale ale acestui stat au refuzat să recunoască *Pasărea în spațiu* drept

opera de artă, impunându-i taxe vamale ca pentru un obiect obișnuit. Spectacolul se bazează pe textul francezului *Éric Vigner*, tradus de *George Banu*, iar regia și coordonarea proiectului sunt semnate de *Hariclea Nicolau*. **Concertul extraordinar „Pasărea măiastră”**, susținut de Filarmonica Oltenia, s-a desfășurat în aceeași zi, tot la Teatrul Național. Eu evoluat pe scenă violonistul *Adrian Naidin* și soprana *Irina Baianț*, alături de orchestra simfonică a filarmonicii, sub bagheta dirijorului *Radu Zaharia* și în regia lui *Laurențiu Tudor*. Prezentarea piesei de teatru **Șurubul de teasc** și vernisajul expoziției **Brâncuși și Avangarda din România**, ambele la „Centrul Constantin Brâncuși”, în ziua de 19 februarie. Piesa reconstituie atmosfera din atelierul parizian al sculptorului. Rolul lui *Constantin Brâncuși* a fost interpretat de actorul *Corneliu Jipa* de la Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște. Actrița *Oana Marcu* a interpretat rolul Mariei Tănase, iar actorul *Laurențiu Stratan* pe cel al lui *Nicolae Titulescu*. Expoziția menționată îl are curator pe *Cătălin Davidescu* și a rămas deschisă timp de o lună. La Biblioteca județeană „Alexandru și Aristia Aman” a avut loc o suită de manifestări, dintre care amintim: **Expoziția de carte „Brâncuși – omul și artistul”**, 17-21 februarie; **Atelier interactiv și jocuri educative „Să-l descoperim pe Brâncuși”**, 17 februarie; **Atelier educativ „Despre Brâncuși în cuvinte și imagini”**, 17, 18 și 19 februarie; **Expoziția de pictură** a membrilor Cenaclului artiștilor plastici craioveni „Constantin Brâncuși”; **Dezbaterea „Forme, Concepte și Sincronism în Opera lui Constantin Brâncuși”**, **Expoziția „Constantin Brâncuși în Colecțiile Muzeului Cărții și Exilului Românesc”** și **Workshop-ul artistic omagial „Abordări și Dimensiuni Contemporane ale Operei lui Brâncuși”** au fost găzduite de Muzeul Cărții și Exilului Românesc, în zilele de 18 și 19 februarie.

La Craiova, simbolul omagierii marelui sculptor

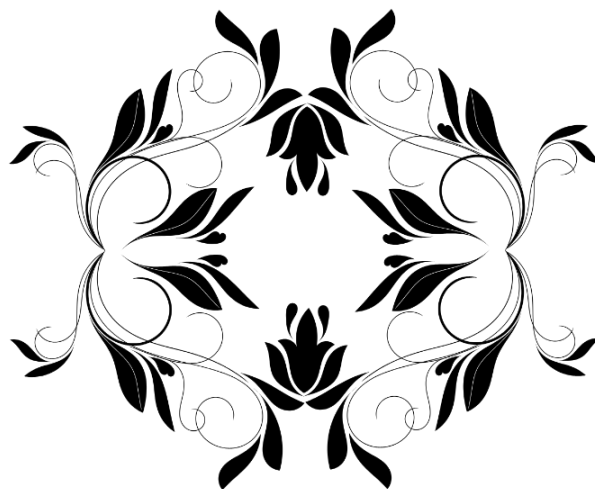
*

Omagiu lui Marin Sorescu, 20 februarie, Biblioteca „Alexandru și Aristia Aman”. Manifestare complexă, în cadrul căreia au fost evocate aspecte din opera și viața marelui poet născut la Bulzești, urmată de lansarea cărților *Omul, punte frântă și cădere spre niciunde*, de *Nicolae Bălașa* și *Desculț prin lumină*, de *Beatrice Silvia Sorescu*. Manifestarea, moderată de prof. univ. dr. *Gabriela Păsărin*, s-a bucurat de prezența doamnei *Lia Olguța Vasilescu*, primarul Craiovei și a distinsului actor *Emil Boroghină*. Au rostit alocuțiuni *Tudor Nedelcea*, *Mircea Pospai*, *Ion Jianu*, *Nicolae Marinescu*, *Radu Ionete*, *Ionuț Pătularu*, *Cătălin Ghițuleasa* și *Dumitru Sârghie*.

Cu prețuire, în memoria lui Marin Sorescu

Notă: Informațiile și fotografiile incluse în prezentul material sunt din prezențe directe la manifestări, de la organizatori sau participanți, precum și din mediul online.

*Iolanda Mănescu***SHAKESPEARE
HUB**

Festivalul Internațional Shakespeare de la Craiova este unul dintre cele mai importante evenimente culturale ale orașului. Cu o istorie solidă, începută cu peste treizeci de ani în urmă, acesta s-a dezvoltat în timp, devenind renumit nu doar pe plan național, ci și internațional.

Desfășurat în prezent o dată la doi ani (știut fiind faptul că până în anul 2006 avea loc din trei în trei ani) sunt perspective promițătoare ca perioada dintre festivaluri să se reducă la un an.

Între timp însă, Shakespeare rămâne mereu în inimile tuturor la Craiova. Pe scena mare a Naționalului se bucură de fiecare dată de un public numeros, desigur, „Hamlet” regizat de cel mai vechi colaborator internațional al Festivalului, Declan Donnellan, cel care a deschis, cu strălucire, în 1994, prima ediție, împreună cu compania sa Cheek by Jowl. Teatrul Național programează frecvent spectacolul „Atena 5”, al companiei Tipografia, pe scena sa Atelier, iar spectacolul „Caliban și vrăjitoarea”, realizat în colaborare cu trupa Giuvlipen, la sala I.D.Sîrbu. Ambele au făcut parte din Festival în 2024, alături de multe alte realizări ale oamenilor Craiovei, fie studenți, actori la început de drum, aspiranți sau, pur și simplu, pasionați de teatru și de Shakespeare.

Pregătirile legate de următoarea ediție au început deja și se manifestă în diverse moduri. În această efervescență s-a inaugurat, anul acesta, pe 23 ianuarie, un nou sediu al Fundației Shakespeare, un spațiu generos cu multe funcții. Sala – ofertantă atât ca poziție fiind amplasată nu întâmplător lângă două instituții prestigioase de învățământ, Colegiul Național Carol I și Colegiul Național Elena Cuza, cât și ca versatilitate având în incintă, pe lângă spațiul desfășurării diverselor evenimente, și o stilată cafenea-librărie cu multe cărți privitoare la Shakespeare (cum altfel!) – dispune și de o scenă potrivită atât pentru mini-spectacole sau pentru recitaluri, cât și ca, de ce nu?, estradă sau, posibil, pedestal. Entuziaștii care au depus toate eforturile pentru a amenaja hub-ul Shakespeare (între aceștia am remarcat

chiar actori punând umărul plini de însuflețire, de exemplu Mircea Mogoșeanu, Cătălin Vieru, Ana-Maria Cratiță, Cătălin Miculeasa, dar și alți reprezentanți ai echipei organizatoare a Festivalului cum ar fi talentata Denisa Neațu, autoare, printre altele, a programelor de sală și afișelor unora dintre evenimentele de marcă ale Teatrului) și-au întâmpinat apoi cu emoție și deferență oaspeții de seamă care au participat la deschidere. Alături de ei, îndatoritor, atent, zâmbitor, un adevărat succesor al fondatorului Festivalului, Emil Boroghină, s-a aflat actualul președinte, Vlad Drăgulescu. Hub-ul Shakespeare este gândit să găzduiască expoziții, manifestări literare, spectacole, recitaluri, ateliere de teatru, experimente, proiecții, lecturi, instalații, conferințe, întruniri, toate dedicate celui mai mare dramaturg al omenirii, William Shakespeare, despre care s-a spus adesea, pe drept cuvânt, că este cu adevărat acasă în orașul Craiova.

Seara deschiderii noului punct cultural, SHAKESPEARE HUB - centru de creație și cercetare, a avut o dublă semnificație. Pe lângă expoziția de afișe legate de recitalurile shakespeareiene susținute de Emil Boroghină la Festivalurile Shakespeare de la Craiova, Erevan, Gyula și Gdansk sau în turnee la New York, Montreal, Quebec, Ottawa, Toronto etc – printre ele aflându-se, la loc de cinste, afișul Omagialului Shakespeare când actorul a prezentat pentru prima dată, în 22 aprilie 1974, recitalul „A fi sau a nu fi” (numit în prezent „Recitindu-l pe Shakespeare”), eveniment prefăcut de Prof. universitar Ion Zamfirescu, autorul monumentalei lucrări „Istoria universală a teatrului” – a avut loc și sărbătorirea unei vârste frumoase a fondatorului Festivalului Internațional Shakespeare, Emil Boroghină, într-un cadru cald, prietenesc, plin de sentimente de dragoste și admirație, la care au fost prezenți, printre alți invitați apropiați, reprezentanta UNITER, Vicepreședinte Aura Corbeanu, și reprezentata Asociației Europene de Cercetare Shakespeare, ES-RA, Prof. Nicoleta Cinpoș de la Universitatea din Worcester. Neobositul și împătimitul de Shakespeare Emil Boroghină, a oferit asistenței recitalul său „Recitindu-l pe Shakespeare”, uimind și încântând din nou prin dedicare, claritate și memorie prodigioase, construite în zeci de ani de lectură, selectare, și, mai presus de toate, vastă cultură. În convorbirile purtate cu domnia sa, acesta ni se confesează uneori spunând că nu se lasă afectat niciodată de întâmplări neprevăzute, de lungile călătorii cu trenul sau avionul pe care le face ca să

participe la jurii, consfătuiri, recitaluri prezentate în țară și în străinătate etc. Emil Boroghina recită în gând unul sau altul din poemele, monoloagele, piesele care îi populează lumea interioară. Seara inaugurală a Centrului Shakespeare, un spațiu plin de promisiuni, s-a încheiat frumos cu asistența cântând tradiționalul „La mulți ani” sărbătoritului alături de tortul surpriză.

Odată deschis, hub-ul Shakespeare și-a și început activitatea cu manifestări interesante, pline de originalitate, care implică categorii diverse de participanți, confirmând o dată în plus deviza deja consacrată: „Comunitățile construiesc festivaluri”, adesea invocată de creatorul ei, președintele Vlad Drăgulescu. Astfel, a avut loc un prim atelier de sonete inspirate din opera lui William Shakespeare organizat de clubul POT, coordonat de poeta Ana Andrei, atelier care a fost urmat, pe 14 februarie, de o invitație mai puțin protocolară: „Bună, iubito! Te scot la un monolog? Fac cinste...”. Ineditul eveniment a sărbătorit ziua Sfântului Valentin, (evocată de altminteri și în opera shakespeariană), sub forma unei tratații la care mesenii erau spectatorii, iar chelnerii, actorii Teatrului Național Teodora

Bălan, Mircea Mogoșeanu și Cătălin Vieru (pentru modul în care au interpretat rolurile aș zice adevărați chefi!). Pe baza meniului prezentat ceremonios, cuprinzând antreu, fel principal și desert, publicul de la mese își putea alege un sonet, un monolog sau un fragment dintr-o piesă pe care cei trei le ofereau cu pasiune, cu talent și seriozitate. Cu siguranță, spectatorii care au avut privilegiul să fie serviți personal, au plecat încântați dar și interesați să meargă apoi la teatru, pentru un întreg festin.

Pregătirile pentru ediția viitoare a Festivalului Internațional Shakespeare cuprind și alte surprize care apar pe rând, pentru a atrage segmente cât mai extinse de spectatori. În urma unui casting organizat la teatru, un grup de entuziaști, care au fost deja selectați, vor porni cu „Caravana Shakespeare Peste Tot” prin țară, în cadrul unui „proiect de teatru mobil care va aduce teatrul și opera celui mai mare dramaturg mai aproape de comunitățile din 61 de localități”. Ambițiosul proiect, gândit de Vlad Drăgulescu, va cuprinde „3 evenimente în fiecare localitate: Atelier de teatru, Recital de sonete și Spectacol-colaj din dramaturgia shakespeariană”.

**O POZĂ CÂT
O MIE DE CUVINTE**

Menut Maximilian și Ion Mureșan

Mihaela Deaconu

SALONUL DRAMATURGILOR ROMÂNI DE PRETUTINDENI

Prima ediție a constituirii Bibliotecii de Dramaturgie „Doru Moțoc”

În perioada **12-15 iunie 2025**, la Rm. Vâlcea, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, în parteneriat cu Teatrul „Anton Pann” și Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Rm. Vâlcea, organizează **prima ediție a SALONULUI DRAMATURGILOR ROMÂNI DE PRETUTINDENI**, cuprinzând producția de carte de teatru a anilor 2000 – 2025, în contextul Festivalului Național de Dramaturgie ”Goana după fluturi”, ediția a XII-a, dedicat memoriei lui Bogdan Amaru, care se vor desfășura la Rm. Vâlcea și Tetoiu.

Salonul are drept scop promovarea și valorificarea dramaturgiei românești și este închinat memoriei dramaturgului vâlcean Doru Moțoc (n. 12 iunie 1939, Căineni, jud. Vâlcea, d. 6 decembrie 2023, București) care a influențat cultura și literatura română – în speță, dramaturgia, spectacologia și teatrologia – într-un mod benefic, profilându-se ca un ”personaj” cultural-literar inedit, un devotat slujitor al Thaliei, care a pus pasiune și a investit timp și energie în dezvoltarea și promovarea teatrului atât ca spectacol, cât și ca literatură dramatică! O inițiativă propusă în memoria scriitorului Doru Moțoc, om de cultură iubit și respectat, pentru care textul rămâne suveran iar „zborul” devine un elan lăuntric care trebuie să existe în fiecare dintre noi. Un semn de recunoaștere pentru dramaturgul care a propus și argumentat *teatrul imaginativ*, piesa fără didascalii, bazată pe adevărul că „la început a fost

cuvântul”, text lansat în premieră mondială, ca „un teatru al creativității și libertății nelimitate”, sămânța teatrului total al viitorului.

Ne vom simți onorați și îndatorați să putem sublinia contribuția tuturor instituțiilor de teatru, centrelor culturale din țară și din străinătate, dramaturgilor la constituirea **BIBLIOTECII DE DRAMATURGIE „DORU MOȚOC”**, la Rm. Vâlcea.

Rugăm pe toți cei implicați să ne expedieze, **până la data de 2 aprilie 2025**, prin colet poștal, cărțile și publicațiile de teatru pe care instituțiile, editurile, dramaturgii le-au editat în anii 2000-2025, sau să recomandați **dramaturgilor români de pretutindeni** să trimită volumele de autor sau antologiile de teatru, în dublu exemplar, pentru a fi expuse în cadrul **Salonului Dramaturgilor Români de Pretutindeni**. Volumele de teatru vor intra în Fondul de Carte ”DORU MOȚOC”.

Vă mulțumim anticipat pentru bunăvoința și generozitatea cu care vă alăturați efortului nostru de a constitui **FONDUL DE CARTE DE TEATRU ”DORU MOȚOC”**. Prin acest proiect vom reuși împărtășirea vastelor sale cunoștințe, precum și punerea în valoare a marelui său ideal, afirmarea și susținerea dramaturgiei românești, ca semn al identității noastre culturale în lume.

Prima ediție a **Salonului Dramaturgilor Români de Pretutindeni** va marca 86 de ani de la nașterea regretatului dramaturg Doru Moțoc. Vor fi organizate o expoziție de carte de teatru, o sesiune de nou-

tați editoriale dramaturgice, dezbateri publice, premiera a cinci piese de teatru și a cinci dramaturgi ai anului (împreună cu promovarea textelor premiate prin spectacole-lectură sau prin spectacole de scenă), precum și aniversări ale dramaturgilor români de pretutindeni.

Salonul va fi integrat Festivalului Național de Dramaturgie ”Goana după fluturi”, care are drept scop promovarea dramaturgiei românești printr-un concurs de texte dramatice, spectacole lectură ale pieselor premiate și o antologie teatrală despre care Mihai Lungeanu, regizor la Teatrul Național Radiofonic, în prefața volumului cu nr.10 de anul acesta argumenta:

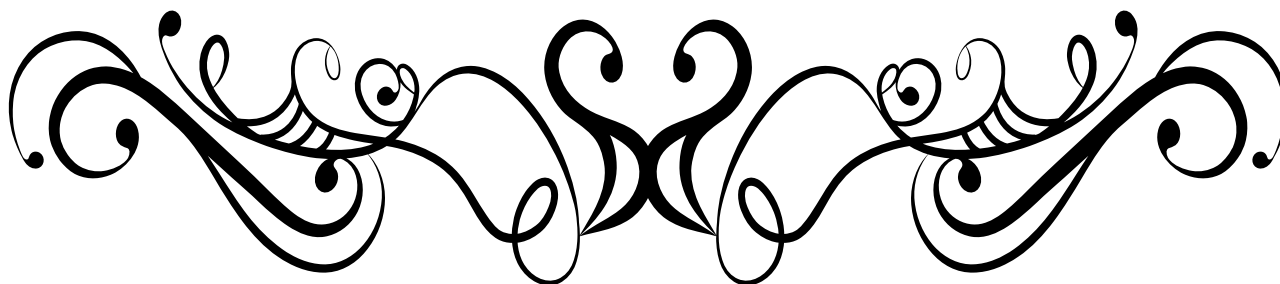

"GOANA DUPĂ... TEATRU!... Ce alt titlu oare poate fi mai potrivit pentru istoria particulară (împletire de admirație personalizată dar și de unanim valabilă și acceptată nevoie de creație teatrală) a acestui festival-concurs național de dramaturgie și de prietenie?!... O șansă pentru valorificarea unui trecut cultural, o șansă pentru provocarea unui viitor teatral, o șansă pentru participarea la un prezent pe care îl trăiesc cu bucurie toți cei care s-au alăturat inițiativei pornite din mintea și sufletul inegalabilului om de cultură Doru Moțoc, cel care va rămâne în istoria contemporană ca un exemplu, ca o dovadă, ca un model de creator dedicat teatrului, în toate formele sale de existență și rezistență prin timp... Evidențele strict statistice (câte ediții, câte texte citite, câte premiate, câte tipărite, câte devenite spectacole, câți spectatori, câte talente descoperite, câte afirmate sau doar confirmate) nu pot egala succesele de breaslă (calitate/notorietate) cu care s-au împărtășit de fiecare dată cei prezenți la emoționantele întâlniri de la Râmnicu Vâlcea sau de la casa memorială din Tetoiu... Memoria personală poate depune mărturie că aceste reuniuni de suflet dedicate dramaturgiei contemporane, prezidate de spiritul neliniștit și creativ al mereu imaginativului Doru Moțoc au reprezentat binecuvântate ocazii de întâlniri profesionale și provocări binevenite pentru proiecte culturale, cărți, spectacole... Bibliotecile, cronicile, repertoriile stau dovadă... Antologia textelor premiate este nu doar o confirmare a valorilor ascunse în oferta participanților, ci și dovada preocupării organizatorilor de a oferi posterității suficiente argumente pentru păstrarea și dezvoltarea acestui festival-concurs, ca un semn de identitate teatrală și de demnitate culturală... Desigur, într-o lume măcinată de întrebări hamletiene și de provocări faustice, gestul de a menține viu inte-

resul pentru dramaturgia contemporană (ba chiar de a-l exporta provocator către diaspora creativă) pare doar o romantică plecăciune în fața morilor cu care se luptă etern(ul) Don Quijote... dar convingerea noastră, a celor implicați (și aici îl rog pe cititor să treacă în revistă, cu generoasă considerație, toate numele trecute și prezente, cunoscute ca fiind legate afectiv și efectiv de fenomenul născut de „goana după fluturi” care ne strânge emoțiile empatic din doi în doi ani) este că păstrarea valorilor umane de la care am primit viața și energia culturală cu care ne definim se realizează mai ales prin gesturi sincere, puternice și consecvente, aidoma acestuia, care continuă construcția pornită din pana inspirată a înaintașilor spre mulțumirea urmașilor, legați prin pasiunea creației și zborul imaginației!... Așa cum atingerea performantă a vârfului nu poate egala parcurgerea pe deplin aventuroasă a drumului, tot așa și privirea îndreptată către edițiile viitoare se hrănește cu speranța unor noi argumente și realizări... la care vom fi mândri că ne-am alăturat, măcar prin puținele cuvinte cu care salutăm această necesară apariție editorială, precum și pe cei (cu)prinși între copertile ei... Cu siguranță că textele arhivate în întreaga serie de antologii își au un destin scenic prefigurat... Rămâne să contribuim și noi cu răbdarea necesară de a vedea rezultatele concrete... Așadar, până la următoarea ediție, urmează, firesc... GOANA DUPĂ... SPECTACOLE!”

Așteptăm volumele de teatru și fișa de înscriere prin colet poștal la adresa **Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea: Str. Maior V.Popescu nr.8, etaj.2, cod 240151, loc. Rm.Vâlcea, jud. Vâlcea.**

Coordonator proiect: prof. Mihaela Deaconu, 0744145748 e.mail studiocreatie3@yahoo.com

*Aurora Speranța
Cernitu*

IULIA ȘCHIOPU ȘI MISTERIOASELE SALE PĂPUȘI

Cu păpușile Iuliei Șchiopu m-am întâlnit la Brașov, cu mulți ani în urmă, la Bistro del Arte, unde înobilau pereții și te urmăreau tainic, cu ochii lor imenși și plini de mirare. Profundă cunoscătoare a sufletului feminin, Iulia nu încețază să scormonească, însă, în sufletul plin de mister al eroinelor sale, așezându-le în diferite ipostaze. Fie că le regăsim în anotimpurile anului, fie că sunt în epoci diferite, fie că sunt casnice sau nobile, starea de grație este aceeași.

Ce m-a impresionat prima dată la Iulia Șchiopu a fost sinceritatea ei devastatoare. Bucuria cu care se destăinuie este molipsitoare, pentru că Iulia are darul de a transforma un obstacol în zborul peste el. Fabulosul o însoțește mereu, atât în scrierile și postările sale relevante de pe internet, cât mai ales în pictura sa atât de complexă. Sentimentul de libertate, pe care eroinele sale îl poartă mereu este redat fie printr-o ușă deschisă a unei colivii, fie o fereastră deschisă în dreptul inimii, păsări libere, cumuluși pufoși care se răsfață în pieptănături sofisticate. Toate acestea au darul de a te transpune într-o lume plină de mister.

Începuturile artistice ale Iuliei, pictate aproape monocrom, în tonuri brune, în clarobscur, au rămas undeva în urmă, făcând loc culo-

rilor vii, care dinamizează și dau viață gândurilor și ideilor celor mai curajoase.

Întrebată care îi este lucrarea cea mai dragă, Iulia răspunde fără să mai stea pe gânduri: „Liebe” - o fetiță care ține o libelulă mare legată cu un fir de mătase. Te învăluie misterul acestei lucrări, o stare de imponderabilitate sporește farmecul acestei prezențe. Aceasta a fost prima lucrare, „Ea mi-a arătat Calea”... Cale pe care Iulia merge de câțiva ani împreună cu păpușile ei diafane. Fie că expune în țară sau în afara țării, mesajul artistic ajunge neîntârziat la inima privitorului. Adesea, Iulia însoțește lucrările aăugând povestea scrisă a acestora. *Sacoșa cu stele* este titlul cărții, în care Iulia a adunat toate poveștile scrise cu măiestrie și har despre personajele sale pictate. Artista, în scrierile sale, traversează cu nonșalanță, epoci, perioade, și cu mult rafinament, salvează sentimente, emoții, atitudini, și imagini ale unor *tempi passati*. Cu umor și dibăcie, Iulia potențează spiritul unor vremuri nu demult apuse, îndulcind amarul acestor timpuri.

Tablourile sale au forța de a pătrunde în galeria sufletului celor care le privesc. Fascinația se naște din alternanța simbolurilor, persistența unor obiecte – ceasul, păsările, luna, somptuoasele podoabe, norii pufoși, colivii, abundența vegetalului floral - crează mister, pentru că le întâlnim în locuri inedite, Iulia are darul de a le găsi întotdeauna locul potrivit în lucrările sale.

Îi dorim Iuliei Șchiopu, drum înaripat pe Calea aleasă, a culorilor și a Cuvântului!

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE

*Vladimir Beșleagă,
Mihai Cimpoi și Demir Dragnev*

**LOUISE LABÉ
(1524-1566)**

Frumoasa cordieră! Așa i se mai spunea poetei lyoneze Louise Labé a cărei trecere prin lume a început în anul în care se năștea și prea răsfățatul prinț al sonetului Pierre de

Ronsard cel cu rădăcini de prin „ograda” lui Banu Mă-răcine, cum i-a plăcut să creadă protipendadei de stirpe bănească dedulcită la cultura franceză de când cu „ai noștri tineri la Paris învățau la gât cravatei cum se leagă nodul”, ca să se încheie 42 de ani mai târziu, numele ei mutându-se în ne-moarte.

Opera ei întreagă – 23 de sonete în care-și cântă (plânge) iubirea ca binecuvântare și blestem, câteva elegii și alte poeme reunite în volumul *Débat de Folie et d’Amour / Lupta dintre Nebunie și Dragoste*.

**SONETE
(Sonnets)**
I

**O, dragi ochi negri , o, priviri fugare...
(O, beaux yeux bruns, ô regard détournés...)**

O, dragi ochi negri, o, priviri fugare,
O, zâmbet cald, o, lacrimi vărsate,
O, nopți adânci, zadarnic așteptate,
O, voi, zadarnice iviri de soare,

O, voi, dorințe nebune, o, voi, tristeți amare,
O, moarte ce mă-nvăluie în mreje vii de moarte,
O, vreme irosită, suspine blestemate,
O, prea relelor rele ce-mi sunteți alinare,

O, chicot, frunte, plete, brațe, mâini, degetaș,
O, lăută plângândă, arcuș, violă, glas,
De unde-atâtea arderi pentru-o biată femeie?

Mă plâng de tine, iată: din jarurile toate
Cu care mă impresuri când inima-mi se zbate
N-ai păstrat pentru tine nici măcar o scânteie!

II

O, dorințe nebune... (O longs désirs...)

O, dorințe nebune, o, voi, nădejdi sprintăre,
Triste suspine, lacrimi ce mă știu
Făcând din mine râuleț zglobiu,
Ochi de fântâni curate și izvoare:

O, voi, cruzimi, o, dureri inumane,
Blânde priviri cu licăr albăstriu,
Iubiri născânde-n primăveri în floare,
Puteți voi înțelege doru-mi viu?

Amor n-are decât să-și potrivească
Arcul; pe mine alt foc mă subjugă-acum;
Facă ce-o vrea, ce-o crede; orice-ar fi!

Eu sunt de-o dragoste împărătească
Rănită; altă rană nu știu cum
În mine loc și-ar mai putea găsi.

III

**De când otrava dulce...
(Depuis qu’amour cruel...)**

De când otrava dulce a iubirii
Aprinse-n pieptul meu întâiul rug,
Mă mistui sub divinul aprig crug
Ce-n inima mea-i semnul înfloririi.

Nici greul zilelor, eternul jug,
Nici ura, nici ruinările zidirii,
Nici teama de-a muri în datul firii,
Nu mi-a umbrit în suflet ăst belșug.

Cu cât mai aprig dorul ne încinge,
Cu-atât amarul nu ne mai învinge
Și de ne-nvins rămâne-va mereul,

Nu doar că ni s-ar da mai mare preț
Când oamenii și zeii cu dispreț
Ne cântăresc, ci fiindcă știm ce-i greul.

VII

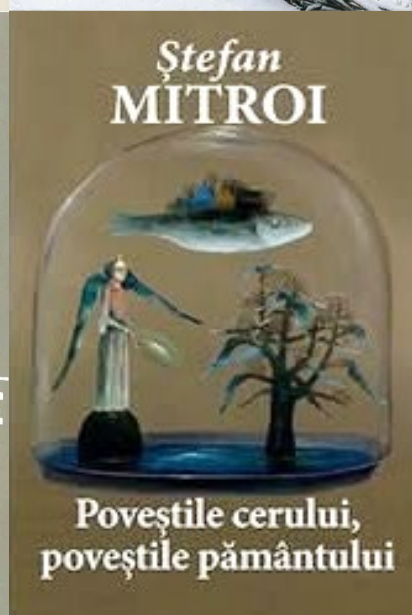
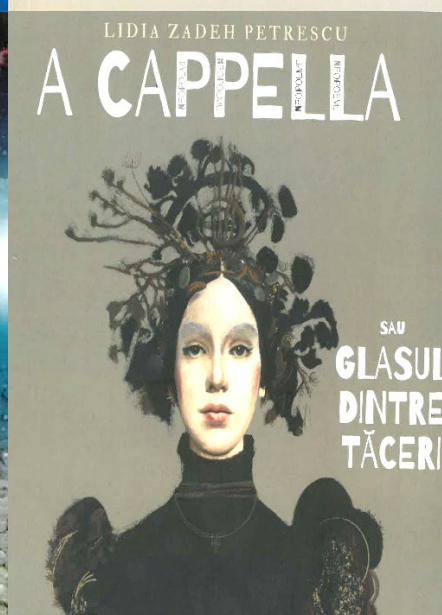
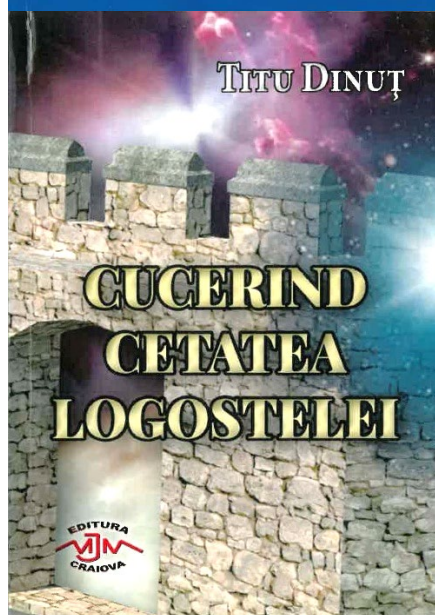
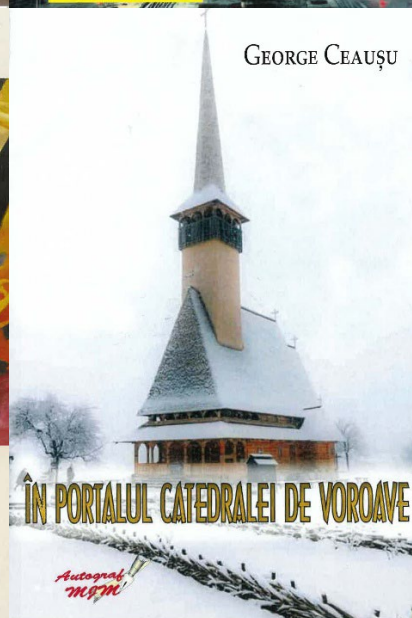
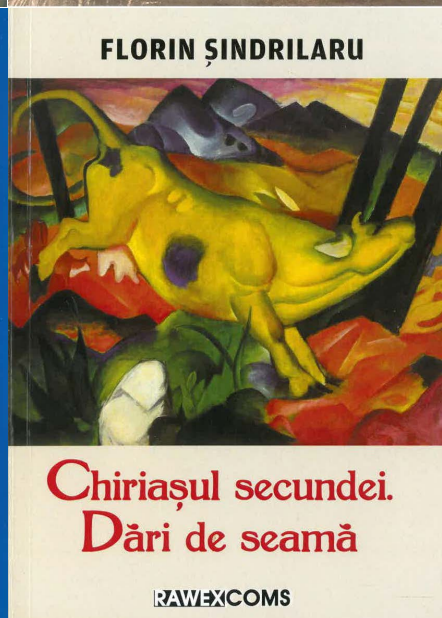
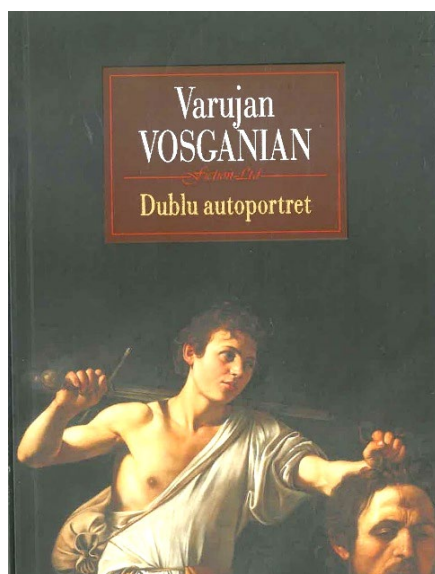
Învii și mor... (Je vis, je meurs...)

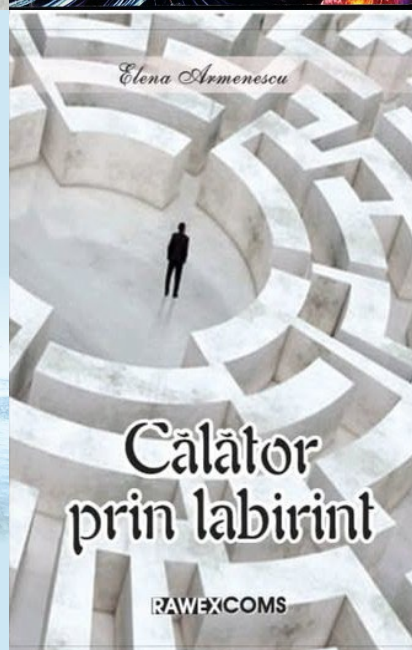
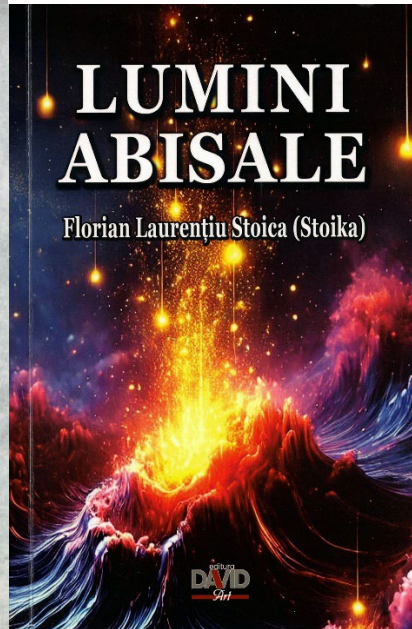
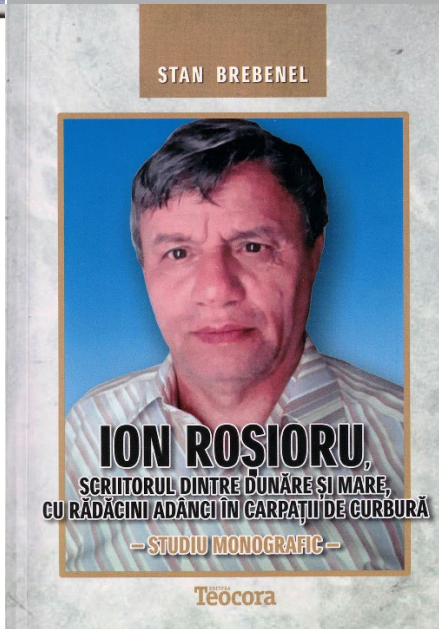
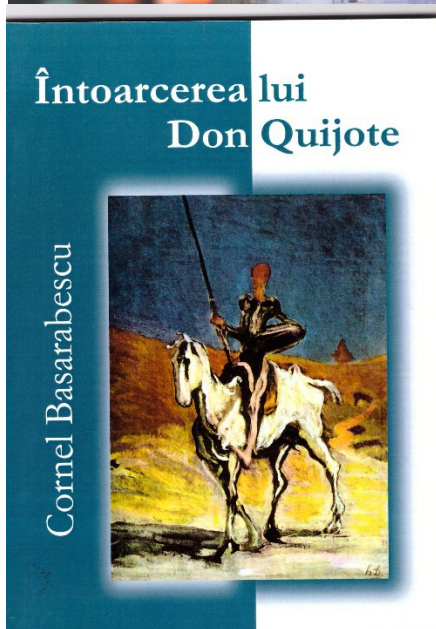
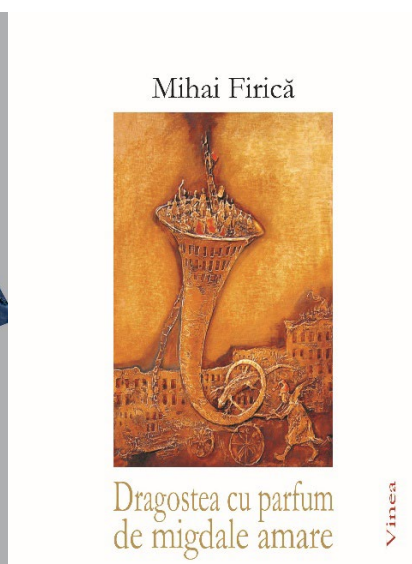
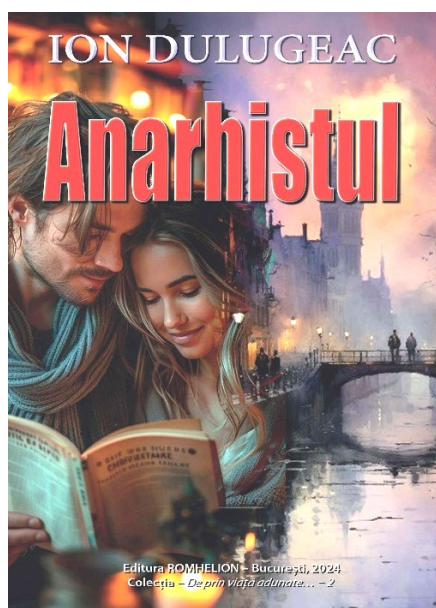
Învii și mor, când ard, când mă înec,
Sunt foc nestins, de ger cutremurată,
Viața îmi e și balsam și blestem totodată
Și mari tristeți în mine cu bucurii se-ntrec.

Râd din senin și-n lacrimi petrec
Plăcerea cu mii gheare mă desfată,
Mi-e binele aproape, nu-l aflu niciodată,
Înverzesc precum frunza și tot ca ea mă trec.
Astfel iubirea ne-ncetat mă poartă
Iar când de suferință mi-e sufletul durut,
Mă regăsesc plină de sori dar iată,

Când cred că fericirea-i a mea toată,
Că ora împlinirii a bătut,
Cu-amarul tot o iau de la-nceput.

Versiune în limba română de Paula Romanescu

CUPRINS

ESEU

Gelu Negrea

Omenirea, încotro? / 3

Tudor Nedelcea

Vasile Cârlova / 5

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 7

AGENDA FILIALEI CRAIOVA A USR

Premii și laureați, la Gala scriitorilor din Oltenia 2024 / 8
Câștigătorii Premiilor festivalului PRIMA VERBA 2024 / 8

DEBUT

Militaru Cismaru Gabriela Ramona Constantina

Bătrânul dascăl / 9

Copilul războiului-pasagerul timpului / 9

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 9

POESIS

Elena Armenescu

Inserare pe fluviul Dunărea / 10

Festivalul Primăverii / 10

Cadou Pământului / 10

Mihaela Albu

Cuvinte / 11

Nebuna alergare / 11

Înțelegere / 11

Suprema Libertate / 12

Rezervația Tăcerilor / 12

Victoria Milescu

Așteptarea / 12

Să Merite Trezirea / 13

Laurențiu Drăgușiu

Dorință / 14

Labirint / 14

Ochi himerici / 14

Nevăzutele semne / 14

Ploaie de vară / 15

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 15

Teodor Preda

Profunda gelozie / 15

Să afle cum am fost odată / 15

Lumina din fereastră / 15

Lucrurile cele mai dragi ne inundă / 16

Trup de nisip lângă un trup de lumină / 16

Constantin Pădureanu 16

Doi frați buni / 16

Lacrimi fierbinți / 17

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 17

PROZĂ

Radu Aldulescu

Seducția era reciprocă / 18

Ion Dulugeac

Nepotul lui Grosu / 21

Sorin Ovidiu Bălan / 24

„Târgul de copii” / 24

Eliza Roha

Amintirile unei fete cuminți / 26

Dumitru Opreșor

Strada cu casele albastre / 27

Mircea Perpelea

Amor nevinovat în gluga de coceni / 29

Învățăturile lui Mihai către tatăl său, Paul Aretzu / 31

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 33

George Geafir

Din legendele Craiovei / 34

Ion R. Popa

Răpus de propriile gânduri / 35

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE 36

LECTOR

Diana Dănișor

Când poezia devine o fereastră deschisă către o realitate dureroasă / 37

Florentin Popescu

Ion Roșioru sau lecția construcției de sine / 38

Monica Grosu

Poemele de la marginea ordinii / 40

Florian Copcea

Cornel Basarabescu sau masca lui Don Quijote / 42

Mircea Pospai

Din toate rămâne povestea... 43

Dan Ionescu

Fascinația naturii / 45

Gheorghe Truță

O Joitică în chiloți de tablă / 47

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 48

ISTORIA GÂNDIRII FILOZOFICE

Ana Ocoleanu

Reginele filosofiei / 49

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 50

MOMENTE MEMORABILE

Rodica Pospai Păvălan

Din agenda culturală craioveană / 51

ISTORIA NAȚIONALULUI CRAIOVEAN

Iolanda Mănescu

Shakespeare Hub / 54

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 55

IDENTITATE TEATRALĂ

Mihaela Deaconu 56

Salonul dramaturgilor români de pretutindeni / 56

CRONICĂ PLASTICĂ

Aurora Speranța Cernitu

Iulia Șchiopu și misterioasele sale păpuși / 58

O POZĂ CÂT O MIE DE CUVINTE / 58

TRADUCERI LITERARE

Louise Labé 59(1524-1566) / 59

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE / 60

Revista apare trimestrial.
Contactați-ne pe adresele specificate.

În atenția colaboratorilor

Textele vor fi scrise cu Times New Roman, corp 12, după modelul celor din revistă (inclusiv cu scrierea semnelor diacritice specifice scrierii limbii române). Notele bibliografice se numerează în continuare și se trec la sfârșitul textului. Este obligatorie utilizarea semnelor de punctuație, exceptând poezia în care se respectă grafia autorilor.

Pentru numărul următor, vă așteptăm materialele până la sfârșitul lunii mai 2025.

NOUL LITERATOR

ISSN 2069-3397